

Bijlagen

Lachen om gefrustreerde Femke en brave Balkenende

Master Thesis Media en Journalistiek
Erasmus Universiteit Rotterdam
Faculteit der Historische en Kunstwetenschappen

Naam : Fee Naaijken
Studentnummer : 284366
Email : fnaaijken@hotmail.com

Eerste lezer : Drs. G.W.M. Weijers
Tweede lezer : Dr. B.C.M. Kester
Datum : maart 2006

Index

<i>Bijlage A: Procedureschema voor het cabaret van Kopspijkers</i>	<i>2</i>
<i>Bijlage B: Uitgeschreven analyses per aflevering.....</i>	<i>5</i>
<i>1. Najaar 2001 (6 oktober); Jaap de Hoop Scheffer, Jan Peter Balkenende, Tineke Netelenbos..</i>	<i>5</i>
<i>2. Voorjaar 2002 (4 mei): Jeltje van Nieuwenhoven, Jan Wolkers, Prins Bernhard.....</i>	<i>17</i>
<i>3. Voorjaar 2002 (1 juni): Koningin Beatrix, Frans Weisglas, Annemarie Jorritsma.....</i>	<i>31</i>
<i>4. Najaar 2002 (5 oktober): Herman Heinsbroek, Jan Peter Balkenende, Winny de Jong</i>	<i>48</i>
<i>5. Voorjaar 2003 (17 mei): Gerrit Zalm, Femke Halsema, Willibrord Fréquin</i>	<i>69</i>
<i>6. Voorjaar 2004 (29 mei): Karla Peijs, Maarten van Rossum, Pieter van Vollenhoven</i>	<i>93</i>
<i>7. Voorjaar 2005 (19 maart): Plato, Rita Verdonk, Geert Wilders.....</i>	<i>108</i>
<i>Bijlage C: Scores vertoningen van agressief gedrag.....</i>	<i>129</i>

Bijlage A: Procedureschema voor het cabaret van *Kopspijkers*

DEEL I: TRANSCRIPT EN INVENTARISATIE

1. *Registreer de afzonderlijke scènes, nummer ze en geef een beknopte beschrijving van de gebeurtenissen. Geef aan op welk persiflage de scène van toepassing is door elk persiflage een letter en een volgnummer te geven.*
2. *Beschrijf in een paar regels wat op de persiflages van politici van toepassing is. Doe dit voor elk politiek individu.*
3. *Maak een script in achtereenvolgende scènes. Geef ieder gepersifleerd politicus/politica een letter en in iedere scène een volgnummer. Schrijf per scène de dialogen uit. Voeg daar aan toe de belangrijke handelingen, gezichtsexpressies, intonaties etc. Het criterium is het belang van de handelingen etc. voor de grap.*
4. *Beschrijf elk politiek personage wat betreft identiteitskenmerken: geslacht, sociale leeftijd, ras, sociale achtergrond, etnische achtergrond, burgerlijke staat, beroep c.q. status en fysieke kenmerken (waaronder schoonheid). Zet allereerst uiteen welke achtergrondinformatie van de politicus/politica bekend is (gebruik hiervoor de website www.parlement.com) en geef vervolgens aan welke identiteitskenmerken een rol spelen in de grappen.*
5. *Beschrijf elke persiflage van een politicus/politica wat betreft gedragskenmerken die in de grappen een rol spelen: humeurig, ruziënd, depressief, bezorgd, innemend, opvliegend, slim, verleidelijk etc. Onderbouw dit door te verwijzen naar de scènes waarin gedragskenmerken worden overdreven.*
6. *Beschrijf voor elk politiek personage;*
 - *de concrete doelen die men nastreeft voor zover die expliciet geuit dan wel verbeeld worden. Adstrueer dit met dialogen en beelden uit waarnemingen gedaan onder punt 3. (Bijvoorbeeld: fractievoorzitter worden, grappig zijn, politieke problemen oplossen, duidelijke taal spreken, gelijk krijgen etc.).*

- de abstracte doelstelling die daar onder ligt voor zover die expliciet geuit dan wel verbeeld wordt. (Bijvoorbeeld: status, macht, rijkdom, liefdesgeluk, anderen helpen, gerechtigheid). Adstrueer dit met dialogen en beelden uit waarnemingen gedaan onder punt 3.
- de psychologische drijfveer achter deze doelen voor zover die expliciet geuit dan wel verbeeld wordt. (Bijvoorbeeld: haat, wraak, minderwaardigheidsgevoelens, egocentrisme, schuldgevoelens, eenzaamheid, moeite om zich te binden, frustraties etc.) Adstrueer dit met dialogen en beelden uit waarnemingen gedaan onder punt 3.

N.B.1: Wat betreft deze aspecten kan er sprake zijn van:

- incongruenties of tegenstellingen binnen een personage
- superioriteitsverschillen tussen personages
- overdrijving van de identiteitskenmerken en gedragskenmerken.

N.B.2: Als het gevraagde niet expliciet geuit dan wel verbeeld wordt, vul je deze categorie niet in. Het is niet de bedoeling dat je hier al over gaat tot interpretaties.

7. Beschrijf de waarden en normen die expliciet geuit dan wel verbeeld worden in het programma. Normen zijn regels waaraan men zich moet houden (bijvoorbeeld "je mag niet zonder toestemming in een dagboek van iemand kijken" of "je moet je best doen"). Waarden vormen de grondslag waarop de norm gebaseerd is (i.c. "Het recht op privacy" c.q. "succes"). Geef aan welke waarden en normen invloed hebben op het verloop van de grap.

DEEL II: MANIFESTE ANALYSE PER INDIVIDU

8. Beschrijf elk individu in termen van pretentie en realiteit. Verwijs bij de beschrijving terug naar concrete scènes.
9. Inferreer op basis van de pretentieanalyse uit punt 8, de abstracte en concrete doelstellingen en drijfveren van de personages (zoals in punt 6).
10. Vul aan c.q. corrigeer naar aanleiding van de pretentieanalyse (punt 8) welke normen en waarden van toepassing zijn. Formuleer uit deze normen en waarden eveneens welke kenmerken gepersifleerd worden. Doe dit voor elk gepersifleerd politicus of politica.
11. Vul de gepersifleerde kenmerken aan met de overdreven identiteits-en

gedragskenmerken uit punt 4 en 5. Interpreteer deze met behulp van de doelstellingen en drijfveren uit punt 9.

DEEL III: LATENTE ANALYSE

12. Inventariseer de pretenties die gepersifleerd worden en categoriseer ze in de zes domeinen: persoonlijke eigenschappen, eigenschappen gerelateerd aan het politiek functioneren, uiterlijk, privé leven, relatie met collega's en duidingen van agressief gedrag. Het gaat hier met name om:

- De incongruenties binnen het personage wat betreft kenmerken (vraag 4 en 5), drijfveren en doelstellingen (vraag 6 en 9) en pretentie en realiteit (vraag 8)*
- De eventuele incongruentie in de personages wat betreft drijfveren en doelstelling (vraag 6 en 9) en pretentie en realiteit (vraag 8)*

13. Abstraheer vanuit de inventarisatie bij vraag 12 naar een algemener, abstracter niveau van incongruenties: de pretenties. Zoek via 'trial and error' naar de best passende kernpretentie per individu en onderbouw dit vanuit je analyse van de personages.

14. Analyseer welke normen en waarden van toepassing zijn op de geabstraheerde kernpretenties uit vraag 13. Kijk of (een deel van) deze samengevoegd kunnen worden tot algemene normen en waarden die voor vrouwelijke en mannelijke politici gebruikt worden.

15. Zijn de (geabstraheerde kern)pretenties van de personages seksespecifiek, zoals bleek uit eerdere onderzoeken naar seksespecifieke representatie van politici?

Bijlage B: Uitgeschreven analyses per aflevering

1. Najaar 2001 (6 oktober); Jaap de Hoop Scheffer, Jan Peter Balkenende, Tineke Netelenbos

Gastheer: Jack Spijkerman (JS)

Persiflages:

- A. Jaap de Hoop Scheffer (JHS)
- B. Jan Peter Balkenende (JPB)
- C. Tineke Netelenbos (TN)

Andere sprekers:

- Voorzitter Tweede kamer (VTK)
- Voice-over (VO)

1. Registreer de afzonderlijke scènes, nummer ze en geef een beknopte beschrijving van de gebeurtenissen. Geef aan op welk persiflage de scène van toepassing is door elk persiflage een letter en een volgnummer te geven.

A.1/B.1(1)

Jack introduceert Jaap de Hoop Scheffer als de ex-lijsttrekker van het CDA, Jan Peter Balkenende als de nieuwe lijsttrekker van het CDA. Deze twee komen hand in hand binnen, waarbij Jaap de Hoop Scheffer Jan Peter begeleid naar zijn plaats. Tenslotte kondigt Jack Tineke Netelenbos aan als minister van Verkeer en Waterstaat Tineke Netelenbos.

A.2/B.2 (2)

Tineke herinnert Jaap de Hoop Scheffer eraan dat zij nog geld van hem krijgt van de binnenhof barbecue en noemt de situatie rondom Jaap een drama. Zelf ontkent hij dat het een drama is en kondigt Jan Peter Balkenende aan als een opvolger die zich kan meten aan zijn voorgangers. Jan Peter Balkenende noemt op verzoek van Jaap het rijtje op van zijn voorgangers. Jaap de Hoop Scheffer benadrukt dat hij alle vertrouwen in heeft in Jan Peter.

B.3 (3)

Jack vraagt of Balkenende al leuke reacties heeft gehad. Jan Peter antwoordt dat zijn vrouw erg moest lachen toen hij vertelde dat ze iemand zochten met meer charisma dan Jaap de Hoop Scheffer en bij hem waren uitgekomen. Jaap verdedigt Jan Peter en corrigeert hem als die beweert dat het om zijn Christendemocratische visie gaat. Het gaat namelijk om charisma, uitstraling en humor, die Jan Peter volgens Jaap wel degelijk heeft.

B.4 (4)

Jack geeft aan dat Balkenende misschien wel te beleefd is voor de kamer. Ook het fragment van Netwerk omschrijft hem als te degelijk, te integer, te saai en te netjes. De echte Jan Peter Balkenende stelt in het fragment vragen in de kamer en wordt door de voorzitter van de Tweede kamer onderbroken waarop hij braaf reageert. Als de gepersifleerde Jan Peter zich probeert te verdedigen onderbreekt ook Jack hem. Jan Peter schikt zich wederom.

C.1 /A.3 (5)

Jack wil het hebben over het nieuwe plan van mevrouw Netelenbos. Tineke Netelenbos begint eerst over het uitbreiden van het openbaar vervoer met een trekschuit en de vervanging van de term file door autopolonaise. Ze benadrukt dat de problemen niet kunnen worden opgelost, maar wel leuker gemaakt kunnen worden. Tineke Netelenbos vervolgt haar relaas met de dode hoekspiegel die er voor zorgt dat je iemand in je rug kunt zien opduiken, waarop Jaap de Hoop Scheffer reageert dat dat hem goed van pas zou zijn gekomen.

B.5 (6)

Jack wijst Balkenende op zijn saaie reputatie. Jaap de Hoop Scheffer probeert dit te weerleggen met een verhaal over Jan Peter die ooit een Amerikaanse tv-predikant nadeed in een café in Parijs. Jaap de Hoop Scheffer gaat er van uit dat Balkenende in zijn kabinetsperiode weer zo'n geweldige grap gaat maken.

B.6 (7)

Als Jack overgaat op een foto waarop Maxima een drie maanden te vroeg geboren baby in haar handen houdt, grapt Jan Peter Balkenende over het feit dat hij tien jaar te vroeg fractievoorzitter van het CDA is geworden.

C.2 (8)

Jack bespreekt de bezuinigingen van de KLM. Eén van de maatregelen die de KLM neemt is het schrappen van de catering op korte vluchten. Tineke legt dit uit door te beweren dat je tegenwoordig niet meer weet of je een lange of een korte vlucht maakt.

B.7 (9)

Jack wil naar Afghanistan (als onderwerp FN). Jan Peter geeft hem daarvoor een negatief reisadvies en lacht ronduit om zijn eigen grap.

C.3 (10)

Jack begrijpt niet hoe de ministerraad heeft kunnen bewijzen dat drie van de 19 kapers (van de aanslagen op 11 september FN) lid waren van Bin Ladens terreurgroep. Tineke Netelenbos geeft hier geen duidelijk antwoord op. Ze mag er niets over zeggen, het is geheim.

B.8/A.4. (11)

Jaap ziet wel iets in de manier waarop Jack oppositie voert en vraagt hem om te overwegen plaats drie op de kieslijst van het CDA in te nemen. Jack denkt er niet over, waarop Jaap hem zelfs lijsttrekkerschap aanbiedt.

Jan Peter weet niet precies waar Jaap het over heeft, maar vertrouwt hem niet. Jaap de Hoop Scheffer sust hem door te zeggen dat hij alle vertrouwen in hem heeft.

A.5 (12)

Jack merkt op dat Jaap helemaal niet boos is over wat er afgelopen week gebeurd is. Jack geeft hem de kans om alles wat hij tegen Marnix van Rij wil zeggen, nu kwijt kan in de camera. Jaap reageert eerst alsof hij niets te zeggen heeft, maar wenst vervolgens allerlei dingen toe waaruit blijkt dat Jaap toch wel boos is. Ten slotte voegt hij hieraan toe dat dit niet de manier is waarop ze in het CDA met elkaar omgaan. Jan Peter Balkenende beaamt dit.

2. Beschrijf in een paar regels wat op de persiflages van politici van toepassing is. Doe dit voor elk politiek individu.

Het antwoord op deze vraag is reeds gegeven in de proefanalyse, zie paragraaf 5.1.

3. Maak een script in achtereenvolgende scènes. Geef ieder gepersifleerd politicus/politica een letter en in iedere scène een volgnummer. Schrijf per scène de dialogen uit. Voeg daar aan toe de belangrijke handelingen, gezichtsexpressies, intonaties etc. Het criterium is het belang van de handelingen etc. voor de grap.

A.1/B.1 (1)

Jack introduceert de gasten van deze week met de woorden;

De ex-lijsttrekker van het CDA Jaap de Hoop Scheffer, de nieuwe lijsttrekker van het CDA Jan Peter Balkenende...

JHS en JPB komen hand in hand binnen. JHS begeleid JPB naar zijn plaats.

.. en minister van Verkeer & Waterstaat Tineke Netelenbos.

Tineke Netelenbos komt binnen en neemt plaats.

A.2/ B.2 (2)

JS: Hallo, hallo. Mis ik iets?

TN: Ik krijg nog €7,50 van Jaap van de Binnenhof barbecue, maar je weet hoe dat gaat, straks is ie weg en dan schiet het erbij in.

Tineke schuift haar stoel aan.

Dus daarom, vandaar.

En woorden van troost natuurlijk, want het is een drama.

Tineke steekt even kort haar vinger omhoog

JHS: Nou, drama dat bestrijd ik Tineke. Eh, een drama zou het zijn geweest als er in de partij geen opvolger gevonden zou zijn die zich kan meten aan de illustere voorgangers die we binnen het CDA hebben gehad. En hij kent ze allemaal, Jan Peter Balkenende?

Draait zich om naar Jan Peter Balkenende

JPB: Ja, het begon natuurlijk allemaal met Dries van Agt, toen kwam eh Ruud Lubbers, daarna Elco Brinkman, Enneüs Heerma, Jaap de Hoop Scheffer...

Balkenende speelt ondertussen met zijn vingers op tafel

JHS: En... Jan Peter Balkenende!

Hierbij presenteert hij JPB met open handen

JPB: Jan Peter Balkenende

JPB fluistert zijn eigen naam en wiebelt op zijn stoel terwijl JHS een hand op zijn rug legt

JHS: Alle vertrouwen jongen, alle vertrouwen hè!

JS: Juist

JHS: Hij gaat het helemaal maken, hij gaat het nog beter doen dan ik.

B.3 (3)

JS: (*grinnikt*) Nou, mooi. Al leuke reacties gehad meneer Balkenende?

JPB: Ja, heel erg leuke reacties gehad. Vooral van mijn vrouw, die moest erg lachen.

JS: Waarom moest ze lachen?

JPB: Nou, toen ik vertelde dat ze binnen het CDA op zoek waren naar iemand met nog meer charisma dan Jaap de Hoop Scheffer en bij mij waren uitgekomen, toen lag ze echt onder de tafel van het lachen. En dat gebeurt echt niet vaak, zeker niet als ik iets vertel.

JHS: Nou doe je jezelf tekort Jan Peter Balkenende. Wij gaan er binnen het CDA vanuit dat Jan Peter Balkenende de partij binnen zeven maanden aan een glorieuze verkiezingsoverwinning zal gaan helpen.

JPB: Het gaat natuurlijk niet om Jan Peter Balkenende, het gaat om mijn christendemocratische visie.

JHS: Nou, nu moet ik je toch even corrigeren Jan Peter Balkenende

JHS steekt zijn wijsvinger omhoog en slaat zacht met platte hand op tafel

JPB: Ja natuurlijk

JHS: Het gaat niet zozeer om je visie (*JPB knikt instemmend*), want dat hebben we binnen de partij natuurlijk allemaal, onze visie.

JPB: Ja hebben we allemaal

JPB kijkt naar beneden

JHS: Het gaat veeleer om charisma, uitstraling humor en die heeft Jan Peter Balkenende wel zeker.

JPB: Ja

Jan Peter Balkenende slaat met zijn hand wat flauwtjes op de tafel en wiebelt op zijn stoel

JS: Toch?

JHS: Ja, nee, het is een man van de frutsels en fratsels, voor wie menig meisjeshart juichend een salto maakt.

B.4 (4)

JS: Zo, ja nou. Maar meneer Balkenende bent u niet een beetje tè beleefd voor de kamer?

JPB: Nou dat denk ik niet, ik... *(wordt onderbroken)*

JS: Moment

Jack Spijkerman maakt een stopgebaar met zijn handen

JPB: Ja tuurlijk, tuurlijk, tuurlijk.

JS: Ik wilde even een fragment laten zien.

Fragment Netwerk/NCRV;

We zien Balkenende denkend in de Tweede kamer zitten. Daarna volgt een beeld van Wim Kok in de kamer, waarna we Balkenende aan de sprekersmicrofoon zien staan. Over de beelden zit een voice-over;

VO: Maar is Jan Peter Balkenende niet tè degelijk, tè integer? Is hij anders gezegd niet te netjes en te saai om de charismatische lijsttrekker te zijn die de kiezers vuurwerk bezorgd?

JPB: en mijn derde vraag voorzitter...

Jan Peter Balkenende wordt onderbroken

VTK: .. en dat is de laatste

JPB: ..de laatste. En de laatste vraag...

Einde fragment

JPB: Ja nou dat is een beetje flauw om dit fragment als voorbeeld te...

Jan Peter Balkenende wordt onderbroken

JS: Ja dank u wel, tot zover.

JPB: Nee, tuurlijk, tuurlijk, tuurlijk.

C.1/A.3 (5)

JS: Mevrouw Netelenbos hartelijk welkom. Ik wil het graag met u hebben over uw nieuwe plan.

TN: Ja, wij willen het openbaar vervoer gaan uitbreiden en we denken aan de herinvoering van de trekschuit, ja... dus dat is een hele..

JS: Ja, maar dat plan wilde ik niet bespreken met u.

TN: O dan, ja, ik wil de term file inderdaad veranderen in de term autopolonaise en eh, dat is....

JS: Is ook niet het plan wat ik wil bespreken, maar lost dat iets op?

TN: Nee, niets. Dat maakt het wat leuker.

Tineke zet haar hand aan haar oor waarbij het net lijkt alsof ze aan de telefoon zit..

TN: Schat, ik kom er aan, ik zit in de polonaise voor de Coentunnel dus...

Tineke glimlacht tevreden

TN: Kijk we hebben de leus van de belastingdienst, hebben wij natuurlijk omgedraaid. Hè, wij kunnen de problemen niet oplossen maar wel een beetje leuker maken, hè.. ja

TN eindigt haar zin, terwijl ze inademd.

JS: Ja, nou eigenlijk wilde ik het daar ook niet met u over hebben.

TN: Ja, de dode hoekspiegel, dat is natuurlijk alweer 27 plannetjes geleden, maareh... Ja het is wel van levensbelang

JS: Wat is het voordeel van die spiegel?

Je ziet in je rug opduiken wat je anders niet zou kunnen zien. Dat dat, dat is heel...

JHS: Dat zou mij buitengewoon van pas gekomen zijn, Tineke!

B.5 (6)

JS: Meneer Balkenende, u bent pas een week in het nieuws maar u heeft al een hele saaie reputatie.

JPB: O ja? God een wonder.

JS: Ja, kijk maar

Jack wijst naar een krantenfoto die achter hem in beeld komt, met het onderschrift

Saai, maar 200% betrouwbaar

JSH: Nou, dat wil ik toch met klem tegenspreken, want Jan Peter Balkenende is een man met humor

Jan Peter knikt instemmend

JS: Toch?

JHS: Vertel even dat voorval uit Parijs.

JPB: Eh eh, Parijs?

JHS: Ja, met die dominee, met die predikant die die...

JPB: Ach, het is al enige tijd geleden, maar

JS: Och nee nee, maar dat verhaal ken ik wel. Dat heb ik in de krant gelezen.

JPB: Ja tuurlijk.

JS: Dat is dit verhaal toch?

Jack verwijst naar een krantenartikel, wat achter hem in beeld komt en leest voor

JS: In een café in Parijs heb ik me een paar jaar geleden als huilende Amerikaanse tv-predikant gemanifesteerd. Daar heeft de hele tent toen dubbel om gelogen.

Jan Peter en Jaap lachen

JS: Ja, dat is al wat jaartjes geleden.

JPB: Ja, dat is de dag van 15 op 16 november 1996. Maar het is een weet hè!

Balkenende gooit zijn handen boven zijn hoofd

JHS: Ik was daarbij en ik heb me een spreekwoordelijke kriek gelachen.

JS: Toch?

JHS: En wij gaan er binnen het CDA vanuit dat Jan Peter Balkenende binnen de nu komende kabinetstermijn opnieuw zo'n hilarische grap zal gaan maken.

JS: Toch?

Balkenende lacht instemmend

JHS: Jazeker.

B.6 (7)

JS: Oké, nou dan hoef ik me daar geen zorgen over te maken. Dan wil ik naar de gebeurtenissen van afgelopen week. Maxima nog steeds on tour en we zagen deze foto. Maxima met een drie maanden te vroeg geboren baby.

Jack verwijst naar een foto waarop Maxima te zien is met een baby in haar handen.

JPB: Die baby is dus drie maanden te vroeg geboren, maar dat is nog niks want ik ben tien jaar te vroeg fractie-voorzitter van het CDA geworden

Hij lacht ronduit om zijn eigen grap

JHS: Jan Peter Balkenende dames en heren!

JPB: Nu al, nu al.

JHS: Ja hij is nog niet helemaal op het niveau van Parijs, maar het zit er aan te komen.

C.2 (8)

JS: Oke, ik wil naar andere berichten die ik las in de krant. De ramp in New York heeft nog steeds zijn doorwerkingen. En de KLM moet nu ook gaan bezuinigen en die willen nu op korte vluchten geen eten meer serveren.

Op het televisiescherm achter Jack verschijnen de volgende punten;

15% winterdienstregeling geschrapt

2500 arbeidsplaatsen weg

Op korte vluchten geen catering

Loonoffer van werknemers

TN: Nee, meneer Spijkerman zo eenvoudig ligt dat...

JS: Mevrouw Netelenbos

TN: ..zo eenvoudig ligt dat natuurlijk niet... eh... kijk je hebt tegenwoordig.....je weet van tevoren niet of je een lange of een korte vlucht gaat maken. Dus....nee, nee, nee.

Tineke Netelenbos zoekt in deze laatste zinnen met een zangerig stemmetje naar woorden

B.7 (9)

JS: Ja dat is ook zo. Goed, dan wil ik naar Afghanistan.

JPB: Dan zeg ik (*steekt vinger omhoog*), negatief reisadvies! (*lacht om eigen grap*)

JHS: Jan Peter Balkenende! (*begint mee te lachen*)

C.3 (10)

JS: Volgende onderwerp. De NAVO bondgenoten hebben zich geschaard achter de militaire acties tegen Bin-Laden en eh... de Taliban. Nu was er nogal veel te doen over de bewijsvoering, maar Nederland heeft zich laten overtuigen hè? (*JS wijst weer naar een krantenartikel op scherm*) Uit het stuk blijkt dat drie van de 19 kapers leden waren van Bin Ladens terreurgroep.

Wat ik me nu afvroeg is, Mevrouw Netelenbos, u zit in de ministerraad, u heeft het bewijs gezien?

TN: Ik heb het gezien. Het is heeeeeeel overtuigend.

JS: Hoe weet je nou of iemand lid is van een terreurgroep? Ik bedoel dat iemand lid is van het CDA dat zie je zo, maar...

Jan Peter en Jaap lachen

JS: ..maar van een terreurgroep? Hebben ze een ledenlijst gezien? Lag er een clubblad of zo?

TN: Ik mag er niets over zeggen...

Tineke Netelenbos eindigt haar zin met zangerig stemmetje

JS: Airmiles?

Tineke Netelenbos vervolgt met een zangerig stemmetje

TN: ...is geheim!

JS: Was er een telefoonketting zoals op school, dat ze bellen Bin laden is ziek, het eerste uur zelfmoordcommando vervalst? Nee, maar hoe gaat het dat in zijn werk, ik snap er niks van. Van Aartsen wil niets vertellen over de bewijzen, terwijl vanuit Londen die Blair heeft gewoon alles verteld. Wat is dat nou?

B.8/ A.4 (11)

JHS: Kijk dat is oppositie voeren!

JPB: Ja!

Balkenende kijkt verschrikt

JHS: Meneer Spijkerman, bent u lid van het CDA?

JS: Nee, absoluut niet!

JHS: Zou u dat niet willen overwegen, want plaats 3 op onze kieslijst dat is nu eh....

JS: Nee, nee!

JHS: Wilt u lijsttrekker worden?

JPB: Wa, wa, wa, wat zeg je nou tegen Jack, eh?

JHS: eh... niks... Jan Peter Balkenende. Alle vertrouwen.

A.5 (12)

JS: Weet je wat mij zo opvalt meneer de Hoop Scheffer, u bent helemaal niet boos!? U zou toch woedend moeten zijn over wat er de afgelopen week gebeurd is?

JPB: Eh...Jaap is niet boos, Jaap is teleurgesteld.

Jaap de Hoop Scheffer wrijft in zijn handen

JHS: Jaap is nog altijd fan van het CDA

JS: Ja maar, het spijt me. Ook nu weer, ik hoor u eigenlijk echt niks zeggen. De naam Marnix van Rij valt geen eens.

TN: Nee Jaap!

JPB: Nee.

TN: Ben je niet een beetje geagiteerd?

Jaap kijkt verbaasd om zich heen

JS: Als ik zeg daar is de camera, u kunt zich nu richten tot Marnix van Rij, wat zou u hem dan willen zeggen?

JHS: Wat wilt u dan wat ik zeg?

JS: Ja, eeh u moet....

JHS: Dat ik Marnix van Rij graag een corrigerende tik had gegeven?

Jaap kijkt vragend naar Jack

JHS: Dat ik hem platrijd de eerstvolgende keer dat ie in mijn dode hoek opduikt? Hoopt u dat ik wil dat Marnix van Rij na een bezoekje aan Artis op een mooie zondagmiddag door een

hitsige olifant in de reet geneukt wordt!? Nou dat soort ideeën komen bij mij überhaupt niet op, in een CDA-er überhaupt niet op.

JS: Nee

JPB: Zo gaan we in het CDA niet met elkaar om.

2. Voorjaar 2002 (4 mei): Jeltje van Nieuwenhoven, Jan Wolkers, Prins Bernhard

DEEL I: TRANSCRIPT EN INVENTARISATIE

Persiflages:

- A. Jeltje van Nieuwenhoven (JN)
- B. Prins Bernhard (PB)
- C. Jan Wolkers (JW)

Gastheer:

- Jack Spijkerman (JS)

Andere sprekers:

- Ad Melkert – in eigen persoon (AM)

1. Registreer de afzonderlijke scènes, nummer ze en geef een beknopte beschrijving van de gebeurtenissen. Geef aan op welk persiflage de scène van toepassing is door elk persiflage een letter en een volgnummer te geven.

A.1 (1)

Jack introduceert Jan Wolkers, Prins Bernhard en Jeltje van Nieuwenhoven. Jeltje komt met een handtas binnengelopen.

B.1 (2)

Jack wijst Prins Bernhard op zijn bezwaren die hij indertijd had tegen Pieter van Vollenhoven. Prins Bernhard vindt een burger in het koningshuis erger dan iemand die in de groente heeft gezeten of connecties heeft met de Hitler jeugd.

A.2 (3)

Jeltje van Nieuwenhoven heeft de Klare Taalprijs gekregen. Jack vraagt wat het nu precies inhoudt. Jeltje legt met een Fries accent uit dat het er in feite op neerkomt dat je een middag vrij moet nemen, je haren in de krul moet zetten en je naar Utrecht moet reizen om zo'n kutprijs in ontvangst te nemen. Jan Wolkers adoreert Jeltje's dijk, waarop Jeltje hem een oude smeerlap noemt, maar kijkt toch gevlend. Prins Bernhard merkt op dat je voor zo'n belangrijke representatieve functie als die van Jeltje accentloos Nederlands zou moeten spreken.

A.3 (4)

Jack merkt naar aanleiding van een fragment van het RTL 4 journaal op, dat hij de gemoedstoestand van Ad Melkert paniekerig vindt. Jeltje voegt hieraan toe dat het campagneteam heeft geprobeerd om van Ad Melkert een lachebek te maken, maar volgens haar kun je van een drol geen moorkop maken. Zelfs met slagroom zou je het blijven proeven. Jan Wolkers vindt dit een prachtige Friese uitdrukking.

A.4 / B. 2 (5)

Prins Bernhard is niet zo dol op die rooie rakkers, zoals hij de Partij van de Arbeid noemt. Hij is meer voor de Joint Strike Fighter waar de PvdA tegen is. Jack merkt op dat deze worden gemaakt door Lockheed. Maar Prins Bernhard vindt dat als de Joint Strike Fighter zo wendbaar is als de mening van de PvdA, ze zeker moeten worden gekocht. Jeltje vindt dit een flauwe opmerking en merkt op dat de PvdA niet de enige partij is die in paniek is. Jan Wolkers staat haar bij door te zeggen dat er in Den Haag een clown is bijgekomen (Hij doelt hiermee op Pim Fortuyn, FN), waardoor iedereen nu leuk probeert te zijn.

A.5 / C.1 (6)

Jan Wolkers haalt een luciferdoosje uit zijn zak waar hij voorzichtig een rozijn uit haalt. Hij denkt dat het een beestje is waar hij in de kleedkamer bijna op was gaan staan. Jeltje vertelt hem dat het een rozijn is, maar Wolkers denkt dat het een kikkervisje is en laat hem in zijn glas met water vallen. Jeltje kijkt vertederd toe. Prins Bernhard geeft aan dat hij de voorkeur geeft aan de romans van Wolkers waarin er nog geneukt werd.

B.3 (7)

Jack wil het hebben over het beeld van Nederland in het buitenland. Volgens Bolkestein slaat Nederland met Fortuyn een pleefiguur. Prins Bernhard is er van overtuigd dat Nederland sowieso een pleefiguur slaat, omdat het niet mag meedoen aan het WK, het Eurovisie songfestival en omdat Nederland verantwoordelijk wordt gehouden voor de grootste massamoord na de Tweede Wereldoorlog. Volgens hem kun je in het buitenland beter Duitser zijn dan Nederlander, waar hij naar eigen zeggen aardig mee weg komt.

A.6 / C.2 / B.4 (8)

Jan Wolkers zit opeens aan het microfoontje van Jeltje van Nieuwenhoven. Hij denkt dat het een kevertje is. Jeltje reageert wat ongemakkelijk en stelt het niet op prijs dat Jan aan haar kraag zit. Prins Bernhard merkt op dat hij er ook net zo een heeft en wijst naar zijn microfoontje. Hij noemt het 'het microfoonbeestje'. Wanneer Jack opmerkt dat Bernhard goed om kan gaan met Wolkers, zegt Bernhard dat hij gewend is aan dat soort types (Hij doelt hiermee op Juliana die dement is, FN)

A. 7 / B.5 / C.3 (8)

Jack vraagt Jan Wolkers of hij nog naar de dodenherdenking is geweest. Jan Wolkers antwoordt door te zeggen dat hij op Texel de dodenherdenking vaak vergeet, omdat het zo stil is. Jeltje wijst Jan er op dat het juist gaat om het niet vergeten. Prins Bernhard zegt dat hij Juliana er ook altijd op wijst dat ze niet mag vergeten, maar dat ze dat toch gewoon doet.

2. Beschrijf in een paar regels wat op de persiflages van politici van toepassing is. Doe dit voor elk politiek individu.

A. Jeltje van Nieuwenhoven

Jeltje is uitgenodigd vanwege de Klare Taalprijs die ze heeft gekregen. Wanneer ze uitlegt wat dit in feite inhoudt, beschrijft ze de handelingen die ze heeft moeten verrichten voor het ontvangen van wat zij een kutprijs noemt (A.2 (3)). Prins Bernhard vindt echter dat ze accentloos Nederlands zou moeten spreken, dat wil zeggen zonder Fries accent. Daarna legt ze uit dat het campagneteam er niet in geslaagd is om van Ad Melkert een lachebek te maken. Ofwel van een drol een moorkop, waar je zelfs met slagroom het verschil tussen proeft (A.3 (4)). Even later verdedigt ze de PvdA door op te merken dat het niet de enige partij is die in paniek is. Ze is enigszins vertederd door het gedrag van Wolkers, maar zegt wel direct dat hij een rozijn in zijn handen heeft in plaats van een kikkervisje. Wanneer hij over haar microfoontje aait reageert ze wat gegeneerd. Ten slotte laat ze Wolkers weten dat de dodenherdenking er is om niet te vergeten.

3. Maak een script in achtereenvolgende scènes. Geef ieder gepersifleerd politicus/politica een letter en in iedere scène een volgnummer. Schrijf per scène de dialogen uit. Voeg daar aan toe de belangrijke handelingen, gezichtsexpressies, intonaties etc. Het criterium is het belang van de handelingen etc. voor de grap.

A.1 (1)

JS: Goed, wij gaan weer het nieuws bespreken. En dat doen we met mensen die de afgelopen week om de één of andere reden op een opzienbare manier in het nieuws zijn gekomen. Allereerst is hier schrijver, beeldend kunstenaar en levensgenieter Jan Wolkers

Jan Wolkers komt in een oud trainingspak een tikkeltje gekromd de studio inlopen.

En dan zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard.

Uitgerust met een sigaar, gelige bril en witte roos op zijn colbert komt Bernhard binnen lopen. Zijn hoofd bibbert, waardoor hij continu 'nee' lijkt te schudden.

En tenslotte kamervoorzitter en tweede op de lijst van de Partij van de Arbeid, Jeltje van Nieuwenhoven.

Jeltje komt met haar handtas om haar schouder en een trots lachend gezicht binnengelopen.

Nou. Allen een hartelijk welkom.

B.1 (2)

JS: Koninklijke Hoogheid, nogmaals hartelijk welkom. Deze week bracht een historica naar buiten dat eh... - jawel – bracht naar buiten dat eh indertijd de koninklijke familie indertijd grote bezwaren had tegen Pieter van Vollenhoven als echtgenoot voor uw dochter Magriet.

PB: Ja kijk, of je nou in de groente hebt gezeten of connecties hebt met de Hitler jeugd dat is allemaal tot daar aan toe. Maar ja, een burger in het koningshuis daar zaten we natuurlijk niet op te wachten.

JS: Nee. Ok, nou dan begrijp ik dat.

A.2 (3)

JS: Mevrouw van Nieuwenhoven ook welkom. U heeft de afgelopen week de Klare Taalprijs gewonnen las ik.

Jeltje knikt ondertussen van ja, terwijl Jack zich omdraait en naar een krantenartikel verwijst en zegt...

Van Nieuwenhoven ging met Klare Taalprijs strijken vertelt Jorritsma...

JN: Jazeker.

JS: Wat is nou de Klare Taalprijs?

JN: Ja, wat is dat? Ja, waar komt dat op neer? Dat je een middag vrij moet nemen. Dat je je haren in de krullers moet zetten. Dat je helemaal naar Utrecht moet reizen ja en daar geven ze je dan een of andere kutprijs.

Jeltje spreekt met een Fries accent.

JS: Ja, ja.

JW: Ja, dat is een schitterende vrouw hoor. Een schitterende vrouw. Liep ik voor haar de trap op en ik verdrong bijna in de aanblik van die duizelingwekkende blanke dij.

JN: Nou ja, zeg. Je bent toch ook een oude smeerlap

Jeltje geeft Jan Wolkers een paar tikken op zijn schouder. Daarna kijkt ze enigszins geveleid en beschaamd het publiek in.

JS: Ja, maar ik vind u een terechte winnaar. De Klare Taalprijs voor Jeltje van Nieuwenhoven toch?

PB: Nou kijk een Klare Taalprijs, ik vind dat als je in Nederland zo'n belangrijke representatieve functie hebt, dan moet je accentloos Nederlands spreken.

A.3 (4)

JS: Nou ik wil even naar de verkiezingscampagne. Eh, laten we even kijken naar de huidige gemoedstoestand van Ad Melkert.

Jack kijkt achter zich waar een fragment wordt getoond van Ad Melkert uit het RTL4 Nieuws waar hij een toespraak geeft.

AM: En dat zet ik tegenover al dat cynisme, die stuitende oppervlakkigheid waar ik echt van over mijn nek ga. Ik ben het zat. Ik ben het zat. Het gaat niet om de infotainment. Ik ben nooit in de politiek gegaan voor een 'beautycontest' Dat hadden ze meteen wel kunnen vertellen. Dat hadden ze meteen wel kunnen vertellen dat ik dat niet zou redden. Maar dat is mijn ambitie ook niet.

Einde fragment

JS: Nee. Een man in paniek mevrouw Nieuwenhoven.

JN: Ja, ja. Het campagneteam heeft natuurlijk geprobeerd om van Ad Melkert een beetje een vlotte lachebek te maken. Nou, dat lukt natuurlijk nooit. Ik zeg altijd maar, je kan van een drol geen moorkop maken. Je kan er hoogstens wat slagroom op spuiten, maar je blijft het toch proeven.

JS: Ja.

Jan Wolkers lacht hier hartelijk om en zegt..

JW: Wat een schitterende Friese uitdrukking is dat. Ja, hè....

A.4 / B. 2 (5)

JS: U wilde iets zeggen...

PB: Ik heb verder niet zoveel met van die rooie rakkers. Ze zijn ja ook ja tegen de Joint Fight Striker.

JS: Ja en daar bent u natuurlijk voor.

PB: Dat zijn prachtige kisten.

JS: Ja. Ze worden gemaakt door Lockheed

PB: Ja, daar gaan we weer.

JS: Ja.

PB: Ja, kijk ik vind als die Joint Strike Fighter net zo wendbaar is als de mening van de Partij van de Arbeid moeten we ze zeker nemen.

JN: Nou dat is nou...

Slaat met haar vuist op tafel

Echt ik vind dat zo flauw hè. Die Partij van de Arbeid is heus niet de enige partij die in paniek is hoor!

JW: Nee absoluut niet. Het is Den Haag.. is er een clown terecht gekomen hè, en iedereen probeert nou leuk te wezen.

JS: Ja en dat is niet de bedoeling.

JW: Nee.

JS: Ik wil even naar de heer Bolkestein

Ondertussen haalt Jan Wolkers iets uit zijn zak

A. 5 / C.1 (6)

JW: Moet je eens kijken...

JS: Pardon.

JW: Wat ik zojuist in de kleedkamer heb gevonden.

Jan Wolkers houdt een luciferdoosje in zijn handen.

JS: Ja, wat heeft u gevonden?

Jan Wolkers opent langzaam het luciferdoosje.

JW: Een beestje. Ik had er bijna op getrapt. En bijna had ik hem doodgetrapt. Het is een kikkervisje, zie je.

In zijn handen heeft Jan Wolkers een rozijn.

Kijk. Kijk eens, wat een leuk beestje ben jij, hè. Wat een mooi beestje ben jij.

JN: Dat is een rozijn, Jan!

JW: Ga maar in het water. Ga maar in het water.

Jan houdt met zijn wijsvinger de rozijn voor zijn glas water.

Ga maar in het water, ga maar in het water. Ga maar in het water, ga maar het water in.
Ga maar het water in.

En gooit de rozijn in het water.

Heerlijk denkt ie! Eindelijk heb ik de ruimte. Eindelijk kan ik lekker... lekker hè?

Jeltje kijkt vertederd naar Jan, maar schudt tegelijkertijd haar hoofd alsof Jan niet helemaal goed snik is.

Kijk eens, kijk eens...

PB: Meneer Wolkers?!

JS: Meneer Wolkers.

PB: Ik hield van uw romans toen er nog flink in geneukt werd, maar.....dat gezanik over die beestjes daar word ik horendol van.

JS: Ja.

JW: Kijk hij gaat zwemmen. En morgen zet ik hem, zet ik hem, geef ik hem de vrijheid. Morgen is het bevrijdingsdag en dan zet ik hem in de poel achter mijn huis in de achtertuin.

B. 3 (7)

JS: Ik wil tenslotte naar het beeld dat Nederland in het buitenland zo langzamerhand toch wel heel vreemd overkomt. Bolkestein die heeft gezegd dat Nederland met de heer Fortuyn in het buitenland een pleefiguur slaat.

*In beeld zien we een artikel uit het Algemeen Dagblad met de kop; Frontale aanval op Fortuyn.
'Met Pim slaat Nederland pleefiguur.'*

PB: Nou, dat is onzin.

JS: Hoezo? Bent u het niet eens?

PB: Nee, we slaan al jaren een pleefiguur in het buitenland. Hu!

JS: O?

PB: We gaan niet naar het WK fußbal, we mogen niet meedoen aan het eurovisie songfestival, we zijn verantwoordelijk gemaakt voor de grootste massamoord na de Tweede Wereldoorlog, we hebben professor Pim we zijn al de ... van Europa. Je kunt tegenwoordig als je op vakantie bent, kun je beter zeggen dat je Duitser bent dan Nederlander. Nou dat doe ik dan ook.

JS: Ja.

PB: Nou, ik heb het idee dat ik er aardig mee wegkom.

JS: Ja, ja, ja. Goed.

A. 6 / B.4 / C.2 (8)

JW: Moet je eens kijken wat hier zit.

Jan wijst naar het microfoontje op de kraag van het jasje van Jeltje van Nieuwenhoven. Jeltje buigt wat ongemakkelijk achterover wanneer Jan er over begint te wrijven met zijn vinger.

Moet je eens kijken. Een kevertje, dat is een soort bijkevertje.

JN: Doet u maar niet hèn!

JW: Hèn?

PB: Dat heb ik ook meneer Wolkers.

Jan Wolkers draait zich nu om naar Prins Bernhard en zegt..

JW: Ach ja! Moet je eens kijken..

PB: Ja. Dat is het zogenaamde microfoonbeestje hèn.

JW: Een beestje...

JS: U gaat daar toch goed mee om.

PB: Ja, ik ben wel gewend aan dat soort types.

JW: Schitterend beestje.

A. 7 / B.5 / C.3 (9)

- JS:** Ja, eehm. Het is vandaag 4 mei. Ehm, bent u naar de dodenherdenking geweest meneer Wolkers?
- JW:** Nou, ik woon op Texel. Ik woon op Texel hè. Duseh, daar is het, daar is het zo stil. Daar vergeet ik vaak de dodenherdenking.
- JN:** Het is natuurlijk juist, opdat wij niet vergeten.
- PB:** Ja, dat zeg ik ook altijd tegen Juliana, opdat wij niet vergeten. Maar dan doet ze het gewoon toch hè.
- JS:** Ja, ja, ja.

4. Beschrijf elk politiek personage wat betreft identiteitskenmerken: geslacht, sociale leeftijd, ras, sociale achtergrond, etnische achtergrond, burgerlijke staat, beroep c.q. status en fysieke kenmerken (waaronder schoonheid). Zet allereerst uiteen welke achtergrondinformatie van de politicus/politica bekend is (gebruik hiervoor de website www.parlement.com) en geef vervolgens aan welke identiteitskenmerken een rol spelen in de grappen.

A. Jeltje van Nieuwenhoven

Jeltje is een blanke vrouw met kort, bruin krullend haar. Ze werd in 1943 geboren in Friesland wat nog steeds aan haar accent te horen is. In 1981 werd ze Tweede Kamerlid en in 1998 was ze de eerste vrouwelijke voorzitter van de Tweede Kamer. Op het moment dat deze aflevering werd uitgezonden, stond Jeltje tweede op de kieslijst van de PvdA. Na de verkiezingen in 2002 was ze een half jaar politiek leider van de PvdA, waarna ze werd verslagen door Wouter Bos. Ze werd vaak geprezen vanwege haar ongedwongen optreden. In 2004 verliet zij de kamer om gedeputeerde van Zuid-Holland te worden (www.parlement.com).

De persiflage van Jetje van Nieuwenhoven is een blanke vrouw gekleed in een blauw colbertje. Ze heeft kort, bruin krullend haar en draagt een handtas. Verder spreekt ze met een Fries accent. Haar duidelijke taalgebruik wordt in deze aflevering overdreven. Ze neemt dan ook geen blad voor de mond.

5. Beschrijf elke persiflage van een politicus/politica wat betreft gedragskenmerken die in de grappen een rol spelen: humeurig, ruziënd, depressief, bezorgd, innemend, opvliegend, slim, verleidelijk etc. Onderbouw dit door te verwijzen naar de scènes waarin gedragskenmerken worden overdreven.

Jeltje van Nieuwenhoven is vooral nuchter en recht voor haar raap. De Klare Taalprijs houdt voor haar niet meer in dan dat je er veel moeite voor moet doen om zo'n kutprijs in ontvangst te nemen (A.2 (3)) Ad Melkert is een drol (A.3 (4)), waarvan geen moorkop te maken valt en het beestje van Wolkers is gewoon een rozijn (A.5 (6)). Ze geeft ook eerlijk toe dat de *PvdA in paniek*

is, al geldt dat ook voor andere partijen (A.4 (5)). Daarnaast is ze niet gediend van de opmerkingen van Wolkers over haar dijk, maar kijkt wel vertederd toe als hij het kikkervisje liefdevol in zijn glas laat glijden (A.5 (6)). Ze wijst Jan Wolkers er op dat de dodenherdenking er is *opdat wij niet vergeten* (A.7 (8)). Hiermee bekleedt ze een voorbeeldfunctie en toont haar maatschappelijke betrokkenheid. Gedragskenmerken zijn met name nuchter, eerlijk, vertederd, geveid, duidelijk en direct taalgebruik en maatschappelijke betrokkenheid.

6. Beschrijf voor elk politiek personage;

- de concrete doelen die men nastreeft voor zover die expliciet geuit dan wel verbeeld worden.

Adstrueer dit met dialogen en beelden uit waarnemingen gedaan onder punt 3. (Bijvoorbeeld: fractievoorzitter worden, grappig zijn, politieke problemen oplossen, duidelijke taal spreken, gelijk krijgen etc).

- de abstracte doelstelling die daar onder ligt voor zover die expliciet geuit dan wel verbeeld wordt. (Bijvoorbeeld: status, macht, rijkdom, liefdesgeluk, anderen helpen, gerechtigheid).

Adstrueer dit met dialogen en beelden uit waarnemingen gedaan onder punt 3.

- psychologische drijfveer achter deze doelen voor zover die expliciet geuit dan wel verbeeld wordt. (Bijvoorbeeld: haat, wraak, minderwaardigheidsgevoelens, egocentrisme, schuldgevoelens, eenzaamheid, moeite om zich te binden, frustraties etc.) Adstrueer dit met dialogen en beelden uit waarnemingen gedaan onder punt 3.

N.B.1: Wat betreft deze aspecten kan er sprake zijn van:

- incongruenties of tegenstellingen binnen een personage
- superioriteitsverschillen tussen personages
- overdrijving van de identiteitskenmerken en gedragskenmerken.

N.B.2: Als het gevraagde niet expliciet geuit dan wel verbeeld wordt, vul je deze categorie niet in. Het is niet de bedoeling dat je hier al over gaat tot interpretaties.

Doelen Jeltje van Nieuwenhoven

Haar concrete doel is om de Partij van de Arbeid weer op de rails te zetten, maar ze geeft eerlijk toe dat het nu niet zo goed gaat en er paniek heerst binnen de partij en bij partijleider Ad Melkert.

Abstract doel: Ze wil er geen doekjes om winden.

In A.3 (4) en A.4 (5) geeft ze aan dat zowel Ad Melkert en de Partij van de Arbeid in paniek is vanwege de sterke opkomst van Pim Fortuyn. Desondanks blijft ze zeggen waar het op staat en laat ze zich niet van de wijs brengen.

Psychologische drijfveer: Deze wordt niet expliciet geuit.

Haar nuchtere karakter wordt hier overdreven door de droge opmerking die ze maakt over het beestje van Wolkers, wat in feite een rozijn is. De Klare Taalprijs zou in feite iets moeten zijn waarop ze trots is, maar haar 'klare taal' is hier incongruent aan, aangezien hieruit blijkt dat ze eigenlijk geen waarde hecht aan de prijs.

7. *Beschrijf de waarden en normen die expliciet geuit dan wel verbeeld worden in het programma. Normen zijn regels waaraan men zich moet houden (bijvoorbeeld "je mag niet zonder toestemming in een dagboek van iemand kijken" of "je moet je best doen"). Waarden vormen de grondslag waarop de norm gebaseerd is (i.c. "Het recht op privacy" c.q. "succes"). Geef aan welke waarden en normen invloed hebben op het verloop van de grap.*

Norm: Politici horen partijgenoten te steunen

Waarde: Loyaliteit

Norm: Politici moeten eerlijk uitkomen voor de situatie binnen de partij

Waarde: Waarheid

Norm: Politici moeten duidelijke taal gebruiken

Waarde: Transparantie

Norm: Politici moeten maatschappelijk betrokken zijn

Waarde: Betrokkenheid

DEEL II: MANIFESTE ANALYSE PER INDIVIDU

8. *Beschrijf elke individu in termen van pretentie en realiteit. Verwijs bij de beschrijving terug naar concrete scènes.*

Pretentie: Jack pretendeert dat Jeltje een vrouw is die klare taal spreekt. Ook maakt ze Wolkers uit voor oude smeerlap en is ze vertederd als hij de rozijn voor een beestje aanziet.

Realiteit: Ze is recht voor haar raap en nuchter te noemen. Ze is zich wel bewust dat ze als politica op een andere manier zou moeten reageren, maar ze verraadt zichzelf af en toe. Dit doet ze door toch gevleid te kijken als Wolkers het over haar dij heeft en floept ze er –ondanks haar

vertederde blik – bot uit dat Jan een rozijn aanziet voor een lief beestje. In werkelijkheid is Jeltje dus veel botter dan dat ze denkt dat mensen van haar als politica verwachten.

9. Infereer op basis van de pretentieanalyse uit punt 8, de abstracte en concrete doelstellingen en drijfveren van de personages (zoals in punt 6).

Doelen Jeltje van Nieuwenhoven

Haar concrete doel: Niet laten zien hoe bot ze is.

Abstract doel: Overkomen als een vrouw.

Psychologische drijfveer: Veroordeeld worden voor haar hardheid

10. Vul aan c.q. corrigeer naar aanleiding van de pretenties en realiteit (punt 8) welke normen en waarden van toepassing zijn. Formuleer uit deze normen en waarden eveneens welke kenmerken gepersifleerd worden.

Jeltje van Nieuwenhoven

Er wordt gepretendeerd dat Jeltje duidelijke taal spreekt. Deze pretentie is deels ook werkelijkheid, maar daarbij komt dat Jeltje heel direct is in haar bewoordingen. Zo beschrijft ze Ad Melkert als een partijgenoot die niet mooier valt te maken. Dit staat in contrast met haar vertederde blik die Jan Wolkers bij haar oproept naar aanleiding van zijn verhaal rondom de rozijn. Toch kan ze het niet laten om hem te zeggen dat het gewoon een rozijn is. Dit is het moment waarop de ware Jeltje naar boven komt die naast duidelijk ook bot kan zijn.

Norm: Politici horen partijgenoten te steunen

Waarde: Loyaliteit

Norm: Politici moeten eerlijk uitkomen voor de situatie binnen de partij

Waarde: Waarheid

Norm: Politici moeten duidelijke taal gebruiken.

Waarde: Transparantie

Norm: Politici moeten maatschappelijk betrokken zijn

Waarde: Betrokkenheid

Norm: Politici behoren emoties te tonen

Waarde: Politici zijn ook mensen

Gepersifleerde kenmerken zijn loyaal, eerlijk, bot en betrokken.

11. *Vul de gepersifleerde kenmerken aan met de overdreven identiteits- en gedragskenmerken uit punt 4 en 5. Interpreteer deze met behulp van de doelstellingen en drijfveren uit punt 9.*

Gepersifleerde kenmerken Jeltje van Nieuwenhoven

Niet loyaal zijn aan partijgenoten, eerlijk, bot en betrokken. Daarnaast worden ook haar Friese accent en haar dijen gebruikt in de grappen.

DEEL III: LATENTE ANALYSE

12. *Inventariseer de pretenties die gepersifleerd worden en categoriseer ze in de zes domeinen, persoonlijke eigenschappen, eigenschappen gerelateerd aan het politiek functioneren, uiterlijk, privé leven, relatie met collega's en duidingen van agressief gedrag. Het gaat hier met name om:*

- *De incongruenties binnen het personage wat betreft kenmerken (vraag 4 en 5), drijfveren en doelstellingen (vraag 6 en 9) en pretentie en realiteit (vraag 8)*
- *De eventuele incongruentie in de personages wat betreft drijfveren en doelstelling (vraag 6 en 9) en pretentie en realiteit (vraag 8)*

A. Jeltje van Nieuwenhoven

Persoonlijke eigenschappen:	Eerlijk, bot, betrokken en Fries.
Uiterlijk:	Vrouwelijke vormen c.q. dijen
Relatie met collega's:	Niet loyaal zijn aan partijgenoten
Duidingen agressief gedrag	
<i>Score van agressief gedrag</i>	7
<i>De duiding van dit gedrag</i>	Duidelijke taal.

13. *Abstraheer vanuit de inventarisatie bij vraag 12 naar een algemener, abstracter niveau van incongruenties: de pretenties. Zoek via 'trial and error' naar de best passende kernpretentie per individu en onderbouw dit vanuit je analyse van de personages.*

Wat verschillende keren wordt overdreven is dat Jeltje van Nieuwenhoven **bot** is. Haar eerlijkheid speelt hier een grote rol in. Ze zegt ronduit dat het campagne team van Melkert een lachebek heeft geprobeerd te maken, wat natuurlijk niet mogelijk was en dat Ad Melkert en de PvdA in

paniek zijn. Daarbij komt dat Jeltje wel een reactie geeft die van haar verwacht wordt, maar eigenlijk verbergt hoe ze hier echt over denkt. Haar reactie op de opmerking van Wolkers is verwacht, maar haar gevleide blik zegt iets anders. Wanneer Wolkers zijn rozijn koestert past ze deze incongruentie juist andersom toe, ze kijkt vertederd, maar floept er wel uit dat het gewoon een rozijn is. Hiermee pretendeert ze wel volgens de regels te reageren, wat haar niet altijd lukt. Bovendien zou je verwachten dat als je de Klare Taalprijs krijgt, je daar ook trots op zou zijn. Ook dit laat ze niet blijken.

14. Analyseer welke normen en waarden van toepassing zijn op de geabstraheerde kernpretenties uit vraag 13. Kijk of (een deel van) deze samengevoegd kunnen worden tot algemene normen en waarden die voor vrouwelijke en mannelijke politici gebruikt worden.

Omdat ze **bot** is, terwijl ze een politieke functie bekleedt, wordt Jeltje van Nieuwenhoven gepersifleerd vanwege de norm **dat politici diplomatiek moeten kunnen zijn**. De waarde **tact** kan hiermee worden verbonden.

3. Voorjaar 2002 (1 juni): Koningin Beatrix, Frans Weisglas, Annemarie Jorritsma

DEEL I: TRANSCRIPT EN INVENTARISATIE

Gasten:

- A. Frans Weisglas (FW)
- B. Annemarie Jorritsma (AJ)
- C. Koningin Beatrix (KB)

Gastheer: Jack Spijkerman (JS)

1. Registreer de afzonderlijke scènes, nummer ze en geef een beknopte beschrijving van de gebeurtenissen. Geef aan op welk persiflage de scène van toepassing is door elk persiflage een letter en een volgnummer te geven.

A.1 / B.1 (1)

Frans Weisglas wordt voorgesteld als de nieuwe voorzitter van de Tweede Kamer, Annemarie Jorritsma als de vrouw die net geen voorzitter werd. Ten slotte komt Hare Majesteit, Koningin Beatrix binnen lopen.

C.1 (2)

Jack vraagt zich af waarom Beatrix het programma *Kopspijkers* heeft uitgekozen om in te verschijnen. Beatrix legt uit dat ze kon kiezen tussen Maartje van Weegen en Jack Spijkerman, maar Maartje vindt ze vaak zo kritisch. Daarnaast was Prins Bernhard erg blij met het afknallen van een olifant in de uitzending van vorige week. Volgens haar vader Prins Bernhard zitten de vrienden van het koninklijk huis bij de VARA.

A.2 (3)

Jack feliciteert Frans Weisglas met het behalen van het voorzitterschap van de Tweede Kamer. Frans Weisglas kondigt aan dat hij het allemaal anders wil doen. De politiek met de ellenlange verhalen, onduidelijke taal en herhalingen behoort volgens hem tot het verleden, terwijl hij hier zelf maar over blijft doordatelen.

A.3/ B.2 (4)

Jack wijst er op dat Frans niet door zijn eigen partij, de VVD, naar voren was geschoven, want dat was Annemarie Jorritsma. Zij reageert hierop door te zeggen dat ze voor het eerst in haar

leven is afgefallen. Ondertussen doet ze een Nutrena zoetje in haar koffie. Frans Weisglas wrijft het er nog eens in dat hij het 'lekker wel' geworden is. Annemarie Jorritsma merkt op dat ze het leuk voor hem vindt en benadrukt zogenaamd collegiaal hoe knap ze het vindt dat hij op zo'n hoge positie terecht is gekomen.

A. 4/ B.3 (5)

Jack snapt niet waarom Frans Weisglas niet de officiële kandidaat van de VVD heeft gesteund. Frans Weisglas noemt Annemarie te zwaar voor zo'n positie en wijst erop dat ze als ex minister staat voor de arrogantie van de paarse politiek. Wanneer Jack dit navraagt bij Jorritsma reageert zij enkel met een afkeurend tss.. Frans Weisglas verwijst nog drie keer met een woordspeling naar de omvang van Annemarie Jorritsma. Jack Spijkerman moet Frans Weisglas nog een keer kort houden en Annemarie Jorritsma beweert dat op deze manier er wel meer humor in de kamer komt; Pipo is voorzitter.

A.5/ B.4 (7)

Jack vraagt zich af wat er allemaal aan de hand is. Frans beweert dat dit de manier is van verjongen, door kinderachtig te gaan doen. Annemarie stelt dat vooral Frans daar heel goed in is. Frans reageert wederom met een kinderlijke uitspraak, namelijk; *wat je zegt ben je zelf, met je kont door de helft*. Hij voegt daar nog aan toe dat hij voortaan met 'meneer de voorzitter' wil worden aangesproken.

C.2 / A.6 / B.5 (7)

Jack vraagt zich af of Beatrix zich geen zorgen maakt. Maar Beatrix vindt dat het niveau van de politiek en dat van Willem Alexander wel bij elkaar passen. Annemarie Jorritsma en Frans Weisglas vinden de kritiek op het politieke niveau niet terecht. Weisglas vraagt vervolgens aan Jorritsma om aan zijn vinger te trekken. Jorritsma weigert dit.

C.3 (8)

Jack vraagt Beatrix wat ze nu eigenlijk vindt van de situatie in Nederland en verwijst hiervoor naar Sebreñica, het vallen van het kabinet en de eerste politieke moord in Nederland. Beatrix wijst Jack erop dat haar over-overgrootvader Willem van Oranje ook vermoord is. Jack vindt toch dat Beatrix niet genoeg heeft gereageerd op alle gebeurtenissen, maar Beatrix ziet de moord op iemand die tegen de monarchie is, door iemand die tegen de jacht is een win-win situatie.

C.4 (9)

Annemarie Jorritsma vraagt Beatrix voor welk land ze is tijdens het WK nu Nederland niet meedoet. Beatrix legt uit dat ze niet alleen kan kiezen tussen Duitsland en Argentinië, maar ook

tussen Kameroen, Kenia en Swaziland. Dit vanwege alle onechte kinderen van Prins Bernard in het buitenland.

A.6 / B.6 (10)

Jack vraagt of Annemarie Jorritsma haar teleurstelling al een beetje te boven is. Ze bekijkt het van de positieve kant, de kamervoorzitter wordt tegenwoordig ook al bedreigd meent ze. Frans ontkent dit, waarop Annemarie toegeeft dat ze de brief vanochtend ook pas op de bus heeft gedaan.

C.5 (11)

Tenslotte informeert Jack naar de brief met kogels die Beatrix heeft gekregen. Beatrix legt uit dat haar vader deze besteld heeft.

2. Beschrijf in een paar regels wat op de persiflages van politici van toepassing is. Doe dit voor elk politiek individu.

A. Frans Weisglas

Frans Weisglas heeft zichzelf als kandidaat naar voren geschoven en is gekozen als de nieuwe voorzitter van de Tweede Kamer. Hij heeft het voornemen om het helemaal anders te doen en roept iedereen op om voortaan kort en duidelijk te formuleren. Intussen blijft hij hier zelf maar over doorpraten. Ook benadrukt hij meerdere malen dat hij van Annemarie Jorritsma heeft gewonnen. Wanneer Jack hem vraagt waarom hij haar niet gewoon heeft gesteund als VVD lid, maakt hij een aantal dubbelzinnige opmerkingen over het overgewicht van Annemarie. Later merkt hij op dat zijn kinderachtige gedrag een manier is van verjongen.

B. Annemarie Jorritsma

Ze wordt voorgesteld als demissionair minister van Economische Zaken die net geen voorzitter van de Tweede Kamer werd. Het is haar naar eigen zeggen voor het eerst gelukt om af te vallen. Toch is ze de eerste die Frans feliciteerde en merkt ironisch op dat het een hele prestatie is voor een man met zulke capaciteiten. Als Frans haar arrogant noemt reageert ze afkeurend, doch uit de hoogte. De dubbelzinnige opmerkingen van Frans over haar gewicht wekken eveneens afkeurende blikken op. Ze pakt hem dan ook terug door hem Pipo te noemen. Zo heeft ze toch haar doel bereikt, namelijk meer humor in de kamer. Wanneer Jack haar vraagt of ze de teleurstelling al een beetje te boven is, merkt ze op dat ze het van de positieve kant bekijkt. Ze wordt tenminste niet bedreigd zoals Frans. Als Frans opmerkt dat hij niet bedreigd wordt, geeft ze toe dat ze pas vanochtend de brief heeft gepost. In de loop van de aflevering doet Annemarie geregeld een Nutrena zoetje in haar koffie.

3. Maak een script van elke individuele verhaallijn in achtereenvolgende scènes. Geef ieder gepersifleerd politicus/politica een letter en in iedere scène een volgnummer. Schrijf per scène de dialogen uit. Voeg daar aan toe de belangrijke handelingen, gezichtsexpressies, intonaties etc. Het criterium is het belang van de handelingen etc. voor de grap.

A.1 / B.1 (1)

JS: En ik heb weer drie prominente gasten uitgenodigd die op de een of andere manier in het nieuws waren. Allereerst is hier de nieuwe voorzitter van de Tweede Kamer, Frans Weisglas

Frans Weisglas komt wat stijfjes binnengelopen en neemt plaats

En dan de vrouw die net geen voorzitter werd, demissionair minister van Economische Zaken, Annemarie Jorritsma

Annemarie Jorritsma komt met getuiste lippen wat waggelend binnenlopen.

Een heel bijzondere gast, ik ben heel vereerd dat die er is, Hare Majesteit Koningin Beatrix

Beatrix komt binnenlopen met een bosje bloemen in haar hand. Ze wuift even kort naar het publiek.

C.1 (2)

JS: Neemt u plaats. Legt u de bloemen hier neer. Eh, Majesteit, ik ben echt, ja, ik ben zeer vereerd dat u ons programma uitgekozen heeft om naar toe te komen. Maar waarom koos u ons uit?

KB: Nou, meneer Spijkerman. Wij konden kiezen tussen Maartje van Weegen en u. Maar Maartje vind ik vaak zo kritisch.

JS: Ja, ja.

KB: Hè. Bovendien was papa dol in zijn nopjes met uw uitzending van vorige week.

JS: Papa, u bedoelt Prins Bernard was blij met vorige week?

KB: Ja, het afknallen van die olifant.

JS: Ah ja.

KB: Wild enthousiast was ie.

JS: Ja ja.

KB: Ja, hij zegt, onze echte vrienden zitten bij de VARA. Dus hier zijn we.

JS: Nou. Hartelijk welkom, ik kom zo bij u terug.

Kijkt Jack glimlachend aan

A.2 (3)

JS: Meneer Weisglas, gefeliciteerd. U bent deze week dus gekozen tot voorzitter van de Tweede Kamer.

FW: Ja, en we gaan het in de kamer allemaal heel anders doen. Dus niet meer die ellenlange verhalen, maar iedereen moet kort en bondig formuleren. Alles duidelijk zeggen, niet meer om de hete brei heen draaien, duidelijk formuleren, zeggen wat je wil en niet steeds hetzelfde zeggen

JS: Meneer Weisglas

FW: Geen herhaling. Wat zegt u? Ja u moet mij kort houden meneer Spijkerman. Ok.

A.3/ B.2 (4)

JS: Ja. Het is een ongelooflijke prestatie, want u was niet door uw eigen partij naar voren geschoven.

FW: Nee.

AJ: Nee, dat was ik.

Doet een Nutrena zoetje in haar koffie en zet met geperste lippen het houdertje weer op tafel.

Ik was kandidaat.

JS: Mevrouw Jorritsma, maar u bent het niet geworden.

AJ: Nee, ik eh, ben er voor het eerst in mijn leven in geslaagd om af te vallen.

Roert in haar koffie.

JS: Ja.

FW: En ik ben het lekker wel geworden.

AJ: Maar ik vind het allemachtig leuk voor je hoor

FW: Dankjewel

AJ: Hartstikke leuk. Ik was ook de eerste die je gefeliciteerd heeft hè!

Ze pakt even de handen van Frans Weisglas vast en glimlacht.

Ja, ik vind het knap hoor om op zo'n hoge positie terecht te komen hè. En dan voor zo'n man met zulke capaciteiten. Bedoel ik heel collegiaal hoor, bedoel ik heel collegiaal.

A. 4/ B.3 (5)

JS: Meneer Weisglas, wat ik niet helemaal snap. Waarom heeft u niet de officiële kandidaat van de VVD gesteund, maar heeft u u zelf naar voren geschoven?

FW: Ja, eh. Met alle respect natuurlijk, maar Annemarie is voor zo'n positie natuurlijk veel te zwaar.

Annemarie Jorritsma doet nog een zoetje in haar koffie en kijkt beledigd naar Frans Weisglas.

Dat bedoel ik heel collegiaal natuurlijk. En kijk eh, Annemarie is natuurlijk een kanjer ik weet ook dat ze het fantastisch gedaan zou hebben, maar ze staat natuurlijk als ex-minister zijnde wel voor de arrogantie van de paarse politiek.

Frans Weisglas gaat wat rechter zitten.

JS: Dat is een verwijt mevrouw Jorritsma wat ik vaker hoor. Dat u zo arrogant tegenover de kamer geweest schijnt te zijn.

AJ: Arrogant? Tssè..

JS: Nou ja

FW: Nou ja, ik zeg nou eenmaal altijd, dikke bomen vangen veel wind.

AJ: Hoge....

Kijkt weer beledigd en doet nog een zoetje in haar kopje.

Hoge bomen.

FW: Dikke bomen, hoge bomen. Wat maakt het uit meneer Spijkerman, we gaan het in ieder geval heel anders doen. Geen achterkamertjespolitiek meer, gewoon openheid. Enneh, nou ja, daar hebben ze mij voor gekozen als de aangewezen man.

JS: Meneer Weisglas, ja

FW: Als er iemand geschikt is dan ben ik het wel

JS: Meneer Weisglas!

FW: Een man op de juiste plek

JS: Meneer Weisglas

FW: Ja, u moet mij kort houden

AJ: Nou ik sta vierkant achter Frans hoor.

FW: Ja, kan niet anders hè.

AJ: Ja, maar. Nee, ik heb afgelopen dinsdag een pleidooi gehouden voor meer humor in de kamer hè. Meer humor in de kamer, dat vind ik heel belangrijk. En ik heb via een omweg heb ik toch mijn zin gekregen, want wie is voorzitter geworden? Pipo!

Slaat met haar hand op tafel

JS: Ja. Pipo had tachtig stemmen, dikke deur 41.

Annemarie kijkt verbitterd, terwijl ze een slok uit haar kopje neemt.

A.5/ B.4 (6)

JS: Zeg wat is hier toch aan de hand?

FW: Ja maar dat is dus onze manier van verjongen. We hebben dus geen jongere mensen dus dan gaan we allemaal gewoon iets kinderachtiger doen.

AJ: En daar zijn we heel goed in. Vooral Frans.

FW: Wat je zegt ben je zelf, met je kont door de helft.

Frans verheft zijn hoofd hierbij.

JS: Ja.

FW: Ik wil trouwens niet met Frans aangesproken worden, maar met meneer de voorzitter.

C.2/ A.6 / B.5 (7)

JS: Ja. Majesteit als ik even bij u mag komen. Wat vindt u hier nu van? Waar gaat het land naartoe?

KB: Ja, dat is lange tijd een grote punt van zorg geweest bij mij.

JS: Toch wel? U trekt het zich wel degelijk aan?

KB: Ja. Ik heb mij lange tijd afgevraagd of Willem Alexander klaar was voor het grote werk. Maar als dit het niveau is waarop de politiek in Nederland is beland, dan denk ik Alex, go for it, hè. Elk land krijgt het staatshoofd dat ie verdient, meneer Spijkerman.

JS: Dat is zo.

AJ: Nou, nou. Nu zou het aan ons niveau liggen.

Doet nog een zoetje in haar kopje.

FW: O is dat het opeens. Dit is gewoon een internationale tendens. Trek eens even aan mijn vinger

Frans Weisglas biedt Annemarie Jorritsma zijn wijsvinger aan.

AJ: Ach, doe weg die vinger.

C.3 (8)

JS: Majesteit, waar was u de afgelopen tijd. Sebrenica, het vallen van het kabinet, de eerste politieke moord in Nederland.

KB: Nou vergeet u mijn over-overgrootvader Willem van Oranje niet.

JS: Nee. Nee, die is ook vermoord maareh..

KB: Ja, door Baltisar G.

JS: Ja, Baltisar Gerards

KB: Baltisar G., je moet mensen altijd een tweede kans geven.

JS: Ja, maar het is een gekkenhuis en tijdens al die tijd heeft u uw mond stijf dichtgehouden.

KB: Moet je luisteren. Als iemand die tegen de monarchie is, wordt vermoord door iemand die tegen de jacht is, dan spreken wij op het paleis van een win-win situatie.

Wuift nog even met haar hand naar het publiek.

C.4 (9)

AJ: Het WK. Het WK

JS: Pardon..

AJ: Het WK is begonnen. Maar Nederland doet helemaal niet mee!

JS: Pardon...

AJ: Majesteit, aan de kant van welk land staat u nou, nu Nederland niet mee doet.

KB: Wij kunnen kiezen natuurlijk tussen Duitsland en Argentinië, maar ook tussen Kameroen, Kenia, Swaziland...

JS: Hoezo?

KB: .. Spanje

JS: Hoezo?

KB: Als we alle onechte kinderen van mijn vader meerekenen.

A.6 / B. 6 (10)

JS: Mevrouw Jorritsma, bent u de teleurstelling ondertussen een beetje te boven?

AJ: Nou, je moet het natuurlijk wel van de positieve kant blijven zien, hè.

JS: Toch wel.

AJ: Kijk, het is jammer dat ik geen kamervoorzitter ben geworden.

Doet nog een zoetje in haar kopje

Maar aan de andere kant, de werkelijkheid in Nederland is op dit moment niet zo rooskleurig. Het is zelfs zo dat mensen als Frans Weisglas al bedreigd worden.

JS: Ja?

AJ: Jahaa.

Perst haar lippen weer op elkaar en roert in haar kopje.

FW: Ik ben helemaal niet bedreigd.

AJ: O ja, nou ja ik heb hem ook pas vanmorgen op de bus gedaan.

C.5 (11)

JS: Majesteit ik hoorde dat u ook post heeft gekregen met kogels erin.

KB: Ja, maar die zijn van mijn vader. Die heeft hij zelf besteld.

4. Beschrijf elk politiek personage wat betreft identiteitskenmerken: geslacht, sociale leeftijd, ras, sociale achtergrond, etnische achtergrond, burgerlijke staat, beroep c.q. status en fysieke kenmerken (waaronder schoonheid). Zet allereerst uiteen welke achtergrondinformatie van de politicus/politica bekend is (gebruik hiervoor de website www.parlement.com) en geef vervolgens aan welke identiteitskenmerken een rol spelen in de grappen.

Frans Weisglas is sinds 1982 Tweede Kamerlid voor de VVD. Daarvoor was hij ambtenaar op het Ministerie van Buitenlandse Zaken en secretaris van de minister voor Ontwikkelingssamenwerking. In mei 2002 werd hij gekozen tot voorzitter van de Tweede Kamer. Ook in februari 2003 werd hij verkozen tot Tweede-Kamervoorzitter. Hij werd in 1946 geboren in Den Haag en woont nu in Rotterdam samen met zijn vrouw. Hij is ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw. Hij is blank, heeft grijs haar, een ovaal gezicht en ronde neus en is kalend. De persiflage van Frans Weisglas is een blanke man die wat stijf komt binnenlopen en rode wijn drinkt. Zijn ogen trekt hij tot spleetjes. Zijn neus is wat dikker gemaakt en hij wordt door Annemarie Jorritsma vergeleken met de clown Pipo. Zijn bril hangt aan een koord om zijn nek. De persiflage voldoet verder aan de uiterlijke kenmerken zoals hierboven beschreven. Het winnen van de verkiezingen voor Tweede-Kamervoorzitter staat in deze aflevering centraal.

Annemarie Jorritsma wordt op de website van het parlement omschreven als een pittige en goedlachse politica. Na vier jaar lid te zijn geweest van de gemeenteraad van Bolsward, werd ze in 1982 als één van de gevreesde, jonge VVD-ers lid van de Tweede Kamer. Als minister van Verkeer en Waterstaat nam ze tal van beslissingen over onder andere de Betuwelijn en de Hogesnelheidslijn. Ze heeft onder ander de privatisering van de Nederlandse Spoorwegen in gang gezet en was als minister van Economische Zaken in het kabinet Kok II verantwoordelijk voor de liberalisering van de energiesector. In februari 2003 werd ze waarnemend burgemeester van Delfzijl en sinds augustus 2003 is ze burgemeester van Almere. Annemarie is officier in de Orde van Oranje Nassau en won de Jacoba van Beierenprijs vanwege haar aanpak van de verbetering van de rivierdijken. Ze werd in 1950 in Hengelo geboren, is getrouwd en heeft twee dochters. Ze is blank, draagt een bril en heeft bruin, kort haar.

Wanneer de persiflage van Annemarie Jorritsma binnen komt waggelen, vallen haar dikke buik en kont direct op. Ze draagt een rok met een zwarte coltrui en een vest daarover die ze dichtslaat als ze plaatsneemt. Over haar gewicht worden herhaaldelijk opmerkingen gemaakt en doet ze bijna continu Nutrena zoetjes in haar koffie. Verder voldoet ze aan de uiterlijke kenmerken zoals beschreven. Haar gevoel voor humor komt in deze aflevering ook naar voren. Daarnaast wordt ze in verband gebracht met het paarse kabinet van Kok.

5. Beschrijf elke persiflage van een politicus/politica wat betreft gedragskenmerken die in de grappen een rol spelen: humeurig, ruziënd, depressief, bezorgd, innemend, opvliegend, slim, verleidelijk etc. Onderbouw dit door te verwijzen naar de scènes waarin gedragskenmerken worden overdreven.

Frans Weisglas belooft het helemaal anders te gaan aanpakken in de kamer, maar valt zelf telkens in herhaling; *Geen herhaling. Wat zegt u? Ja u moet mij kort houden meneer Spijkerman. Ok* (A.2 (3)). Daarnaast heeft hij op een achterbakse manier zichzelf naar voren geschoven als kandidaat voor het voorzitterschap van de Tweede Kamer (A.4 (5)). Hij beschikt over zelfvertrouwen wat valt op te maken uit de woorden; *Als er iemand geschikt is dan ben ik het wel* (A.4 (5)). Bovendien pronkt hij met zijn nieuwe voorzitterschap, waar hij duidelijk trots op is; *Ik wil trouwens niet met Frans aangesproken worden, maar met meneer de voorzitter* (A.5 (6)). Hij gedraagt zich in deze aflevering als een klein kind die zojuist van zijn klasgenootje gewonnen heeft. Herhaaldelijk pest hij Annemarie Jorritsma met zijn overwinning; *En ik ben het lekker wel geworden* (A.3 (4)) en ziet deze pesterijen als verjonging; *Ja maar dat is dus onze manier van verjongen. We hebben dus geen jongere mensen dus dan gaan we allemaal gewoon iets kinderachtiger doen* (A.5 (6)). Zijn gedrag is vooral kinderachtig en achterbaks te noemen. Hij is tevens zelfverzekerd en trots.

Annemarie Jorritsma is bezig met afslanken. In bijna elke scène waarbij ze betrokken is, doet ze een Nutrena zoetje in haar koffie (B.2 (4), B.3 (5), B.5 (7), B.6 (10)). Frans brengt haar in verband met de paarse arrogantie, waarop ze afkeurend en uit de hoogte reageert. Ook schiet ze in de verdediging wanneer Beatrix het niveau van de politiek bekritiseert. Geïrriteerd merkt ze op; *Nou, nou. Nu zou het aan ons niveau liggen* (B.5 (7)). Toch blijft ze net doen alsof ze het leuk vindt voor Frans dat hij voorzitter is geworden en maakt een aantal ironische opmerkingen over de positieve gevolgen van haar verlies. Ze maakt hem bijvoorbeeld uit voor Pipo (B.3 (5)) en merkt op dat zij tenminste geen dreigbrieven ontvangt (B.6 (10)). Eigenlijk wil ze hem het liefst wreken en heeft hem daarom zelfs een dreigbrief gestuurd. Gedragskenmerken zijn vooral haar afslankobsessie, arrogantie, geïrriteerd en gekrenkte trots.

6. Beschrijf voor elk politiek personage

- *de concrete doelen die men nastreeft voor zover die expliciet geuit dan wel verbeeld worden. Adstrueer dit met dialogen en beelden uit waarnemingen gedaan onder punt 3. (Bijvoorbeeld: fractievoorzitter worden, grappig zijn, politieke problemen oplossen, duidelijke taal spreken, gelijk krijgen etc).*

- *de abstracte doelstelling die daar onder ligt voor zover die expliciet geuit dan wel verbeeld wordt. (Bijvoorbeeld: status, macht, rijkdom, liefdesgeluk, anderen helpen, gerechtigheid). Adstrueer dit met dialogen en beelden uit waarnemingen gedaan onder punt 3.*

- *psychologische drijfveer achter deze doelen voor zover die expliciet geuit dan wel verbeeld wordt. (Bijvoorbeeld: haat, wraak, minderwaardigheidsgevoelens, egocentrisme, schuldgevoelens, eenzaamheid, moeite om zich te binden, frustraties etc.) Adstrueer dit met dialogen en beelden uit waarnemingen gedaan onder punt 3.*

N.B.1: Wat betreft deze aspecten kan er sprake zijn van:

- *incongruenties of tegenstellingen binnen een personage*
- *superioriteitsverschillen tussen personages*
- *overdrijving van de identiteitskenmerken en gedragskenmerken.*

N.B.2: Als het gevraagde niet expliciet geuit dan wel verbeeld wordt, vul je deze categorie niet in. Het is niet de bedoeling dat je hier al over gaat tot interpretaties.

Doelen Frans Weisglas

Het concrete doel van Frans Weisglas is afrekenen met de achterkamertjespolitiek; *Geen achterkamertjespolitiek meer, gewoon openheid* (A.4 (5)). Ook houdt dit in dat iedereen het

voortaan kort moet houden in de kamer; *Dus niet meer die ellenlange verhalen, maar iedereen moet kort en bondig formuleren. Alles duidelijk zeggen, niet meer om de hete brei heen draaien, duidelijk formuleren, zeggen wat je wil en niet steeds hetzelfde zeggen* (A.2 (3)).

Abstract doel: Frans wil de goede naam van Annemarie naar beneden halen, zodat zijn eigen status wordt vergroot; *En kijk eh, Annemarie is natuurlijk een kanjer ik weet ook dat ze het fantastisch gedaan zou hebben, maar ze staat natuurlijk als ex minister zijnde wel voor de arrogantie van de paarse politiek.* (A.4 (5)).

Psychologische drijfveer: Hij wil bewijzen dat hij de geschikte man is voor de verjonging waar zo'n behoefte aan is. Hij wil een nieuw, jong imago neerzetten; *Ja maar dat is dus onze manier van verjongen. We hebben dus geen jongere mensen dus dan gaan we allemaal gewoon iets kinderachtiger doen* (A.5 (6)).

Door de grappen die Frans Weisglas maakt over Annemarie Jorritsma plaats hij zichzelf boven haar. Hij voelt zich superieur ten opzichte van haar. Zij zou 'te zwaar' zijn voor de functie, Pipo heeft wel mooi met tachtig stemmen gewonnen van dikke deur, en dikke bomen vangen nu eenmaal veel wind (A.4 (5)). De kinderachtige manier waarop hij dit laat merken wordt in deze aflevering overdreven. Het respect wat hij pretendeert te hebben voor Annemarie Jorritsma is incongruent aan de opmerkingen die hij later over haar maakt.

Doelen Annemarie Jorritsma

Het concrete doel van Annemarie Jorritsma is laten zien dat ze sympathiek kan omgaan met haar verlies; *Maar ik vind het allemachtig leuk voor je hoor* (B.2 (4)) *Of; Nou ik sta vierkant achter Frans hoor* (B.3 (5)).

Het abstracte doel wat hieronder ligt is dat ze wil bewijzen dat zij in feite de meest geschikte kandidaat was voor het voorzitterschap van de Tweede Kamer. Door haar verlies sportief te dragen, hoopt ze sympathie te wekken.

Haar psychologische drijfveer wordt vooral geuit in scène (B.6 (10), waarin ze toegeeft dat ze Frans Weisglas een dreigbrief heeft toegestuurd. Hiermee verzwakt ze haar emoties rondom het verlies van de verkiezing tot voorzitter van de Tweede Kamer, maar wordt geeft ze eigenlijk haar jaloezie toe. Dat ze er moeite mee heeft niet gewonnen te hebben, laat ze ook merken wanneer ze Frans een Pipo noemt; *Nee, ik heb afgelopen dinsdag een pleidooi gehouden voor meer humor in de kamer hè. Meer humor in de kamer, dat vind ik heel belangrijk. En ik heb via een omweg heb ik toch mijn zin gekregen, want wie is voorzitter geworden? Pipo!* (B.3 (5)).

Dat Annemarie Jorritsma enerzijds Frans op sympathieke wijze probeert te feliciteren, is incongruent aan haar vergelijking van Frans met Pipo en de dreigbrief die ze verstuurde. Stiekem voelt ze zich superieur over Frans, wat blijkt uit de cynische woorden; *Ja, ik vind het knap hoor om op zo'n hoge positie terecht te komen hè. En dan voor zo'n man met zulke capaciteiten. Bedoel ik heel collegiaal hoor, bedoel ik heel collegiaal* (B.2 (4)).

7. Beschrijf de waarden en normen die expliciet geuit dan wel verbeeld worden in het programma. Normen zijn regels waaraan men zich moet houden (bijvoorbeeld "je mag niet zonder toestemming in een dagboek van iemand kijken" of "je moet je best doen"). Waarden vormen de grondslag waarop de norm gebaseerd is (i.c. "Het recht op privacy" c.q. "succes"). Geef aan welke waarden en normen invloed hebben op het verloop van de grap.

Norm: Politici behoren open en duidelijk te zijn en niet alles in de achterkamertjes te regelen.

Waarde: Transparantie

Norm: Politici horen kandidaten uit eigen partij te steunen

Waarde: Loyaliteit

Norm: Politici behoren niet arrogant te zijn.

Waarde: Status

Norm: Politici behoren als volwassenen met elkaar om te gaan

Waarde: Status

Norm: Politici behoren hun emoties onder controle te houden

Waarde: Werk mag niet beïnvloed worden door je persoonlijke emoties.

DEEL II: MANIFESTE ANALYSE PER INDIVIDU

8. Beschrijf elk individu in termen van pretentie en realiteit. Verwijs bij de beschrijving terug naar concrete scènes.

A. Frans Weisglas

Pretentie: Frans pretendeert het anders te gaan aanpakken in de Tweede Kamer, aangezien hier – zoals in die maanden gesproken werd - behoefte aan is. Zijn kinderachtige gedrag pretendeert

hij te doen vanuit de vraag naar verjonging, ofwel in het algemeen belang. Hij ziet zichzelf daarom als dé aangewezen persoon voor het voorzitterschap van de Tweede Kamer.

Realiteit: In werkelijkheid kan hij zichzelf er niet van weerhouden om lange verhalen op te hangen en in herhaling te vallen. Zelfs de grapjes over Annemarie Jorritsma zijn telkens van dezelfde aard. De flauwe opmerkingen over haar figuur, laten in feite zien hoe kinderachtig hij is; *Wat je zegt ben je zelf, met je kont door de helft* (A.5 (6)). En eigenlijk respecteert hij haar ook niet, maar vindt haar maar arrogant; *ze staat natuurlijk als ex-minister zijnde wel voor de arrogantie van de paarse politiek* (B.3 (5)). In de realiteit stelt Frans Weisglas zijn eigen optreden boven dat van de partij en zijn partijgenoten. Hierdoor wordt duidelijk dat de beweegredenen van Weisglas voortkomen uit eigenbelang en egocentrisme.

B. Annemarie Jorritsma

Pretentie: Annemarie pretendeert een sympathieke vrouw te zijn die het goed kan verdragen dat ze niet is gekozen als voorzitter van de Tweede Kamer; *Nou, je moet het natuurlijk wel van de positieve kant blijven zien, hè* (B.6 (10)). De opmerking van Frans over haar arrogante houding, slaat ze volledig in de wind.

Realiteit: Ze gelooft eigenlijk niet in Frans, ze vindt hem een clown en een kind. Haar verlies weet ze eigenlijk niet goed te verwerken, aangezien ze Weisglas zelfs een dreigbrief heeft gestuurd. Op opmerkingen over haar arrogantie en het dalende niveau van de politiek reageert ze uit de hoogte; *Arrogant? Tssè..*(B.3 (5)). Of; *Nou, nou. Nu zou het aan ons niveau liggen* (B.5 (7)).

9. *Infereer op basis van de pretentieanalyse uit punt 8, de abstracte en concrete doelstellingen en drijfveren van de personages (zoals in punt 6).*

Frans Weisglas

Concreet doel: Annemarie zwart maken

Abstract doel: Zijn eigen status vergroten

Psychologische drijfveer: Hij stelt zijn eigen belangen, boven dat van de partij, zijn partijgenoten en dus ook boven het algemeen belang. Dit gedrag komt voort uit een zeker egocentrisme.

Annemarie Jorritsma

Concreet doel: Haar sympathie tonen ten opzichte van de overwinning van Frans Weisglas

Abstract doel: Ze wil aantonen dat zij op de plek van Frans zou moeten zitten.

Psychologische drijfveer: Ze is jaloers en gekrenkt in haar trots.

10. *Vul aan c.q. corrigeer naar aanleiding van de pretenties en realiteit (punt 8) welke normen en waarden van toepassing zijn. Formuleer uit deze normen en waarden eveneens*

welke kenmerken gepersifleerd worden. Doe dit voor elk gepersifleerd politicus of politica.

Frans Weisglas

Hij pretendeert dé aangewezen persoon te zijn voor het voorzitterschap van de Tweede Kamer, maar is in feite kinderachtig en wat blijkt uit zijn 'ikke, ikke, ikke en de rest kan stikken' gedrag.

Norm: Politici horen achter kandidaten van hun eigen partij te staan.

Waarde: Algemeen belang gaat voor persoonlijk belang

Norm: Politici behoren als volwassenen met elkaar om te gaan

Waarde: (Omwille van) het algemeen belang

Gepersifleerde kenmerken:kinderachtig, niet loyaal, gefocust op zichzelf/egocentrisch in relatie tot status.

Annemarie Jorritsma

Dat ze sympathiek kan omgaan met haar verlies is een pretentie. In werkelijkheid zint ze op wraak, omdat ze jaloers is en ze gekrenkt is in haar trots. Haar verlies doet af aan de naam of de status die ze heeft als demissionair minister van Economische Zaken.

Norm: Politici behoren hun emoties onder controle te houden

Waarde: Het algemeen belang gaat voor persoonlijk belang

Norm: Politici behoren open en duidelijk te zijn en niet alles in de achterkamertjes te regelen.

Waarde: Transparantie

Norm: Politici behoren niet arrogant te zijn.

Waarde: Status

Gepersifleerde kenmerken: uiten van wraakgevoelens, jaloezie, gekrenkte trots en arrogantie.

11. Vul de gepersifleerde kenmerken aan met de overdreven identiteits- en gedragskenmerken uit punt 4 en 5. Interpreteer deze met behulp van de doelstellingen en drijfveren uit punt 9.

Gepersifleerde kenmerken Frans Weisglas: Onvolwassen/ kinderachtig, speelt op de persoon (te dik zijn) achterbaks/niet loyaal, egocentrisch en niet vernieuwend.

Gepersifleerde kenmerken Annemarie Jorritsma: Jaloers, arrogant, wraakgevoelens hebben, gekrenkt zijn in je trots, te dik zijn, niet loyaal aan haar partijgenoot en speelt op de persoon (pipo uiterlijk).

DEEL III: LATENTE ANALYSE

12. *Inventariseer de pretenties die gepersifleerd worden en categoriseer ze in de zes domeinen: persoonlijke eigenschappen, eigenschappen gerelateerd aan het politiek functioneren, uiterlijk, privé leven, relatie met collega's en duidingen van agressief gedrag. Het gaat hier met name om:*

- *De incongruenties binnen het personage wat betreft kenmerken (vraag 4 en 5), drijfveren en doelstellingen (vraag 6 en 9) en pretentie en realiteit (vraag 8)*
- *De eventuele incongruentie in de personages wat betreft drijfveren en doelstelling (vraag 6 en 9) en pretentie en realiteit (vraag 8)*

A. Frans Weisglas

Persoonlijke eigenschappen:	Onvolwassen/ kinderachtig, achterbaks, egocentrisch en niet vernieuwend.
Relatie met collega's:	Loyaliteit aan de partij en partijgenoten (speelt op de persoon door middel van het uiterlijk)
Uiterlijk:	Pipo

B. Annemarie Jorritsma

Persoonlijke eigenschappen:	Arrogant, zint op wraak en gekrenkt in haar trots.
Uiterlijk:	Te dik
Duidingen agressief gedrag	
<i>Score van agressief gedrag</i>	5
<i>De duiding van dit gedrag</i>	Ze peelt op de persoon door middel van het uiterlijk
Relatie met collega's:	Loyaliteit aan partijgenoten

13. *Abstraheer vanuit de inventarisatie bij vraag 12 naar een algemener, abstracter niveau van incongruenties: de pretenties. Zoek via 'trial and error' naar de best passende kernpretentie per individu en onderbouw dit vanuit je analyse van de personages.*

Het gebluf, de kinderachtige grappen over het gewicht van Annemarie Jorritsma waardoor Frans zichzelf boven haar plaatst, wijzen allen naar de kernpretentie dat Frans Weisglas doet alsof hij een hoge **status** verdient. Daarnaast pretendeert hij vernieuwend te zijn, maar is in feite enkel uit

om op een kinderachtige en egocentrische manier (ikke, ikke, ikke...) zijn eigen status te verhogen.

Annemarie Jorritsma pretendeert met name dat ze een gedegen politica is die haar status heeft verdiend en kan behouden door zich een sportieve verliezer te tonen. Door deze **gevestigde status** is ze arrogant geworden en wordt ze nu ook jaloeers, omdat iemand die deze status nog niet heeft verdiend een positie krijgt waarvoor zij in de running was. Het gevolg is dat ze haar partijgenoot niet meer oprecht kan steunen en hem probeert bang te maken met een dreigbrief.

14. Analyseer welke normen en waarden van toepassing zijn op de geabstraheerde kernpretenties uit vraag 13. Kijk of (een deel van) deze samengevoegd kunnen worden tot algemene normen en waarden die voor vrouwelijke en mannelijke politici gebruikt worden.

De hoge **status** van Frans Weisglas wordt hier gepersifleerd, omdat **politici volgens de norm moeten handelen in het algemeen belang in plaats van uit eigen belang**. In dit geval pretendeert Frans dit wel te doen door een oude, misschien wel paarse, traditie te verbreken. Hiermee pretendeert hij vernieuwend te zijn en dus competent als verjonger van de politiek. De waarde die hierbij hoort is **competentie**.

De onderuit gehaalde **status** van Annemarie Jorritsma wordt gepersifleerd vanwege de norm dat **politici hun status telkens opnieuw waar moeten maken**. Haar arrogantie, jaloezie en haar opmerkingen over Frans als Pipo, bewijzen dat ze zich niets van deze norm aantrekt. De waarde die bij deze norm hoort is **prestatie**.

Zoals uit het bovenstaande blijkt, kunnen beide kernpretenties worden teruggebracht naar het kenmerk **status**. Voor Annemarie Jorritsma wordt dit kenmerk vanuit een andere hoek gepersifleerd dan bij Frans Weisglas. Waar zij haar sporen al verdient heeft, moet Frans zich nog bewijzen. Allebei vinden ze hun status belangrijker dan de verwachtingen die hieraan zijn verbonden. Beide kernpretenties stoelen dan ook voor een deel op de norm **dat politici met een hoge status worden verwacht zich volwassen te gedragen**. Onvolwassen of kinderachtig gedrag haalt de waarde onderuit dat politici zich moeten inzetten voor het **algemeen belang**.

4. Najaar 2002 (5 oktober): Herman Heinsbroek, Jan Peter Balkenende, Winny de Jong

DEEL I: TRANSCRIPT EN INVENTARISATIE

Persiflages:

- A. Winny de Jong (WJ)
- B. Herman Heinsbroek (HH)
- C. Jan Peter Balkenende (JPB)

Gastheer: Jack Spijkerman (JS)

1. Registreer de afzonderlijke scènes, nummer ze en geef een beknopte beschrijving van de gebeurtenissen. Geef aan op welk persiflage de scène van toepassing is door elk persiflage een letter en een volgnummer te geven. Ofwel, registreer de individuele verhaallijnen

A.1 (1)

Jack introduceert Herman Heinsbroek als beoogd partijleider van de LPF, Minister President Jan Peter Balkenende en ex LPF-er Winny de Jong. Winny komt met een heleboel plastic zakken van de 'drie dolle dwaze dagen' van de Bijenkorf en een plastic kreeft binnenlopen. Haar haar bedekt de helft van haar gezicht.

A.2 (2)

Winny vertelt over haar emotionele vechtpartijen in de Bijenkorf. Terwijl Jack Spijkerman denkt dat ze de situatie in Den Haag beschrijft. Ook heeft ze een 'ding' gekocht, waarvan ze totaal geen benul heeft van wat het is (Het is een koffiezetapparaat, FN). Ze kocht er twee van, omdat ze dan korting kreeg.

B.1 (3)

Jack geeft aan dat Herman zo direct weer naar de vergadering moet, waardoor het interview op zijn verzoek 's middags is opgenomen. Volgens Jack is er een kans dat hij 's avonds alweer ontslagen is (als partijleider FN). Herman vindt dit overdreven en ontkent dat er tumult was in Den Haag. Hij noemt het liever een frisse nieuwe politiek. Hij bekijkt het marketingtechnisch, hij zet chaos als product in de markt.

C.1 (4)

Balkenende geeft aan dat buiten alle ruzies van de LPF het land gewoon geregeerd moet

worden. Jack wijst hem vervolgens op zijn bezoek aan de opening van de kinderboekenweek. Het thema 'Wonderland, van Pietje Bell tot Harry Potter' vond het CDA achteraf toch niet zo geschikt. Niet omdat Jan Peter zo vaak met Harry Potter wordt vergeleken, maar omdat Pietje Bell ondeugend was en belletje trok. Jack vraagt verbaasd of Jan Peter dan nooit belletje trok. Jan Peter deed dat alleen bij zijn eigen moeder en rende vervolgens naar boven om zijn huiswerk te gaan maken. Een combinatie van kattenkwaad en fatsoen. Volgens hem leidt belletje trekken uiteindelijk tot terrorisme; *het eindigt met 2 vliegtuigen in het WTC!*

A.3 (5)

Jack spreekt over de tweemansfractie die Winny met sexlijn exploitant Cor Eberhard is begonnen. Winny vertelt over de discussie die ze hadden over de naam. Ze kwamen er niet uit en Winny mocht als voorzitter uiteindelijk beslissen. Ze koos voor de 'Groep-De Jong', waar Cor het als enige niet mee eens was. Ze noemt hem met emotionele toon en veel handgebaren een dictator die zelfs na de oorlog met Duitsers meeloopt.

B.2 (6)

Jack vindt dat het rommelt in de LPF en haalt de woorden aan van Herman Heinsbroek, die naast partijleider ook vice-premier wil worden. Dit ontkent Herman, waarop Jack zich afvraagt waarom hij dat pas drie dagen later ontkrachtte. Herman geeft aan dat hij de stukken in de verkeerde Bentley had laten liggen. Jack wijst hem nogmaals op de ruzie tussen hem en Bomhoff. Herman meent dat hij prima met Ed Bomhoff door één deur kan, Bomhoff eruit en hij erin. Dat zo'n ruzie slecht is voor het imago van de LPF ziet Herman weer als iets marketingtechnisch. Hij vergelijkt de LPF fractie met de dertien compilatie albums die hij met Arcade op de markt heeft gebracht. Van die dertien waren er maar drie goed.

B.3 (7)

Jack informeert vervolgens waarom een gefortuneerd mens als meneer Heinsbroek in de politiek is gegaan. Herman ontkent dat hij gefortuneerd is, maar noemt wel zijn eigendommen op. Vervolgens grapt hij tegen Jack dat het kind in hem roept dat hij de wereld wil verbeteren. Als Jack hier intrapt, lacht hij hem hard uit en geeft toe dat het pure vervingeling en sleur was. Ondanks al zijn bezittingen en contacten uit het Gooi.

A.4 / C.2 (8)

Winny de Jong begint te huilen. Nadat Jack haar vraagt wat er aan de hand is, vertelt ze dat ze bang is dat als de 'Groep-De Jong' straks de grootste partij van Nederland is, mensen na haar dood gaan leven in de geest van Winny de Jong. Jan Peter Balkenende lacht hier even om en

troost haar met een schouderklopje. Ook al is Nederland gek geworden, zo ver zal het volgens hem niet komen.

2. Beschrijf in een paar regels wat op de persiflages van politici van toepassing is. Doe dit voor elk politiek individu.

A. Winny de Jong

Winny komt net terug van de dwaze dagen in de Bijenkorf en noemt de situatie een gekkenhuis. Ze heeft geslagen en gevochten en vindt het allemaal heel emotioneel. Jack verwacht dat ze de gebeurtenissen in Den Haag bedoelt. In de Bijenkorf heeft ze twee 'dingen' gekocht - op de doos staat een afbeelding van een koffiezetapparaat - waarvan ze niet weet wat het is, omdat ze dan korting kreeg. Ook vertelt ze nijdig en met veel handgebaren over de ruzie tussen haar en Cor Eberhard over de naam van haar partij. Ze noemt Cor Eberhard uiteindelijk een dictator die na de oorlog nog met Duitsers meeloopt. Tenslotte barst ze in tranen uit bij het idee dat na haar dood en een succes van de groep-De Jong iedereen in de geest van Winny de Jong zal gaan leven. Ze zoekt troost bij Balkenende die haar vertelt dat hij dat niet zo snel ziet gebeuren.

B. Herman Heinsbroek

Herman is de beoogde partijleider van de LPF, maar gezien het tumult binnen de partij kan dit ook weer zo veranderen. Herman vertaalt tumult in frisse politiek waarmee hij marketingtechnisch gezien de chaos opnieuw op de markt zet. Daarna ontkent hij eveneens dat het rommelt in de partij. Zijn eigen uitspraak waarin hij aangaf ook vice-premier te willen worden heeft hij volgens hem niet gedaan, maar wel drie dagen zo gelaten omdat hij de stukken in de verkeerde Bentley had laten liggen. De leden van de LPF vergelijkt hij met zijn dertien uitgebrachte cd's waarvan er ook maar drie goed waren. Zelfs de ruzie met Bomhoff ontkent hij, maar merkt wel op dat hij Bomhoff liever ziet vertrekken. Hij houdt Jack voor dat het kind in hem, hem heeft opgeroepen om de wereld te verbeteren, maar in feite is hij in de politiek gegaan, omdat zijn luxe leventje een sleur voor hem werd.

C. Jan Peter Balkenende

Balkenende vindt dat er niet moet worden geruzied, maar geregeerd moet worden, omdat er belangrijkere dingen in het leven zijn. Zelf is hij naar de kinderboekenweek geweest. Het thema 'Wonderland, van Pietje Bell tot Harry Potter' vond hij niet gepast, vanwege de kwajongensstreken die Pietje in de boeken uithaalt. Zelf heeft hij ook wel belletje getrokken, maar maakte daarna altijd zijn huiswerk. Zo combineerde hij kattenkwaad met fatsoen, wat ze graag zien bij het CDA. Hij denkt dat kattenkwaad leidt tot terrorisme. Aan het einde van de aflevering lacht hij Winny de Jong een beetje uit terwijl hij haar troost. Hij denkt namelijk niet dat de groep-

De Jong de grootste partij wordt en dat Nederland misschien wel gek is, maar niet in de geest van Winny de Jong zal gaan leven.

3. *Maak een script in achtereenvolgende scènes. Geef ieder gepersifleerd politicus/politica een letter en in iedere scène een volgnummer. Schrijf per scène de dialogen uit. Voeg daar aan toe de belangrijke handelingen, gezichtsexpressies, intonaties etc. Het criterium is het belang van de handelingen etc. voor de grap.*

A.1 (1)

JS: Ook deze week gaan we het nieuws met u doornemen. Dat doe ik met mensen die zelf deel uitmaakten van het nieuws. Allereerst is hier minister van Economische Zaken en beoogd partijleider van de LPF, Herman Heinsbroek

Herman komt met opgeheven hoofd binnenlopen.

Minister President Jan Peter Balkenende.

Een stijve Balkenende komt binnenlopen

en ex LPF-er, dolend kamerlid Winny de Jong

Winny komt binnenlopen met een heleboel plastic tassen van de Bijenkorf en een plastic kreeft. Haar haar bedekt een deel van haar gezicht.

JS: Hartelijk welkom allemaal.

A.2 (2)

WJ: Ooh, gekkenhuis. Heel emotioneel

Winny spreekt met een Duits accent.

JS: O

WJ: Ik heb gevochten, geslagen, geschopt. Ik heb mensen van me afgeduwd, ik heb geschreeuwd. Maar ik heb er uiteindelijk uitgesleept wat ik wilde.

JS: Ja, want het was een enerverende week in Den Haag hè?

WJ: Nee, de dwaze dagen in de Bijenkorf. Knokpartijen, maar uiteindelijk heb ik dit.....ding.

Ze pakt een doos met koffiezetapparaat uit één van haar tassen

JS: En wat is het?

WJ: Dat weet ik niet meer, maar ik heb er nog één gekocht, want dan kreeg ik korting.

B.1 (3)

JS: O, nou ja goed. Hartelijk welkom. Eh meneer Heinsbroek, ik wil even met u beginnen. Eh, ik zeg erbij we nemen dit 's middags op uw verzoek op. Eh, want u moet zo meteen nog naar Utrecht naar die vergadering. En de kans dat als dit uitgezonden wordt, dat u dan alweer ontslagen bent is natuurlijk aanwezig. Ja.

HH: Ja, nou, dat weet ik helemaal niet. Weet ik helemaal niet.

JS: Nee, maar goed. Er was nogal wat tumult deze week in Den Haag.

HH: Nou, ja tumult. Het wordt zo makkelijk tumult genoemd.

JS: O

HH: En dat vind ik heel erg jammer. Eh, je kunt het crisis noemen, maar je kunt ook zeggen het is een hele frisse nieuwe politiek.

JS: Maar dat is een beetje bagatelliseren wat u nu doet.

Jack kijkt onbegrijpelijk.

HH: Nee het is een marketingtechnische manier om er naar te kijken. En wat je in feite doet, eh je zoekt een andere manier om het product, chaos, in de markt te zetten.

C.1 (4)

JS: Juist. Goed, ik kom straks nog even bij u terug. Ik wil even naar meneer Balkenende. U heeft zich nogal lang op de vlakte gehouden eigenlijk.

JPB: Ja, ik zie het hele gedoe met lede ogen aan, het is natuurlijk in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de LPF zelf. Maar ja, het is langzamerhand toch zo dat het niet meer om de inhoud lijkt te gaan, maar om een ruzie binnen één partij. Terwijl het land moet natuurlijk wel geregeerd worden, er zijn belangrijkere dingen in het leven.

JS: Ja, precies. Er zijn belangrijkere dingen. Bijvoorbeeld de opening van de kinderboekenweek, want dat heeft u eh van de week heeft u die geopend. Nou.

Jack verwijst naar krantenartikel op tv scherm en zegt..

Premier Balkenende opende gisteravond de tentoonstelling 'Wonderland, van Pietje Bell tot Harry Potter', over de geschiedenis van het kinderboek.

- JPB:** Ja, dat is een thema waar wij achteraf gezien binnen de christen-democratie toch niet zo heel erg blij mee waren.
- JS:** Nee, vanwege het feit dat u al zo vaak met Harry Potter vergeleken bent natuurlijk.
- JPB:** Hahahaha. Nee, dat is eh een grap daar hebben we natuurlijk allemaal om gelachen maar het gaat ons om de inhoudelijke kant. Het gaat ons om de persoon Pietje Bell.
- JS:** O
- JPB:** Kijk, als er iemand is die de normen en waarden de afgelopen jaren aan zijn laars lapte dan was het de heer Bell wel. Ja! Zoals hij echt het bloed onder de nagels vandaan haalde bij drogist Geelmans was werkelijk ten hemel schreiend.
- JS:** Meneer Balkenende kom op nou u bent toch ook jong geweest.
- HH:** JP, je hebt zelf toch ook wel eens belletje getrokken.
- JPB:** Ja, maar bij mijn eigen moeder. Nee, en als ze dan open deed dan rende ik keihard weg, naar boven naar mijn eigen kamertje om daar mijn huiswerk te gaan doen. Kijk en dat is een combinatie van de ene kant kattenkwaad en de andere kant fatsoen, waarvan wij binnen het CDA zeggen, kijk zo kan het ook. Want het lijkt allemaal heel onschuldig maar het begint met belletje trekken en het eindigt met twee vliegtuigen in het WTC!

A.3 (5)

Ondertussen hangt Winny achterover, waarbij ze ook haar hoofd naar achter laat zakken.

- JS:** Mevrouw de Jong, mevrouw de Jong? Als ik even naar u mag. U bent een tweemansfractie begonnen, met voormalig sexlijn exploitant Cor Eberhard.
- WJ:** Ja, dat klopt. We hebben lang gedebatteerd over de naam. We hebben gedacht aan de Wico's, de CorWinnys, dat is het allemaal niet geworden. Uiteindelijk zijn de stemmen gestaakt en toen ehm dan mag de voorzitter beslissen en dat ben ik. Les één,

Winny slaat met vlakke hand op tafel

..punt uit. En toen zijn we tot een compromis gekomen en dat werd de 'Groep-De Jong'

Slaat weer met twee keer kort met haar hand op tafel

Daar was de hele groep het mee eens, behalve Cor. Typisch Cor!

Verhoogt haar stem

..typisch. Hè, die gaat dan meteen weer lopen zeiken en dat gedonder

Ze slaat met haar hand op tafel

..en gelazer

slaat weer met haar hand op de tafel

moet nu maar eens afgelopen zijn bij de groep de Jong. Hè, dus die dictator Eberhard gaat terug naar de achterste bankjes.

Wijst met haar rechterduim over haar schouder een aantal keer fel naar achteren

Dat is toch volslagen idioot

Ze slaat met haar hand op haar voorhoofd en gooit haar haren naar achteren

..die man loopt zelfs na de oorlog met Duitsers mee.

en leunt achterover

JS: Kijk ik wil niet graag partijdig overkomen. Ik ben graag ... objectief sta ik tegenover de dingen

Winy de Jong zit met een gespreide hand voor haar gezicht ineengezakt.

B.2 (6)

JS: Is het teveel gezegd als ik constateer dat het rommelt in de LPF meneer Heinsbroek. Om eens wat te noemen, u wilde dan wel weer partijleider worden, maar dan wilde u ook vice-premier erbij worden.

HH: Dat heb ik helemaal niet gezegd. Heb ik helemaal niet gezegd.

Herman kijkt afgunstig en haalt zijn schouders op

JS: Maar waarom heeft u dat dan drie dagen zo gelaten? Waarom heeft u niet besloten om...

HH: Nou, dat zijn van die dingen eh, dat hebben we allemaal wel eens, hè. Ik had de stukken in de verkeerde Bentley laten liggen.

JS: Nou ja, we kunnen er toch niet omheen.

Ondertussen zet Winny de Jong haar handtas op tafel en haalt daar een papieren zakdoekje uit

- Het is toch een feit dat u en minister Bomhoff niet meer door één deur kunnen?
- HH:** Dat is helemaal geen probleem. Ik weet ook niet waar dat vandaan komt. Ik kan prima met Ed door één deur. Op voorwaarde dat hij er uit gaat en ik er in.
- JS:** Maar dit is toch heel slecht voor het imago van de LPF?
- HH:** Nou dat is ook weer zo'n marketingtechnisch dingetje. Eeh , ik heb destijds flink wat compilatie albums op de markt gebracht met Arcade.
- JS:** Ja, dat is de platenmaatschappij waar u....
- HH:** Alle dertien goed. Nou er waren er natuurlijk helemaal niet alle dertien goed. Er waren er maar drie goed.
- JS:** O
- HH:** En de rest was bagger om het op te vullen. Nou, trek hier uw eigen parallel met de LPF.

Herman neemt een slok water

B.3 (7)

- JS:** Ja, precies. Ehm, meneer Heinsbroek wat ik nou wel een zou willen weten. Wat zoekt een gefortuneerd mens als u nou in de politiek?
- HH:** Nou gefortuneerd, ik ik weet dat niet. Ik ben eigenlijk gewoon een heel gewone jongen. Huisje, boompje, beestje. Zoals in mijn geval, huisje, tweede huisje, appartementje in New York, Bentley, Bentley, Bentley, Ferrari, BMW Z-8, paardenstal met Arabische volbloedhengsten, cavia met diamanten halsband. Maar verder een heel gewone jongen.
- JS:** Ja, maar maar maar wat drijft u, wat wat...
- HH:** Nou ik denk dat ik eh op de een of andere manier het kind in mij levend gehouden heb. Het kind dat roept, ik wil deze wereld verbeteren.

Balt zijn vuist

- JS:** Echt waar?
- HH:** haha

Herman wijst lachend naar Jack

Daar had ik je te pakken hè?

Het was gewoon puur verveling. Ik was, ik zal je vertellen Jack, ik was afgelopen zomer op een barbecue bij Jan des Bouvries, buurman, vriendje van me. En ik kijk zo om me heen en ik zie al die volgevreten Gooise koppen en ik denk; is that all there is, hè. En op dat moment komt Ferry Hoogendijk naar me toegelopen met twee verbrande kippenpootjes. Ik zeg nog, Ferry, trek dan ook geen korte broek aan. En Ferry zegt, wat zou jij er van vinden om in de politiek te gaan. Wat zou jij er voor voelen om minister van Economische Zaken te worden. Nou daar heb ik geen seconde over nagedacht. Ik zit al zes jaar met mijn schapen op het droge. Ik heb een schitterend huis, bakken vol geld, schitterende vrouw, vier dochters, hè. Ik zit elke week met mijn kont in een bubbelbad bij Jaap Jum met schitterendste vrouwen maar ik weet en jij weet, dat er ook sleur...

A.4 / C.2 (8)

Ondertussen ligt Winny de Jong met haar bovenlijf over tafel en schudt met haar haren. Ze begint langzaam te huilen en barst vervolgens in tranen uit.

JS: Mevrouw de Jong, mevrouw de Jong, wat is er, wat is er?

WJ: Ik denk ineens, straks wordt de groep-De Jong de grootste partij van Nederland en als ik er dan niet meer ben dan gaan de mensen leven in de geest van Winny de Jong.

Valt weer over tafel en huilt verder

JPB: Haha.

Klopt even op haar schouder waarop zij even tegen hem aan gaat liggen.

Nou ik ben natuurlijk geen waarzegster, maar ik zie dat niet 1,2,3 gebeuren. Dus ik zou zeggen Nederland is gek geworden, maar zo gek nu ook weer niet.

Klopt nogmaals op de schouder van Winny

JS: Nee goed.

4. Beschrijf elk politiek personage wat betreft identiteitskenmerken: geslacht, sociale leeftijd, ras, sociale achtergrond, etnische achtergrond, burgerlijke staat, beroep c.q. status en fysieke kenmerken (waaronder schoonheid). Zet allereerst uiteen welke achtergrondinformatie van de

politicus/politica bekend is (gebruik hiervoor de website www.parlement.com) en geef vervolgens aan welke identiteitskenmerken een rol spelen in de grappen.

A. Winny de Jong

Winny is een jonge, blonde vrouw en werd in 1958 in Nederland geboren en groeide op in Duitsland. Hier werkte ze onder meer als filmactrice, fotomodel en assistent van een hoogleraar. Voor de moord op Fortuyn staat ze derde op de lijst van de LPF. Volgens haar had Pim Fortuyn haar aangewezen als toekomstig fractievoorzitter. Op de verkiezingsdag stortte ze geestelijk in. Matt Herben werd fractievoorzitter van de LPF. Zelf stapte ze samen met Cor Eberhard uit de fractie, nadat negentien partijleden voor haar vertrek hadden gestemd. Ze zou te emotioneel en onconventioneel hebben opgetreden. Verder spreekt Winny met een Duits accent en verzamelt ze Alfa Romeo's. Winny woont samen en heeft één zoon. (www.parlement.com).

De persiflage van Winny de Jong drinkt een glas witte wijn en gaat gekleed in een mantelpakje. Haar blonde haren zitten half voor haar gezicht die ze tijdens de gesprekken naar achteren gooit. Wanneer ze praat strijkt ze met platte handen over tafel en maakt ze veel armbewegingen. Zo slaat ze op tafel en laat herhaaldelijk haar gezicht in haar handen vallen, alsof ze de wanhoop nabij is. Haar nagels zijn lang en ze trekt haar bovenlip omhoog waardoor haar voortanden naar voren komen. Wanneer zij zelf niet aan het woord is draait ze zich weg van het gesprek, zakt onderuit of rommelt wat in haar handtas. Ze spreekt met een Duits accent. Haar Duitse verleden wordt eveneens gepersifleerd met de woorden; *...die man loopt zelfs na de oorlog met Duitsers mee* (A.3 (5)). In de persiflage wordt gesuggereerd dat ze van winkelen houdt (A.1 (1)).

B. Herman Heinsbroek

Herman werd in 1951 geboren en heeft bruin krullend haar en een lichte baard en snor. In de platenindustrie waar hij een succesvol zakenman was, kleepte hij zich altijd principieel zonder stropdas. In 2001 kwam hij in de Quote 500 met een geschat vermogen van 140 miljoen. Hij bezit een Bentley en een Ferrari. Verder is hij getrouwd en heeft hij vier kinderen. Hij werd door LPF voorzitter Ferry Hoogendijk gevraagd als minister. In het kabinet Balkenende I was hij dan ook minister van Economische Zaken. Hij wilde de gewoonten van Den Haag doorbreken en won hiermee enige populariteit. Toen hij zich als partijleider voorstelde leverde dit een conflict op met LPF-vice-premier Bomhoff. Uiteindelijk werden beiden gedwongen om af te treden (www.parlement.com).

De persiflage van Herman Heinsbroek gaat gekleed in een spijkerbroek met daarboven een wit overhemd en een colbert dat hij direct vlotjes open gooit wanneer hij plaatsneemt. Hij somt meerdere keren zijn bezittingen op, waaronder zijn Bentley's, huizen en andere eigendommen. Zijn kennis over marketing die hij bij Arcade heeft opgedaan gebruikt hij om de onrust binnen de LPF te verklaren. Hij ziet het als frisse politiek. Verder heeft hij het over Ferry Hoogendijk, zijn

vriend Jan des Bouvries en zijn vrouw en vier dochters. De ruzie met Ed Bomhoff wordt eveneens aangekaart.

C. Jan Peter Balkenende is na de partijcrisis in het CDA als lijsttrekker uit de bus gekomen. Jan Peter was voorheen bijzonder hoogleraar christelijk sociaal denken aan de VU in Amsterdam. Hij zit vanaf 1998 in de Tweede Kamer en was toen financieel woordvoerder van het CDA. Op het moment dat hij lijsttrekker wordt is hij bij het grote publiek nog onbekend, maar wordt binnen de partij gezien als een intelligente man die het christendom hoog in het vaandel draagt. Hij werd in 1956 in Zeeland geboren, is gereformeerd, getrouwd en lijkt met zijn bril en kapsel op Harry Potter (www.parlement.com)

De persiflage van Jan Peter Balkenende komt in pak wat stijf binnenlopen. Hij praat met een hoog stemmetje, drinkt koffie en legt zijn handen plat op tafel. Vanuit zijn christendemocratische visie denkt hij dat kattenkwaad kan leiden tot terrorisme. Ook wordt even genoemd dat hij op Harry Potter lijkt, waarop hij benadrukt dat het om de inhoudelijke kant van de kinderboekenweek gaat. Hij maakte altijd braaf zijn huiswerk en gelooft niet in een eventueel succes voor Winny de Jong.

5. Beschrijf elk persiflage van een politicus/politica wat betreft gedragskenmerken die in de grappen een rol spelen: humeurig, ruziënd, depressief, bezorgd, innemend, opvliegend, slim, verleidelijk etc. Onderbouw dit door te verwijzen naar de scènes waarin gedragskenmerken worden overdreven.

Winny de Jong

Winny heeft een voorliefde voor koopjes. Zodra ze korting kan krijgen, koopt ze iets waarvan ze niet eens weet wat het is. Ook geeft ze te kennen dat ze het winkelen in de Bijenkorf erg emotioneel vond. Wanneer ze niet deelneemt aan de gesprekken is ze niet geïnteresseerd en afwezig. Aan het eind van de aflevering barst ze zelfs in tranen uit. Daarnaast denkt ze een goede kans te maken op een zetel door haar eigen partij op te richten, maar maakt ze direct al ruzie met Cor Eberhard over de naam van de nieuwe partij. Ze beschuldigt Cor er ten onrechte van een dictator te zijn; *Hè, dus die dictator Eberhard gaat terug naar de achterste bankjes* (A.3 (5)). Dit terwijl ze zelf degene is die geen enkele tegenspraak duldt. Gedragskenmerken zijn emotioneel, onredelijk, ongeïnteresseerd en ze heeft een voorliefde voor winkelen.

Herman Heinsbroek

Herman reageert vaak ontkennend als Jack hem confronteert met zijn eigen uitspraken. Hij noemt de crisis binnen de LPF een frisse nieuwe politiek en legt vanuit zijn marketingperspectief uit hoe je zo iets moet bekijken;.. *eh je zoekt een andere manier om het product, chaos, in de*

markt te zetten (B.1 (3)). Zelfs het feit dat hij gefortuneerd is zwakt hij af door zichzelf een hele gewone jongen te noemen. Hij neemt Jack in de maling als hij zegt dat het kind in hem heeft opgeroepen dat hij de wereld wil verbeteren. Eigenlijk is hij de politiek in gegaan om de sleur van zijn eigen luxe leventje te doorbreken. Hij vindt een positie als minister en zelfs vice-premier wel aantrekkelijk. Gedragskenmerken zijn slinks (om de tuin leiden), verveeld en gericht op het verkrijgen van een hoge positie (status).

Jan Peter Balkenende

Jan Peter beweert dat het belangrijker is om te regeren, maar houdt zich bezig met onbelangrijke dingen zoals het gedrag van Pietje Bell. Hij prijst zichzelf door een onrealistisch beeld neer te zetten van een jongen die fatsoen en kattenkwaad combineerde. Met de opmerking; *Want het lijkt allemaal heel onschuldig maar het begint met belletje trekken en het eindigt met twee vliegtuigen in het WTC!*, wordt duidelijk dat Balkenende een inschattingsfout maakt van waar het mis gaat in de samenleving. Daarnaast toont hij geen vertrouwen in Winny de Jong. Zijn gedrag is kinderachtig te noemen waarbij hij vanuit een christendemocratische visie irrelevante onderwerpen aankaart.

6. Beschrijf voor elke politiek personage;

- *de concrete doelen die men nastreeft voor zover die expliciet geuit dan wel verbeeld worden. Adstrueer dit met dialogen en beelden uit waarnemingen gedaan onder punt 3. (Bijvoorbeeld: fractievoorzitter worden, grappig zijn, politieke problemen oplossen, duidelijke taal spreken, gelijk krijgen etc).*

- *de abstracte doelstelling die daar onder ligt voor zover die expliciet geuit dan wel verbeeld wordt. (Bijvoorbeeld: status, macht, rijkdom, liefdesgeluk, anderen helpen, gerechtigheid). Adstrueer dit met dialogen en beelden uit waarnemingen gedaan onder punt 3.*

- *psychologische drijfveer achter deze doelen voor zover die expliciet geuit dan wel verbeeld wordt. (Bijvoorbeeld: haat, wraak, minderwaardigheidsgevoelens, egocentrisme, schuldgevoelens, eenzaamheid, moeite om zich te binden, frustraties etc.) Adstrueer dit met dialogen en beelden uit waarnemingen gedaan onder punt 3.*

N.B.1: Wat betreft deze aspecten kan er sprake zijn van:

- *incongruenties of tegenstellingen binnen een personage*
- *superioriteitsverschillen tussen personages*
- *overdrijving van de identiteitskenmerken en gedragskenmerken.*

N.B.2: Als het gevraagde niet expliciet geuit dan wel verbeeld wordt, vul je deze categorie niet in. Het is niet de bedoeling dat je hier al over gaat tot interpretaties.

Winy de Jong

Concreet doel: Winy wil haar eigen partij oprichten om zelf partijleider te worden. Dit valt uit de achtergrondinformatie op te maken, maar ook uit de woorden; *Uiteindelijk zijn de stemmen gestaakt en toen ehm dan mag de voorzitter beslissen en dat ben ik. Les één, punt uit. (A.3 (5)).*

Abstract doel: Met het vorige citaat wordt duidelijk dat Winy graag de touwtjes zelf in handen heeft en anderen de les leest. Ze wil partijleider worden vanwege de status en het gezag wat ze daarmee krijgt.

Psychologische drijfveer: Winy is van streek en is er van overtuigd dat zij de juiste opvolger is van Pim Fortuyn en haar partij net zoveel succes zal hebben als de LPF; *Ik denk ineens, straks wordt de groep-De Jong de grootste partij van Nederland en als ik er dan niet meer ben dan gaan de mensen leven in de geest van Winy de Jong. Ze is er dus op uit om dit succes op haar naam te schrijven.*

De incongruentie binnen Winy zit vooral in de manier waarop ze commentaar heeft op Cor Eberhard. Ze noemt hem een dictator – terwijl ze zelf geen tegenspraak duldt-, zegt dat het gedonder en gelazer – wat ze zelf lijkt te veroorzaken – afgelopen moet zijn en beschuldigd Eberhard van het meelopen met een Duitser – terwijl ze zelf jaren in Duitsland heeft gewoond; *Hè, die gaat dan meteen weer lopen zeiken en dat gedonder en gelazer moet nu maar eens afgelopen zijn bij de groep de Jong. Hè, dus die dictator Eberhard gaat terug naar de achterste bankjes. Dat is toch volslagen idioot, die man loopt zelfs na de oorlog met Duitsers mee (A.3 (5)).* Haar desinteresse voor de andere gesprekken tekent haar houding voor de politiek.

Herman Heinsbroek

Concreet doel: Herman wil het liefst vice-premier worden. Dit blijkt uit de achtergrondinformatie, maar ook uit het gesprek; *U wilde dan wel weer partijleider worden, maar dan wilde u ook vice-premier erbij worden...* Hierover gaat eveneens de ruzie met Ed Bomhoff, die Heinsbroek liever ziet vertrekken; *Ik kan prima met Ed door één deur. Op voorwaarde dat hij er uit gaat en ik er in (B.2 (6)).*

Abstract doel: Achter het doel om vice-premier te worden, schuilt eigenlijk de arrogantie van Herman. Hij vindt dat hij één van de drie goede partijleden van de LPF is; *Er waren er maar drie goed....En de rest was bagger om het op te vullen. Nou, trek hier uw eigen parallel met de LPF (B.2 (6)).*

Psychologische drijfveer: In B.3 (7) wordt duidelijk dat Herman Heinsbroek eigenlijk in een sleur terecht is gekomen. Hij verveelt zich en gaat daarom in op het aanbod van Ferry Hoogendijk om minister van Economische zaken te worden. Niet omdat hij de wereld wil verbeteren, maar puur voor zichzelf, want idealen lijkt hij niet te hebben.

Herman voelt zich superieur over zijn partijgenoten, waaronder ook Ed Bomhoff. Daarnaast laat hij duidelijk merken dat hij het gemaakt heeft als zakenman. Dit valt op te maken uit de opsommingen van zijn bezittingen:.. *huisje, tweede huisje, appartementje in New York, Bentley, Bentley, Bentley, Ferrari, BMW Z-8, paardenstal met Arabische volbloedhengsten, cavia met diamanten halsband. Maar verder een heel gewone jongen* (B.3 (7)). Toch noemt hij zichzelf een gewone jongen en beweert hij dat we allemaal wel eens iets in de verkeerde Bentley laten liggen (B.2 (6)). Incongruent aan zijn gedrag als beoogd partijleider en wellicht vice-premier is het feit dat hij enkel voor zichzelf deze positie wil krijgen in plaats van het algemeen belang in het oog te houden, zoals van een politicus verwacht wordt.

Jan Peter Balkenende

Concreet doel: Jan Peter wil het land regeren en het over de inhoud hebben;... *Terwijl het land moet natuurlijk wel geregeerd worden... het is langzamerhand toch zo dat het niet meer om de inhoud lijkt te gaan.. het gaat ons om de inhoudelijke kant* (C.1 (4)).

Abstract doel: Nederland moet vooral vanuit een christendemocratische visie geregeerd worden. Hiermee bedoelt hij dat kwajongensstreken gepaard moeten gaan met fatsoen, zodat een verdere ontwikkeling als terrorist voorkomen kan worden. Hij wil in feite Nederland heropvoeden, waarbij het hem om de normen en waarden gaat; *Kijk, als er iemand is die de normen en waarden de afgelopen jaren aan zijn laars lapt dan was het de heer Bell wel.... Ja!... Kijk en dat is een combinatie van de ene kant kattenkwaad en de andere kant fatsoen, waarvan wij binnen het CDA zeggen, kijk zo kan het ook* (C.1 (4)).

Psychologische drijfveer: Zelf is Jan Peter een uiterst braaf persoon en stelt zichzelf dan ook als voorbeeld. Als er gevraagd wordt of Balkenende in zijn jonge jaren nooit belletje heeft getrokken antwoordt hij; *Ja, maar bij mijn eigen moeder. Nee, en als ze dan open deed dan rende ik keihard weg, naar boven naar mijn eigen kamertje om daar mijn huiswerk te gaan doen* (C.1 (4)).

De incongruentie van Jan Peter Balkenende zit hem in zijn opmerking dat het in de politiek over de inhoud moet gaan, terwijl hij zelf onbelangrijke zaken aankaart. Hij overdrijft wanneer hij zegt

dat kattenkwaad leidt tot terrorisme. Hij voelt zich superieur ten opzichte van Winny de Jong, door impliciet te zeggen dat de groep-De Jong niet succesvol zal zijn.

7. Beschrijf de waarden en normen die expliciet geuit dan wel verbeeld worden in het programma. Normen zijn regels waaraan men zich moet houden (bijvoorbeeld "je mag niet zonder toestemming in een dagboek van iemand kijken" of "je moet je best doen"). Waarden vormen de grondslag waarop de norm gebaseerd is (i.c. "Het recht op privacy" c.q. "succes"). Geef aan welke waarden en normen invloed hebben op het verloop van de grap.

Norm: Politici behoren hun emoties onder controle te houden.

Waarde: Werk mag niet beïnvloed worden door persoonlijke emoties.

Norm: Politici behoren na te denken over waar ze hun geld aan uitgeven

Waarde: Verantwoordelijkheid om rationeel te handelen

Norm: Politici horen achter hun partijgenoten te staan.

Waarde: Eendracht, loyaliteit

Norm: Wanneer het niet zo goed gaat binnen een partij, moet je hier gewoon voor uit durven komen.

Waarde: Eerlijkheid

Norm: Politici moeten bijzaken van hoofdzaken weten te onderscheiden

Waarde: Professioneel zijn door prioriteiten te stellen.

Norm: Kattenkwaad is geen kwaad

Waarde: Onschuld van een kind en lief hebben.

Norm: Beslissingen binnen een politieke partij worden democratisch genomen

Waarde: Democratie en eendracht

Norm: Politici moeten een visie hebben en niet om persoonlijke redenen in de politiek zitten.

Waarde: Visie, doelgerichtheid en een algemeen belang nastreven.

Norm: Politici moeten realistisch zijn.

Waarde: Geloofwaardigheid

DEEL II: MANIFESTE ANALYSE PER INDIVIDU

8. *Beschrijf elk individu in termen van pretentie en realiteit. Verwijs bij de beschrijving terug naar concrete scènes.*

A. Winny de Jong

Pretentie: Winny pretendeert dé aangewezen opvolgster te zijn van Pim Fortuyn. Ze beschuldigt Eberhard ervan voor *gedonder en gelazer* (A.3 (5)) binnen haar nieuwe partij te zorgen en gelooft in een overwinning van haar partij de groep-De Jong.

Realiteit: In feite is Winny veel te emotioneel voor het leiden van een partij. Ze beschuldigt Eberhard op een onredelijke manier en koopt twee koffiezetapparaten zonder te weten wat ze heeft gekocht. Haar emotionele koopgedrag en haar desinteresse die ze toont als Heinsbroek en Balkenende aan het woord zijn wijzen er op dat ze liever gaat winkelen dan dat ze werkt aan haar positie in Den Haag.

B. Herman Heinsbroek

Pretentie: Herman pretendeert geschikt te zijn voor een functie als vice-premier. Daarnaast vindt hij alle onrust een vorm van nieuwe, frisse politiek. Hij ziet zichzelf als één van de drie succesvolle politici binnen de LPF (B.2 (6)).

Realiteit: Eigenlijk heeft Herman geen inhoudelijke visie als politicus, laat staan als vice-premier. Hij wil gewoon eens wat anders dan zijn verwende luxe leventje in het Gooi (B.3 (7)).

C. Jan Peter Balkenende

Pretentie: Jan Peter pretendeert het land te regeren en op inhoudelijke dingen in te gaan. Bovendien pretendeert hij ook kattenkwaad te hebben uitgehaald (C.1 (4)).

Realiteit: Waar Balkenende in deze aflevering kritiek op heeft – namelijk belletje trekken -, is iets onschuldigs. Echter ziet hij dit niet in. Hij verbindt ten onrechte de wereld van een kind met de wereld van terroristen en aanslagen. Wat hij zelf heeft gedaan is in feite geen belletje trekken. Het komt er op neer dat Jan Peter Balkenende een braaf en laf kereltje was en zo is gebleven.

9. *Infereer op basis van de pretentieanalyse uit punt 8, de abstracte en concrete doelstellingen en drijfveren van de personages (zoals in punt 6)*

Winny de Jong

Concreet doel: Winny wil de nieuwe Pim Fortuyn worden

Abstract doel: Status

Psychologische drijfveer: Winny wil populair zijn, iets wat voor haar persoonlijk van belang is. In andere politici, laat staan het algemeen belang, is ze niet geïnteresseerd.

Herman Heinsbroek

Concreet doel: Herman wil vice-premier worden.

Abstract doel: Status

Psychologische drijfveer: Herman is simpelweg verveeld, maar beschikt tevens over een flinke dosis arrogantie.

Jan Peter Balkenende

Concreet doel: Jan Peter wil ingaan op de inhoud.

Abstract doel: Zijn christendemocratische visie tonen

Psychologische drijfveer: Jan Peter Balkenende wil tonen dat hij de juiste normen en waarden heeft.

10. Vul aan c.q. corrigeer naar aanleiding van de pretenties en realiteit (punt 8) welke normen en waarden van toepassing zijn. Formuleer uit deze normen en waarden eveneens welke kenmerken gepersifleerd worden. Doe dit voor elk gepersifleerd politicus of politica.

Winny de Jong

Ze pretendeert een goede partijleider te zijn, maar is in werkelijkheid emotioneel, ongeïnteresseerd, onredelijk en onverantwoordelijk als het gaat om het leiden van een partij.

Norm: Politici behoren hun emoties onder controle te houden.

Waarde: Werk mag niet beïnvloed worden door je persoonlijke emoties.

Norm: Politici behoren na te denken over waar ze hun geld aan uitgeven

Waarde: Verantwoordelijkheid om rationeel te handelen.

Norm: Politici horen achter hun partijgenoten te staan.

Waarde: Eendracht, loyaliteit

Norm: Beslissingen binnen een politieke partij worden democratisch genomen

Waarde: Democratie, eendracht

Norm: Politici moeten realistisch zijn.

Waarde: Geloofwaardigheid

Norm: Politici behoren geïnteresseerd te zijn in andere politici.

Waarde: Betrokkenheid

Gepersifleerde kenmerken: Emotioneel, onverantwoordelijk, ongeïnteresseerd, irreëel en niet loyaal aan de partij.

Herman Heinsbroek

Hij pretendeert één van de goede politici binnen de LPF te zijn, maar heeft in werkelijkheid geen politieke visie en verveelt zich gewoon. Hij wil dus enkel vice-premier worden voor de status die hij daarmee krijgt. Daarnaast verbloemt hij de problemen binnen de LPF door middel van marketingtrucjes.

Norm: Wanneer het niet zo goed gaat binnen een partij, moet je hier gewoon voor uit durven komen.

Waarde: Eerlijkheid

Norm: Politici horen achter hun partijgenoten te staan.

Waarde: Eendracht, loyaliteit

Norm: Politici moeten een visie hebben en niet om persoonlijke redenen in de politiek zitten.

Waarde: Visie, doelgerichtheid en een algemeen belang nastreven.

Gepersifleerde kenmerken: Oneerlijk, doelloos, verveeld, gericht op eigen belang en niet loyaal aan zijn partij.

Jan Peter Balkenende

Hij pretendeert het land te regeren en op inhoudelijke zaken in te gaan. In werkelijkheid is hij een braaf en laf kereltje die niet weet welke dingen echt belangrijk zijn.

Norm: Politici moeten bijzaken van hoofdzaken weten te onderscheiden

Waarde: Prioriteiten stellen / professioneel zijn.

Norm: Kattenkwaad is geen kwaad

Waarde: Onschuld van een kind, lef hebben.

Norm: Politici moeten realistisch zijn.

Waarde: Geloofwaardigheid

Gepersifleerde kenmerken: Kinderachtig, laf, braaf irreëel en niet capabel of professioneel genoeg om hoofd-en bijzaken te onderscheiden.

11. Vul de gepersifleerde kenmerken aan met de overdreven identiteits- en gedragskenmerken uit punt 4 en 5. Interpreteer deze met behulp van de doelstellingen en drijfveren uit punt 9.

Gepersifleerde kenmerken Winny de Jong

Emotioneel, onverantwoordelijk, irreëel, ongeïnteresseerd en niet loyaal aan de partij. Daarnaast is ze onredelijk en wordt ook haar verzorgde uiterlijk gepersifleerd door middel van haar haar wat voor een groot deel voor haar gezicht hangt.

Gepersifleerde kenmerken Herman Heinsbroek

Onerlijk, doelloos, verveeld, gericht op eigen belang en niet loyaal aan zijn partij. Daarnaast is hij arrogant, gericht op een hogere status en wordt zijn rijkdom gepersifleerd.

Gepersifleerde kenmerken Jan Peter Balkenende

Kinderachtig, irreëel en niet capabel of professioneel genoeg om hoofd-en bijzaken te onderscheiden. Hieruit blijkt dat hij niet professioneel is. Daarnaast wordt zijn braafheid en zijn Christendemocratische visie gepersifleerd. De vergelijking met Harry Potter versterkt zijn kinderlijke voorkomen, ofwel het persifleert zijn uiterlijk.

DEEL III: LATENTE ANALYSE

12. Inventariseer de pretenties die gepersifleerd worden en categoriseer ze in de zes domeinen; persoonlijke eigenschappen, eigenschappen gerelateerd aan politiek functioneren, uiterlijk, privé leven, relatie met collega's en duidingen van agressief gedrag. Het gaat hier met name om:

- De incongruenties binnen het personage wat betreft kenmerken (vraag 4 en 5), drijfveren en doelstellingen (vraag 6 en 9) en pretentie en realiteit (vraag 8)
- De eventuele incongruentie in de personages wat betreft drijfveren en doelstelling (vraag 6 en 9) en pretentie en realiteit (vraag 8)

A. Winny de Jong

Persoonlijke eigenschappen:

Emotioneel, onverantwoordelijk,
ongeïnteresseerd, irreëel en onredelijk

Uiterlijk:

Verzorgd uiterlijk

Duidingen agressief gedrag

Score van agressief gedrag

39

Duiding van dit gedrag

Ze wordt niet serieus genomen

Relatie met collega's:

Niet loyaal aan de partij

B. Herman Heinsbroek

Persoonlijke eigenschappen:

Oneerlijk, doelloos, verveeld, arrogant, gericht
op eigen belang en hoge status.

Privé leven:

Rijkdom

Duidingen agressief gedrag

Score van agressief gedrag

9

Duiding van dit gedrag

Verveeld (pretendeert soms strijd lust)

Relatie met collega's:

Niet loyaal aan zijn partij.

C. Jan Peter Balkenende

Persoonlijke eigenschappen:

Kinderachtig, laf en braaf.

Eigenschappen politiek functioneren:

Christendemocratisch,
incapabel/onprofessioneel

Uiterlijk:

Vergelijking Harry Potter

13. Abstraheer vanuit de inventarisatie bij vraag 12 naar een algemener, abstracter niveau van incongruenties: de pretenties. Zoek via 'trial and error' naar de best passende kernpretentie per individu en onderbouw dit vanuit je analyse van de personages.

Wat Winny de Jong in deze aflevering pretendeert te zijn, is een geschikte partijleider. In werkelijkheid is ze niet **capabel** om de beoogde status van een partijleider te krijgen, omdat ze te emotioneel is en geen interesse in de politiek toont. Haar onverantwoordelijke, irreële en onredelijke gedrag zijn het gevolg van deze emoties, waardoor ze haar eigen partij alweer direct in de problemen brengt.

Herman Heinsbroek pretendeert een goede politicus te zijn, maar is in werkelijkheid een arrogante zakenman zonder oog voor het algemeen belang met slechts **persoonlijke doelen**.

Zijn arrogantie geeft hem een vrijbriefje om vanuit een marketingperspectief gebakken lucht te verkopen en geen visie nodig te hebben om vice-premier te kunnen worden.

Zijn laffe, brave, kinderlijke gedrag haalt de pretentie van Jan Peter Balkenende onderuit dat hij capabel is Nederland rationeel te regeren. Het verband dat hij legt tussen onschuldig belletje trekken en een aanslag plegen zoals die van 11 september is niet reëel. De vergelijking met Harry Potter versterkt het idee dat Balkenende vooral nog niet **volwassen** is.

14. Analyseer welke normen en waarden van toepassing zijn op de geabstraheerde kernpretenties uit vraag 13. Kijk of (een deel van) deze samengevoegd kunnen worden tot algemene normen en waarden die voor vrouwelijke en mannelijke politici gebruikt worden.

Door haar emoties is Winy de Jong niet **capabel** en wordt ze hierop gepersifleerd vanwege de norm **dat politici hun gevoelens de baas moeten blijven en rationeel moeten zijn**. De waarde die hier bij hoort is **dat je persoonlijke emoties niet je werk mag laten beïnvloeden**. Een ander kenmerk wat niet geheel past in een kernpretentie die haar capaciteiten persifleert, is haar getoonde desinteresse. Hieruit valt op te maken dat Winy puur vanuit **eigen belangen** haar doelen nastreeft. Hiermee komt ze deels overeen met de persiflage van Heinsbroek.

De persiflage van Herman Heinsbroek draait vooral om het najagen van je **persoonlijke belangen** om een hogere **status** te krijgen. Dit wordt belachelijk gemaakt vanwege de norm **dat politici zich beschikbaar stellen ten dienste van het algemeen belang**. De waarde die hiermee gepaard gaat is **algemeen belang**.

De **irreële** visie van Jan Peter Balkenende stoelt op de norm **dat politici moeten weten wat er speelt in het land**. Dit komt voort uit het kunnen onderscheiden van hoofd-en bijzaken en welke normen en waarden nu echt van belang zijn, zodat Nederland kan worden geregeerd. De waarde die hier bij hoort is **competentie**.

In deze aflevering worden de twee mannelijke politici gepersifleerd vanwege twee kernpretenties die niet tot een algemene norm en waarde kan worden samengevoegd. De kernpretentie van Winy de Jong en Jan Peter Balkenende liggen dicht bij elkaar. Dat Winy de Jong haar emoties niet kan beheersen, heeft tot gevolg dat ze niet capabel is als partijleider. Hierdoor is zij net als Jan Peter Balkenende niet competent als politica. Daarnaast is Winy ook gericht op haar eigen belang, namelijk net zo succesvol worden als Pim. Dit komt overeen met de kernpretentie van Herman Heinsbroek, die in de politiek is gegaan vanwege persoonlijke belangen. De pretentie van Herman Heinsbroek en Winy de Jong hebben dan ook raakvlakken.

5. Voorjaar 2003 (17 mei): Gerrit Zalm, Femke Halsema, Willibrord Fréquin

DEEL I: TRANSCRIPT EN INVENTARISATIE

Persiflages:

- A. Gerrit Zalm (GZ)
- B. Willibrord Fréquin (WF)
- C. Femke Halsema (FH)

Andere sprekers:

- Cameraman in het filmpje (CM)

Gastheer:

- Jack Spijkerman (JS)

1. Registreer de afzonderlijke scènes, nummer ze en geef een beknopte beschrijving van de gebeurtenissen. Geef aan op welk persiflage de scène van toepassing is door elk persiflage een letter en een volgnummer te geven.

A.1 / C.1 (1)

Gerrit Zalm wordt als voormalig fractievoorzitter van de VVD voorgesteld. Wanneer hij binnen komt lopen zwaait hij met een grote glimlach naar het publiek, waarbij hij bijna over het afstapje struikelt. Willibrord Fréquin wordt voorgesteld en Femke Halsema wordt als fractievoorzitster van Groen Links aangekondigd. Ze komt statig binnenlopen, maar gaat vervolgens wijdbeens op de stoel zitten, waardoor haar zwangere buik duidelijk zichtbaar wordt.

A.2 (2)

Jack vraagt of Zalm blij is dat hij weer minister van Financiën wordt. Zalm vindt het allemaal niet zo makkelijk, aangezien er ook een recessie aan komt. Hij vindt dat er geen reden is om te lachen. Als Jack hem vraagt of hij dan niet blij is dat hij vice-premier onder Balkenende wordt, benadrukt hij cynisch het woord onder. Zalm merkt op dat Jack hem aan het lachen probeert te maken.

A.3 (3)

Vervolgens kaart Jack de ministerpost van D66 aan, die van Bestuurlijke Vernieuwing. Ook daar lacht Zalm hartelijk om, nadat hij naar eigen zeggen zijn lach twee weken heeft ingehouden. Femke heeft het gevoel dat D66 niet serieus wordt genomen. Zalm legt uit dat het Ministerie van Bestuurlijke Vernieuwing geen eigen gebouw heeft, geen eigen ambtenaren en geen telefoon. Ze

staan in een oude omgebouwde SRV wagen op de parkeerplaats achter het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Hij voegt daar ironisch aan toe dat hij denkt dat dit Ministerie heel veel gaat opleveren, waarbij hij breed glimlacht en een knipoog geeft.

B.1 (4)

Willibrord Fréquin is door SBS van de buis gehaald, omdat hij te oud is, zo vertelt Jack. Willibrord pakt de kaartjes af van Jack en wijst hem er op dat hij zelf altijd nog alles uit het hoofd doet. Hij leest de kaartjes hardop voor, waarop staat dat Jack de kaartjes terug vraagt van Willibrord. Vervolgens merkt Willibrord op dat hij heel erg goed is in een spelletje, maar op het woord memory komt hij niet meer. Ook denkt hij dat zijn programma nog goed scoort, omdat er in de krant stond dat "platte tv, terrein wint". Hiermee worden plasmaschermen bedoeld maar Willibrord begrijpt dit niet.

Vervolgens gaat Jack over op beelden die hij in handen heeft gekregen, maar nog niet zijn uitgezonden. We zien Willibrord voor een trap staan waar hij toelicht dat hij voor het huis van André de V., de verdachte van de vuurwerkramp in Enschede staat. Hij wil er het fijne van weten en gaat er op af. Vervolgens zien we Willibrord in een traplift naar boven gaan. Jack wil weer naar mevrouw Halsema, maar merkt dat het filmpje nog steeds loopt. Willibrord vindt dit logisch, omdat het de week van Willibrord is.

C.2 (5)

Jack feliciteert Femke met haar zwangerschap. Ze heeft de echo niet meegenomen, waarop Gerrit Zalm en Willibrord als een echo ook nee zeggen. Jack wijst Femke er op dat dit blijde nieuws ook een nadeel heeft, omdat ze niet officieel vervangen kan worden voor zwangerschapsverlof. Femke antwoordt hierop dat het verkeerd gepland is. In den Haag is het zo dat iets van negen maanden minstens drie tot vier jaar duurt. Maar haar baby komt gewoon na negen maanden. Willibrord vraagt of ze ook borstvoeding gaat geven. Femke vindt dit een impertinente vraag. Maar Willibrord vindt dit heel natuurlijk en probeert zelfs de buik van Femke te voelen. Femke begint daarop Willibrord te slaan en vraagt zich af waarom wildvreemde mannen opeens aan haar buik zitten als je zwanger bent. Ze zit tenslotte toch ook niet aan de buik van Willibrord. Willibrord vindt dit geen probleem en legt de hand van Femke op zijn buik die hier helemaal niet van gediend is.

A.4 / C.3 (6)

Jack kalmeert de boel een beetje en ziet dat Zalm, ondanks zijn belofte om te stoppen weer is gaan roken. Zalm lacht en zegt dat hij ook beloofd had van de hypotheekrente af te komen. Femke vindt dit kiezersbedrog. Zalm keurt op zijn beurt het tijdelijke vertrek van Femke vanwege haar zwangerschap af. Femke reageert hier fel op door het recht om zwanger te worden op te

eisen. Willibrord voelt zich door deze uitspraak uitgedaagd en zou het zo voor haar regelen als het al niet was gebeurd.

C.4 (7)

Jack vindt dat mevrouw Halsema nog geen eigen stijl heeft laten zien. Hij vindt dat ze veel op Paul Rosenmöller lijkt. Femke ontkent dit en wil daar zes dingen over zeggen. Ze vindt het voornamelijk onbeschoft en vervelend dat ze niet de ruimte krijgt om kernachtig en compact, concreet haar politieke punt te maken. Willibrord en Jack begrijpen dat ze een beetje emotioneel wordt door alle hormonen. Willibrord voegt daar nog aan toe dat ze mooi is als ze boos is en wil haar een kusje geven. Femke begint te schreeuwen en haalt van onder de tafel een pot augurken. Gerrit vindt het een stevige oppositie die hij nog nooit eerder heeft gezien.

B.2 / C.5 (8)

Jack wil het hebben over het nieuws dat Fréquin gaat trouwen. Fréquin bevestigt dat hij gaat trouwen met een vrouw van in de dertig. Femke vraagt zich – terwijl ze augurken eet – af hoe hij dat voor elkaar krijgt. Willibrord legt uit dat mannen alleen maar mooier worden als ze ouder worden. Femke begrijpt hieruit dat Willibrord vroeger nog lelijker was. Jack begint maar snel over de schoonouders, die Willibrord al jaren bleek te kennen omdat hij er mee op school heeft gezeten. Femke merkt cynisch op dat hij onderwijs heeft genoten, waarop Willibrord haar vertelt dat sommige mensen wel ergens van genieten en noemt haar een antroposofische trut. Gerrit moet hierom lachen.

B.3 / C.6 (9)

Jack vraagt zich af hoe Willibrord met zijn gedrag ooit aan een vrouw is gekomen. Willibrord kaatst eerst de bal terug naar Jack door te zeggen dat hij er ook niet lekker uit ziet. Zelf meent Willibrord dat hij eigenlijk een heel verlegen mens is. Voor een tweede keer zegt hij dat hij een groot mens is, maar in wezen heeft hij maar een heel klein..pikkie, vult Femke aan terwijl ze een augurk omhoog houdt. Willibrord vervolgt zijn verhaal door te zeggen dat hij maar een heel klein hartje heeft. In tegenstelling tot Jack die altijd maar mensen afzeikt. Willibrord behandelt zijn vrouw als een koningin, maar noemt vervolgens een aantal voorbeelden die eerder van toepassing zouden zijn op een hamster.

B.4 / C.7 (10)

Jack wil weten of Femke haar kind naar een zwarte school zou doen. Femke antwoordt dat de partij erg voor integratie is en dat ze hoopt dat haar kind een flinke taalachterstand oploopt in een allochtone klas. Maar omdat ze in Amsterdam Zuid woont, vindt ze het toch wat ver om dat hele eind om te moeten fietsen voor haar eigen idealen. Willibrord gaat daar tegenin door te zeggen

dat als het zijn kinderen waren, hij het wel wist. Femke reageert hierop dat zijn kinderen nu al 40 zouden zijn en een baan hadden. Willibrord raakt hierdoor een beetje geïrriteerd en noemt Femke en hobbykip die ondanks dat ze zwanger is toch een beetje moet uitkijken.

A.5 (11)

Jack spreekt Zalm aan op zijn bemoeienissen met zijn opvolger. Zalm merkt op dat er drie uitstekende kandidaten waren, Jozias van Aartsen, Henk Kamp en Frank de Grave. Zijn persoonlijke voorkeur ging naar Frank de Grave, niet omdat hij de beste is maar omdat hij altijd goed naar Gerrit Zalm luistert. Daarbij was dit volgens Gerrit de tweede teleurstelling voor Frank. De eerste teleurstelling was het nieuws dat Mac Donalds stopt met de ballenbak.

C.8 (12)

De Nationale Voorleesdag wordt besproken, waarin veel bekende Nederlanders op basisscholen voorlezen. Jack merkt op dat Femke Halsema ook is geweest waarop zij er aan toevoegt dat ook Wouter Bos is geweest. Gerrit Zalm bevestigt dat Frank de Grave ook is geweest en dat hij ademloos heeft zitten luisteren. Nog veel meer bekende Nederlanders lezen een ochtend voor en er wordt een filmpje gestart waarin persiflages van advocaat Sprong, Peter R. de Vries, Edwin de Roy van Zuydewijn en André Hazes aan het voorlezen zijn.

A.6 (13)

Jack informeert bij Gerrit naar het thema waarmee het land geregeerd gaat worden. Gerrit weet het ook niet meer zo goed, maar noemt dan de woorden meedoen, meer werk en minder regels. Jack snapt meedoen niet helemaal, wat Zalm uitlegt als een trap na naar de PvdA. Het wordt volgens hem wel een tijd van bezuinigen, dus heeft hij zijn koffertje met daarop de tekst 'Derde dinsdag van september' ingeruild voor een plastic zak. Femke merkt op dat de D66 dan wel akkoord moet gaan met regeren. Gerrit Zalm noemt het feit dat duizend D66 leden moeten bepalen of er een nieuwe regering komt spottend democratie in Nederland. Volgens hem noemen sommige mensen dit bestuurlijke vernieuwing, hij noemt het belachelijk en merkt daarbij ironisch op dat het één van de frisse ideeën is uit de SRV wagen.

C.9 (14)

Ondanks het feit dat Jack iedereen al heeft bedankt en probeert af te sluiten, wil Willibrord namens het Nederlandse volk zeggen dat iedereen erg benieuwd is en vraagt haar of ze al weet wat het wordt. Femke laat weten dat ze hopen op een allochtoontje.

1. Beschrijf in een paar regels wat op de persiflages van politici van toepassing is. Doe dit voor elk politiek individu.

A. Gerrit Zalm

Gerrit Zalm is een VVD-politicus die net als tijdens paars, in het kabinet Balkenende II weer minister van Financiën gaat worden en daarnaast vice-premier. Volgens Zalm is er geen reden om te lachen, want er komt een recessie aan. Hij ziet Balkenende niet echt als iemand die boven hem staat en neemt het nieuwe Ministerie van Bestuurlijke Vernieuwing van de D66 niet serieus. Zo vertelt hij dat het Ministerie op de parkeerplaats staat achter het Ministerie van Binnenlandse Zaken in een oude SRV wagen. Hij verwacht dat het Ministerie veel gaat opleveren, maar geeft tegelijkertijd een dikke knipoog naar de camera. Wanneer Jack hem ziet roken, wijst hij hem op zijn gemaakte belofte te stoppen. Gerrit voegt hier aan toe dat hij ook beloofd heeft van de hypotheekrente af te blijven, waarmee hij suggereert dit ook niet te gaan doen. Als Femke hem beschuldigt van kiezerbedrog, maakt hij een opmerking over haar afwezigheid als lijsttrekker vanwege zwangerschapsverlof, waarmee duidelijk wordt dat hij dit afkeurt. De emotionele uitspatting van Femke vindt hij de grootste oppositie die hij heeft gehad. Later komen de bemoeienissen van Zalm met zijn opvolger als fractievoorzitter ter sprake. Zalm geeft aan dat zijn voorkeur uitging naar Frank de Grave, omdat die het beste naar hem luistert. Dat hij het uiteindelijk niet is geworden was volgens Gerrit zijn tweede teleurstelling van die week, de ballenbak bij de Mac Donalds gaat namelijk ook verdwijnen. Wanneer Jack bij Zalm informeert wat het motto wordt van het nieuwe regeerakkoord, moet hij eerst even nadenken, waarna hij antwoordt; meedoen, meer werk, minder regels. Meedoen is volgens hem eigenlijk een pesterijtje naar de PvdA. En omdat het een tijd is van bezuinigingen houdt Zalm op Prinsjesdag voortaan niet meer een koffertje boven zijn hoofd, maar een plastic tas. Maar dan moet D66 nog eerst akkoord gaan met regeren, merkt Jack op. Het feit dat duizend D66 leden dit gaan bepalen, vindt hij belachelijk.

Femke Halsema

Femke maakt zich enigszins zorgen over de rol van de D66 in het nieuwe kabinet. Daarnaast is ze zwanger en gaat als fractievoorzitter van Groen Links met zwangerschapsverlof. Ze kan tijdens deze periode niet vervangen worden en geeft zelf als reden dat het een foutje is van Den Haag. Wanneer Willibrord vraagt of ze borstvoeding gaat geven, zegt ze zijn vraag niet gepast te vinden. Wanneer hij haar buik begint te betasten, wordt ze boos. Het voelen van de buik van Willibrord vindt ze smerig. Als Gerrit Zalm verklapt dat hij bepaalde beloftes niet gaat nakomen, beschuldigt ze hem van kiezersbedrog en eist ze zelf om zwanger te zijn. Jack vindt dat ze nog geen eigen stijl van oppositie voeren heeft laten zien, hij vindt haar lijken op Paul Rosenmöller, haar voorganger. Ze wil hier zes dingen over zeggen, waarna ze na veel ophef eigenlijk alleen zegt dat ze geen ruimte krijgt, onbeschoft wordt behandeld en *haar politieke punt wil maken* (C.4(7)).

Jack en Willibrord begrijpen dat ze van alle hormonen wat emotioneel wordt, waarna Willibrord haar zegt dat ze mooi is als ze boos is en hij stelt voor haar een kusje te geven. Femke drukt haar armen tegen haar aan en begint te schreeuwen. Vervolgens haalt ze een pot augurken onder de tafel vandaan waaruit ze begint te eten. Wanneer Willibrord over zijn trouwplannen vertelt is ze verbaasd en maakt een aantal opmerkingen over het feit dat hij vroeger nog lelijker zou zijn, hij onderwijs heeft genoten en beweert ze dat hij een klein pikkie heeft. Willibrord noemt haar een antroposofische trut, omdat zij volgens hem nergens van geniet. Als Jack Femke vraagt naar de school waar haar kind naar toe zal gaan, vertelt ze dat de partij erg voor integratie is. Ze moet echter wel heel erg ver omfietsen om haar kind naar een gekleurde school te doen, dus daar zet ze haar idealen wel voor opzij. Als ze weer een opmerking maakt over de leeftijd van Willibrord, noemt hij haar hobbykip. Femke is naar de nationale voorleesdag geweest, net als Wouter Bos, zo merkt ze op. Tenslotte informeert Willibrord of ze al enig idee heeft wat het gaat worden, waarop ze uitspreekt dat ze hoopt dat het een allochtoontje wordt.

3. Maak een script in achtereenvolgende scènes. Geef ieder gepersifleerd politicus/politica een letter en in iedere scène een volgnummer. Schrijf per scène de dialogen uit. Voeg daar aan toe de belangrijke handelingen, gezichtsexpressies, intonaties etc. Het criterium is het belang van de handelingen etc. voor de grap.

A.1 / C.1 (1)

JS: Ja, ook deze week gaan we het nieuws weer doornemen. Drie mensen, drie bekende Nederlanders die op de één of andere manier onderdeel waren van het nieuws.
Allereerst is hier voormalig fractievoorzitter van de VVD, Gerrit Zalm

Gerrit Zalm komt binnenlopen. Hij zwaait even lachend naar het publiek en valt bijna over het afstapje.

En dan, de verslaggever met het grote hart, Willibrord Fréquin

Willibrord komt binnen lopen en speelt wat met zijn vingers

En de fractievoorzitter van Groen Links, Femke Halsema

Femke komt statig binnen gelopen. Ze gaat wijdbeens op de stoel zitten, met haar zwangere buik vooruit.

Neemt u plaats allemaal hartelijk welkom.

A.2 (2)

JS: Meneer Zalm, hartelijk welkom. U heeft een regeerakkoord bereikt, u wordt weer minister van Financiën. U zult wel blij zijn.

GZ: Nou eh, zo makkelijk ligt het natuurlijk allemaal niet. Er is deze week ook bekend geworden dat er een recessie aan komt. Dus er is geen enkele reden om te lachen.

JS: Ja, maar u wordt wel vice-premier onder Balkenende.

GZ: Onder? Onder Balkenende, ja u probeert mij aan het lachen te maken. Maar ik geef geen krimp meneer Spijkerman, dat gaat u niet lukken.

A.3 (3)

JS: Maar D66 krijgt twee ministersposten hè, waaronder het Ministerie van Bestuurlijke Vernieuwing.

Gerrit Zalm barst in lachen uit en slaat met zijn hand op de tafel

GZ: Heel goed hè. Hahaha, daar heb je me toch te pakken. Ik heb twee weken mijn gezicht in de plooi kunnen houden, maar als ze dan eenmaal ja hebben gezegd. Dan breek je toch.

FH: Ikkeh, ik krijg het akelige gevoel dat D66 hier niet helemaal serieus genomen wordt.

GZ: Nee, we nemen D66 juist heel serieus. En dat Ministerie van Bestuurlijke Vernieuwing heeft misschien geen eigen gebouw en geen eigen ambtenaren enneh geen telefoon..

JS: Geen telefoon?

GZ: Nee geen telefoon. Het is een zogenaamd mobiel Ministerie. Het staat op de parkeerplaats achter het Ministerie van Binnenlandse Zaken in een oude omgebouwde SRV wagen. En dat is precies het soort bestuurlijke vernieuwing waar D66 naar streeft en ik denk dat de komende kabinetsperiode heel veel gaat opleveren.

Gerrit eindigt deze zin met een dikke knipoog en lacht.

B.1 (4)

JS: Juist. Dank U. Eh...Meneer Fréquin ook welkom. We lazen dit bericht in de krant natuurlijk ook allemaal.

Jack draait zich om naar een televisiescherm achter zich en leest voor..

“SBS haalt oude garde met Fréquin en Storms wellicht van de buis.” U zit op de schopstoel.

WF: Nee, jij ziet er lekker uit.

JS: U zou te oud zijn.

WF: Ik ben helemaal niet te oud. Ik ben helemaal niet te oud. Ik ben een jonge blom nog steeds ja! Ik ben nog steeds een jonge blom. Nee, ik doe nog steeds alles uit het hoofd. Dat kun jij niet zeggen. Hier..

Willibrord pakt de kaartjes van Jack af

JS: Ah, geef even die kaartjes. Nee geef nou terug.

WF: “Willibrord pakt Jack zijn kaartjes af. Nee Willibrord, geef die kaartjes terug. Geef nou terug. Willibrord leest hardop voor wat er op de kaartjes staat. Nou geef hier! Zegt Jack”

Willibrord stopt even met voorlezen van de kaartjes en zegt

Dat ie hiermee kan werken zeg.

JS: Nou, geef hier.

WF: Ja, dat heb ik je net voorgezegd ja. Bij mij zit het allemaal nog in het koppie hoor. Bij mij zit het allemaal nog in het koppie!

Wijst met zijn vinger naar zijn hoofd

Ik heb nog een geheugen als een jonge god. Ik ben ook heel goed in dat spelletje, met eeh... hoe heet het eeh.. zeester, zeester, paardebloem, paardebloem dat je die twee bij elkaar moet zoeken. Weet je wel.

JS: O memory?

WF: Memory ja. Ben ik hartstikke goed in. En dat programma scoort nog steeds als een tierelier, vriend.

JS: Nou, dat dacht ik niet

WF: O nee, wat dacht je hiervan. Stond van de week nog in de krant. Ja.

Jack en Willibrord kijken samen naar het tv scherm waar een krantenbericht op staat afgebeeld

JS: “Platte tv wint langzaam terrein.” Ja, maar daar bedoelen ze mee die platte schermen. Van die plasmascermen. Maar goed, laat maar zitten. Ehm..

Willibrord leunt met een zuur gezicht achterover.

Voor SBS moet het allemaal jonger. En u dreigt het programma kwijt te raken, u wordt te oud eneh.. opmerkelijk is nu. Wij hebben beelden van u in handen gekregen en ik kan me niet herinneren dat ze uitgezonden zijn. Misschien is het voor het volgende programma. Laten we even gaan kijken.

Jack draait zich weer naar het tv scherm achter zich. We zien Willibrord als persiflage in een trappenhal.

WF: Loop je al eh vriend?

CM: Ja.

WF: We zijn hier in Enschede. Hier op de derde etage woont André de V. Ofwel André de Vries. Jarenlang werd hij verantwoordelijk gehouden voor de brand die uiteindelijk leidde tot de vuurwerkramp. Maar deze week werd hij in hoger beroep, vrijgesproken door de rechter. Omdat hij onschuldig zou zijn. Maar dat maken wij, van de week van Willibrord, zelf wel uit. D'r op af!

Vervolgens zie je Willibrord in een stoel via een traplift langzaam naar boven gaan. Weer terug in de studio zegt Willibrord

WF: Nou ik weet niet hoe je aan dat materiaal bent gekomen, vriend!

JS: Ja.

WF: Maar die cameraman die hangt. Die komt niet meer aan het werk in deze business.

JS: Nou ik wil even naar mevrouw Halsema. Maar ik zie dat het ehh, het gaat nog door?

Jack draait zich nog even om naar het filmpje van Willibrord in de traplift wat nog steeds loopt.

WF: Ja, tuurlijk. Het is de week van Willibrord.

C.2 (5)

JS: O. Nou mevrouw Halsema ook welkom. Van harte gefeliciteerd, we lazen dit bericht natuurlijk allemaal in de krant.

Jack leest weer voor van het tv scherm achter zich waar een krantenbericht op staat afgebeeld.

“Femke Halsema in verwachting”

- FH:** Ja, leuk hè.
- JS:** Ja. Heeft u de echo meegenomen?
- FH:** Nee.
- GZ:** Nee
- WF:** Nee
- JS:** Maar dat blijde nieuws, is tevens ook meteen een nadeel heb ik begrepen. Want u kunt in de kamer niet officieel vervangen worden voor zwangerschapsverlof.
- FH:** Nee, dat is een beetje verkeerd gepland. In Den Haag is het natuurlijk zo dat als je iets van negen maanden plant, dan duurt het altijd minstens drie, vier jaar. Maar deze baby komt gewoon over negen maanden, dus...
- WF:** Mag ik u nou eens een vraag stellen. Als u nu straks dat kruimeltje heeft hè, gaat u dan ook borstvoeding geven?
- FH:** Wat is dat nou weer voor een impertinente vraag.
- WF:** Ja maar dat is toch heel natuurlijk, dat is toch heel mooi?

Ondertussen zien we een lachende Gerrit Zalm in beeld die een sigaret in zijn hand houdt.

Kan je het trouwens al een beetje zien? Mag ik...

Willibrord probeert zijn hand op de buik van Femke te leggen, waarop Femke Willibrord op zijn arm slaat.

- WF:** Hé! Niet aan me komen hè, dat is helemaal nergens voor nodig.
- FH:** Wat is dat toch, dat als je zwanger bent dat wildvreemde mannen gewoon aan je buik gaan zitten. Ik zit toch ook niet aan jouw buik?
- WF:** O, dat mag best hoor.

Willibrord pakt de hand van Femke en duwt deze op tegen buik.

Je mag wel even voelen, want ik geloof dat de kleine een beetje schopt.

- FH:** O, gatverdamme!

A.4 / C.3 (6)

- JS:** Meneer, meneer, meneer, meneer, meneer, meneer Fréquin. Kan het iets minder? Wacht even meneer Zalm, ho ho ho! U had beloofd dat u na de verkiezingen zou stoppen met roken.
- GZ:** Ja, haha. Maar ik had ook beloofd om van de hypotheekrente af te komen dus.. hahaha.

- FH:** Mij lijkt me dit dus een geval van kiezersbedrog. Overduidelijk.
GZ: Nee, lijsttrekker worden en na zes maanden weg zijn, omdat je een kind krijgt.
FH: Ik eis het recht om zwanger te worden.

Tikt met uitgestoken wijsvinger een aantal keer op tafel.

- WF:** O, nou! Daag me niet uit. Het is dat het al gebeurd is, hè.

C.4 (7)

- JS:** Eh, mevrouw Halsema. Ik heb de laatste tijd nu wel zo'n beetje gehoord. Maar ik vind dat u nog niet echt een eigen stijl heeft van oppositie voeren. Ik bedoel, ik hoor eigenlijk niet zoveel verschil tussen u en Paul Rosenmüller.
FH: Paul en ik zijn heel anders.
JS: Ja.
FH: Daar wou ik graag zes dingen over zeggen.
JS: Ja, ja, ja.
FH: Ten eerste is het zo dat...
JS: Ja, ja, ja, ja
FH: Ja en ik vind het ronduit vervelend en onbeschoft dat ik niet de ruimte krijg om hier kernachtig, dus niet om de zaak heen draaiend, maar compact en concreet en en en kort en bondig formulerend, kernachtig...
JS: Ja, nou. Ik begrijp dat u hier een beetje emotioneel onder wordt.
WF: Ja, dat zijn de hormonen natuurlijk hè.
FH: Ik wil, ik wil hier mijn politieke punt maken!

Willibrord pakt even de arm van Femke

- WF:** Je bent schitterend mooi hoor, als je kwaad bent. Zal ik je een kusje geven?

Femke drukt haar armen tegen haar lichaam en begint te schreeuwen. Daarna pakt ze van onder de tafel een pot augurken en begint deze te eten.

- GZ:** Nou, zoveel oppositie hebben we nog nooit gehad hoor.

B.2 / C.5 (8)

- JS:** Nou, meneer Fréquin.
WF: Ja.

- JS:** U gaat trouwen binnenkort!
- WF:** Jazeker, ik ga trouwen. Met een prachtige schitterend mooie vrouw van in de dertig ja.
- FH:** O, hoe krijg je dat nu weer voor mekaar?
- WF:** Mannen worden naarmate ze ouder worden alleen maar mooier.
- FH:** O, dus u wil zeggen dat u nog lelijker was vroeger.
- JS:** Eh..mag ik eens vragen meneer Fréquin. Heeft u al kennis gemaakt met uw schoonouders?
- WF:** Jazeker, ja. Jazeker. Maar die bleek ik al jaren te kennen. Daar heb ik mee op school gezeten.
- JS:** O.
- FH:** Ooh. Hij heeft zowaar onderwijs genoten.
- WF:** Ja sommige mensen genieten wel eens ergens van, antroposofische zure trut.
- JS:** Nou, nou, nou.

Gerrit Zalm begint te lachen.

B.3 / C.6 (9)

- JS:** Meneer Fréquin ik zie u nu hier in actie. Maar, hoe bent u nu ooit aan een vrouw gekomen?
- WF:** Nee, jij ziet er lekker uit. Nee, je zou het misschien niet zeggen maar ik ben in wezen een heel verlegen mens, Spijkerman.
- JS:** Ja?
- WF:** Ja! Ik heb misschien wel een grote bek, maar ik heb in wezen maar een heel klein...
- FH:** Pikkie.

En houdt een augurk omhoog.

- WF:** ..hartje. Ik ben een heel teder mens. En dat kun jij niet zeggen, Spijkerman. Want jij zet altijd iedereen voor lul, ja. Jij zeikt altijd mensen af. Terwijl als ik eenmaal mijn zinnen heb gezet op een vrouw, dan behandel ik haar echt als een koninginnetje. Dat is werkelijk waar, dan geef ik haar lekker een glaasje wijn en ik zorg voor een lekker moppie muziek op de pick-up enneh ik zorg dat er elke week hè vers eh zaagsel is in de kooi. En ik zorg dat het tredmolentje niet vastloopt. Lekker vers bakje water erbij. Moet je eens kijken.

B.4 / C.7 (10)

- JS:** Ja, ja, ja, ja, ja. Mevrouw Halsema, mag ik nu eens een gewetensvraag stellen? Als u kind nu straks vier is hè, doet u het dan naar een zwarte school?

FH: De partij is erg voor integratie.

JS: Ja.

FH: Dus, je hoopt natuurlijk toch dat je kind een flinke taalachterstand oploopt binnen een klas vol allochtone leerlingen. Maar ja, ik woon in Amsterdam Zuid. Om nou dat hele eind om te fietsen voor je eigen idealen dat is natuurlijk....

Femke neemt weer een hap van een augurk

WF: Nou als het mijn kinderen waren, dan eh....dan wist ik het wel hoor.

FH: Die waren dan 40 en die hadden al lang een baan.

JS: Ja, goed.

WF: Je moet een beetje uitkijken. Hobbykip, met je grote mond.

JS: Nou, nou, nou.

WF: Kan je zwanger zijn, maar dat maakt nog niets uit hoor.

A.5 (11)

JS: Meneer Zalm. U heeft zich nogal intensief bemoeid met u opvolger.

GZ: Jazeker. We hadden drie uitstekende kandidaten. Dat waren Jozias van Aartsen, Henk Kamp en Frank de Grave en dat was natuurlijk mijn persoonlijke favoriet. Dat stond ook in de krant ja.

Verwijst naar het krantenartikel met de kop "Van Aartsen en Kamp in de race voor fractievoorzitterschap"

JS: Maar hij was u persoonlijke favoriet, omdat hij de beste is?

GZ: Nee, omdat hij het beste naar me luistert. Maar goed hij is het dus niet geworden, dus dat was de tweede persoonlijke teleurstelling voor Frank in één week.

JS: Tweede persoonlijke teleurstelling, het is toch niets ernstig.

GZ: Nou ik wil daar niet al te veel over uitweiden, maar het heeft te maken met het nieuws dat Mac Donalds stopt met de ballenbakken.

C.8 (12)

JS: En dan was het deze week Nationale Voorleesdag. Veel bekende Nederlanders gingen met een kinderboek onder de armen naar een basisschool om de kinderen een ochtendje voor te lezen. U bent ook geweest mevrouw Halsema.

FH: Mmm, Wouter Bos ook.

In beeld komt een krantenbericht te staan met een foto van Wouter Bos die kinderen voorleest.

Hartstikke leuk initiatief. Frank de Grave ook, begreep ik.

GZ: Jazeker, die heeft ademloos zitten luisteren.

JS: Nou, nog veel meer bekende Nederlanders. En wij zijn eens even rond gaan kijken en zo troffen we ook Advocaat Spong aan.

(FN: Op het filmpje zien we eerst een aantal kinderen en vervolgens advocaat Spong voor de klas staan. Vervolgens lezen ook Peter R. de Vries, Edwin de Roy van Zuydewijn en André Hazes een stukje voor. Deze teksten zijn niet meegenomen, omdat er niet naar wordt terugverwezen en er geen politici in voor komen.)

A.6 (13)

JS: Nou. We moeten een beetje af gaan ronden. Het ziet er naar uit dat het land weer een beetje geregeerd gaat worden. Meneer Zalm, er is ook een soort motto. Wat was het motto nu ook alweer?

GZ: God wat was het ook alweer. Eeehm.... Meedoen, meer werk, minder regels.

JS: Ja. Meedoen?

GZ: Ja, dat is een beetje een trap na naar de Partij van de Arbeid. Meedoen is belangrijker dan gewonnen hebben. Maar goed het wordt toch een tijd van bezuinigen. En de tijd van triomfantelijk een koffertje boven je hoofd houden dat is echt voorbij. Dat moet tegenwoordig zuiniger, dus ik kom voortaan hiermee op de derde dinsdag van september.

Gerrit Zalm houdt een plastic zak met daarop derde dinsdag van september.

FH: Maar goed, het is wel zo natuurlijk dat D66 eerst akkoord moet gaan met regeren. Dat ze eerst toestemming...

GZ: Dat is democratie in Nederland, meneer Spijkerman. Dat duizend D66 leden besluiten of er een nieuwe regering komt of niet. Sommige mensen noemen dat bestuurlijke vernieuwing, ik noem het belachelijk. Maar goed, dat is één van die frisse ideeën uit de SRV wagen.

JS: Ik dank u allen voor u komst

C.9 (14)

WF: Ik wil even namens het Nederlandse volk zeggen mevrouw Halsema dat we allemaal heel benieuwd zijn hoe het af gaat lopen met de zwangerschap. Heeft u al enig idee wat het wordt?

FH: Nou, we hopen natuurlijk toch op een allochtoontje.

4. Beschrijf elk politiek personage wat betreft identiteitskenmerken: geslacht, sociale leeftijd, ras, sociale achtergrond, etnische achtergrond, burgerlijke staat, beroep c.q. status en fysieke kenmerken (waaronder schoonheid). Zet allereerst uiteen welke achtergrondinformatie van de politicus/politica bekend is (gebruik hiervoor de website www.parlement.com) en geef vervolgens aan welke identiteitskenmerken een rol spelen in de grappen.

A. Gerrit Zalm

Gerrit Zalm is geboren in Enkhuizen in 1952. In de jaren zeventig was hij voorzitter van de PvdA in Enkhuizen, maar werd in het begin van de jaren tachtig lid van de VVD. Hij was onder andere directeur van het Centraal Planbureau en bijzonder hoogleraar van economische politiek aan de VU. In 1994 werd hij minister van Financiën voor paars en in 2002 was hij fractievoorzitter van de VVD. In het kabinet Balkenende II is hij wederom minister van Financiën. Hij is officier in de Orde van Oranje Nassau. Verder heeft hij een dochter en een zoon uit zijn eerste huwelijk en twee zonen en een dochter uit zijn tweede huwelijk. Gerrit is een kleine, blanke man, is grotendeels kaal en grijs en draagt een bril (www.parlement.com).

De gepersifleerde Gerrit Zalm komt binnenlopen met een grote glimlach op zijn gezicht, zwaait even naar het publiek en struikelt over het afstapje. Deze enigszins geniepige glimlach komt in de loop van de aflevering herhaaldelijk terug. Hij is een blanke man, draagt een bril, is vrij kaal, heeft grijs haar en gaat gekleed in een pak waarbij hij een stropdas draagt. Hij wordt gefeliciteerd met het feit dat hij wederom minister van Financiën is geworden. Daarnaast wordt ook besproken wie hem gaat opvolgen als fractievoorzitter. Ook toont hij in deze aflevering een plastic zak waarop staat; Derde dinsdag in september. Dit duidt op de begroting die hij als minister van Financiën met Prinsjesdag bekend maakt. Gerrit rookt en drinkt tijdens het gesprek een borreltje

Femke Halsema is in 1966 geboren te Haarlem. Ze groeide op in Enschede en studeerde criminologie en rechtssociologie in Utrecht. Ze werkte vier jaar voor de Wiardi Beckman Stichting, het wetenschappelijk bureau van de PvdA. Sinds 1998 was ze lid van de Tweede-Kamerfractie van Groen Links. Sinds 2002 is ze lijsttrekker en politiek leider van deze partij. In oktober 2003 tot januari 2004 ging zij met zwangerschapsverlof. Ze kreeg een tweeling, een jongen en een meisje. Femke woont samen in Amsterdam. Femke is een blanke, jonge vrouw met bruin, halflang krullend haar (www.parlement.com).

De persiflage van Femke Halsema is een blanke, zwangere vrouw met bruin krullend haar. Ze draagt oorbellen en gaat gekleed in een lang wollen vest. Ze eet augurken vanwege haar zwangerschap. Ze zit als fractievoorzitter van Groen Links in de oppositie en volgt haar voorganger Paul Rosenmöller op. Ze zou volgens Jack nog geen eigen stijl van oppositie voeren hebben getoond. Willibrord vindt haar mooi als ze boos is, maar noemt haar ook een antroposofische zure trut en een hobbykip. Femke drinkt een glas water, waarschijnlijk vanwege haar zwangerschap.

5. Beschrijf elke persiflage van een politicus/politica wat betreft gedragskenmerken die in de grappen een rol spelen: humeurig, ruziënd, depressief, bezorgd, innemend, opvliegend, slim, verleidelijk etc. Onderbouw dit door te verwijzen naar de scènes waarin gedragskenmerken worden overdreven.

Gerrit Zalm is een goedlachse man, die Balkenende niet boven zich duldt; *Onder? Onder Balkenende, ja u probeert mij aan het lachen te maken* (A.2 (2)). Hij neemt coalitiepartij D66 totaal niet serieus, merkt ironisch op dat hij veel verwacht van de D66 en vindt een ledenvergadering die moet besluiten over een regeerakkoord belachelijk. Ook de zwangerschap van Femke keurt hij af en hij vergelijkt partijgenoot Frank de Grave met een gehoorzaam kind. Zijn beloftes over de hypotheekrente en stoppen met roken komt hij niet na; *Ja, haha. Maar ik had ook beloofd om van de hypotheekrente af te komen dus.. hahaha..* (A.4 (6)). Hij geeft aan dat hij zuinig moet zijn en ruilt zijn koffertje in voor een plastic zak; *En de tijd van triomfantelijk een koffertje boven je hoofd houden dat is echt voorbij. Dat moet tegenwoordig zuiniger, dus ik kom voortaan hiermee op de derde dinsdag van september* (A.6 (13)). Gedragskenmerken zijn zuinig, onbetrouwbaar, cynisch en autoritair.

Femke Halsema wordt hier afgebeeld als een zwangere vrouw. Door die zwangerschap heeft ze last van haar hormonen en wordt ze emotioneel. Ze heeft kritiek op de planning van Den Haag; *In Den Haag is het natuurlijk zo dat als je iets van negen maanden plant, dan duurt het altijd minstens drie, vier jaar. Maar deze baby komt gewoon over negen maanden, dus...* (C.2 (5)). Ze vindt het onacceptabel dat Willibrord haar buik betast; *Wat is dat toch, dat als je zwanger bent dat wildvreemde mannen gewoon aan je buik gaan zitten. Ik zit toch ook niet aan jouw buik?* (C.2 (5)) en wanneer hij haar een kusje wil geven begint ze zelfs te schreeuwen. Willibrord noemt haar op zijn beurt een antroposofische zure trut en later een hobbykip met een grote mond, maar vindt haar tegelijkertijd ook mooi als ze boos is. Ze geeft kritiek op de onbeschofte manier waarop haar geen ruimte wordt geboden om haar politieke punt te maken; *Ja en ik vind het ronduit vervelend en onbeschoft dat ik niet de ruimte krijg om hier kernachtig, dus niet om de zaak heen draaiend, maar compact en concreet en en en kort en bondig formulerend, kernachtig...* (C.4 (7)).

Vervolgens maakt ze een aantal botte opmerkingen over Willibrord; *O, dus u wil zeggen dat u nog lelijker was vroeger* (C.5 (8)). Tenslotte geeft ze aan wel voor integratie te zijn, maar niet om te willen fietsen om haar kind op een gekleurde school te kunnen doen (C.9 (14)).

Gedragsskenmerken die in deze aflevering naar voren komen zijn kritisch, emotioneel, bot, langdradig, mooi, boos en ontrouw aan haar idealen.

6. Beschrijf voor elk politiek personage;

- de concrete doelen die men nastreeft voor zover die expliciet geuit dan wel verbeeld worden. Adstrueer dit met dialogen en beelden uit waarnemingen gedaan onder punt 3. (Bijvoorbeeld: fractievoorzitter worden, grappig zijn, politieke problemen oplossen, duidelijke taal spreken, gelijk krijgen etc.).

- de abstracte doelstelling die daar onder ligt voor zover die expliciet geuit dan wel verbeeld wordt. (Bijvoorbeeld: status, macht, rijkdom, liefdesgeluk, anderen helpen, gerechtigheid).

Adstrueer dit met dialogen en beelden uit waarnemingen gedaan onder punt 3.

- psychologische drijfveer achter deze doelen voor zover die expliciet geuit dan wel verbeeld wordt. (Bijvoorbeeld: haat, wraak, minderwaardigheidsgevoelens, egocentrisme, schuldgevoelens, eenzaamheid, moeite om zich te binden, frustraties etc.) Adstrueer dit met dialogen en beelden uit waarnemingen gedaan onder punt 3.

N.B.1: Wat betreft deze aspecten kan er sprake zijn van:

- incongruenties of tegenstellingen binnen een personage
- superioriteitsverschillen tussen personages
- overdrijving van de identiteitskenmerken en gedragsskenmerken.

N.B.2: Als het gevraagde niet expliciet geuit dan wel verbeeld wordt, vul je deze categorie niet in. Het is niet de bedoeling dat je hier al over gaat tot interpretaties.

A. Gerrit Zalm

Het concrete doel van Gerrit Zalm is om eigen baas te zijn. Hij bepaalt eigenlijk wat er gebeurt, ook al is Balkenende premier. Zijn belofte heeft hij enkel gebruikt om kiezers te overtuigen, maar komt hij niet na.

Het abstracte doel wat hierachter ligt is de ultieme machtspositie die hij wil hebben.

Zijn psychologische drijfveer komt voort uit het niet serieus nemen van zijn collega's. Hij lacht om de nieuwe ministerpost van de D66 en het premierschap van Balkenende. Zalm voelt zich

superieur ten opzichte van zijn coalitiegenoten. Hij wordt gedreven door een zelfingenomen houding.

Zoals gezegd speelt de superieure houding van Gerrit Zalm een grote rol in zijn persiflage. Hij voelt zich superieur over de D66, maar ook over partijgenoot Frank de Grave, Balkenende, Femke Halsema en de PvdA. Zijn beloftes zijn incongruent aan zijn gedrag. Hiermee houdt hij iedereen voor de gek. De steun voor Frank de Grave blijkt enkel voort te komen uit de drang om zijn eigen machtspositie te versterken. Dat Gerrit Zalm zuinig is wordt in deze aflevering overdreven.

C. Femke Halsema

Het concrete doel van Femke is om te laten zien dat ze een goede fractievoorzitter van Groen Links kan zijn, ondanks haar zwangerschapsverlof. Ook al zit ze in de oppositie, ze wil haar politieke punt kunnen maken.

Het abstracte doel wat hierachter schuil gaat, is de status die ze wil verkrijgen. Ze wil dat er naar haar geluisterd wordt, en ze gewaardeerd wordt vanwege deze status. Ook al is Groen Links een kleine partij, ook kleine partijen moeten volgens haar serieus worden genomen.

Haar psychologische drijfveer komt voort uit frustraties, vanwege de ondermijnende positie die ze heeft als fractievoorzitter van een kleine partij in de oppositie en het feit dat zwangerschapsverlof voor een fractievoorzitter niet geaccepteerd wordt.

Femke voelt zich superieur ten opzichte van Willibrord. Ze maakt cynische opmerkingen over zijn opleiding, noemt hem lelijk en oud. Deze hoge status is incongruent aan de positie die ze krijgt toegewezen. Jack en Willibrord sussen haar wanneer ze de vergelijking met haar en haar voorganger Rosenmöller wil ontcrachten en aankaart hoe ze wordt behandeld (C.4 (7)).

7. Beschrijf de waarden en normen die expliciet geuit dan wel verbeeld worden in het programma. Normen zijn regels waaraan men zich moet houden (bijvoorbeeld "je mag niet zonder toestemming in een dagboek van iemand kijken" of "je moet je best doen"). Waarden vormen de grondslag waarop de norm gebaseerd is (i.c. "Het recht op privacy" c.q. "succes"). Geef aan welke waarden en normen invloed hebben op het verloop van de grap.

Norm: Als vice-premier behoor je onder de premier te staan

Waarde: Status aan de hand van hiërarchische regels.

Norm: Je moet coalitiegenoten serieus nemen

Waarde: Loyaliteit / Respect

Norm: Als fractievoorzitter heb je een verantwoordelijke taak, waarbij je niet zomaar een periode kan stoppen.

Waarde: Verantwoordelijkheid

Norm: Een fractievoorzitter hoort zich voor de partij ter beschikking te stellen

Waarde: Toewijding

Norm: Een zwangere vrouw heeft recht op zwangerschapsverlof

Waarde: Moeder zijn

Norm: Je mag iemand niet zomaar betasten

Waarde: Lichamelijke privacy

Norm: Beloftes hoor je na te komen

Waarde: Betrouwbaar

Norm: Politici moeten hun emoties onder controle houden

Waarde: Werk mag niet beïnvloed worden door je persoonlijke emoties.

Norm: Politici mogen anderen (waaronder andere partijen en collega's) niet belachelijk maken

Waarde: Respect

Norm: Politici mogen partijgenoten niet steunen vanwege hun eigen belangen.

Waarde: Macht

Norm: Politici behoren eigen politieke idealen na te leven.

Waarde: Idealisme

Norm: Als je partij in de coalitie zit behoort je te weten wat het motto is.

Waarde: Betrokkenheid

DEEL II: MANIFESTE ANALYSE PER INDIVIDU

8. Beschrijf elke individu in termen van pretentie en realiteit. Verwijs bij de beschrijving terug naar concrete scènes.

A. Gerrit Zalm

Pretentie: Gerrit pretendeert meerde malen dat de D66 met de ministerpost van Bestuurlijke Vernieuwing een serieus en nuttig Ministerie wordt. Zowel met deze uitspraak als met zijn beloftes over stoppen met roken en de hypotheekrente pretendeert hij betrouwbaar te zijn.

Realiteit: Op elke uitspraak die hij hierover doet, volgt een knipoog of een lach, waar uit op te maken valt dat hij dit Ministerie helemaal niet serieus neemt of nuttig vindt (A.3 (3) en A.6 (13)). Hij is in feite een politicus binnen de coalitie die in zijn eentje de dienst uitmaakt.

C. Femke Halsema

Pretentie: Ze houdt vol dat haar zwangerschap niet in haar nadeel werkt, omdat ze niet officieel vervangen kan worden. Ook is dit volgens haar geen kiezersbedrog, aangezien ze het recht heeft om zwanger te worden. Vervolgens meent ze dat ze geen ruimte krijgt om kort en bondig haar politieke punt te maken. Daarnaast pretendeert ze idealistisch te zijn door voor integratie te zijn en te hopen dat ze een allochtoontje krijgt.

Realiteit: In werkelijkheid is Femke Halsema emotioneel en gefrustreerd. Haar zwangerschap heeft tevens effect op haar gedrag; ze eet augurken en haar hormonen slaan op hol. Wanneer ze de kans krijgt zich te verdedigen, gooit ze alle schuld op anderen (C.4 (7)) en spreekt ze langdradig zonder een punt te maken. Ze heeft een grote mond tegen Willibrord. Haar idealistische houding blijkt ze gemakzuchtig opzij te zetten, vanwege de verre afstand die ze daarvoor op de fiets zou moeten afleggen.

9. Infeer op basis van de pretentieanalyse uit punt 8, de abstracte en concrete doelstellingen en drijfveren van de personages (zoals in punt 6).

Gerrit Zalm

Concreet doel: Aantonen dat hij de touwtjes in handen heeft

Abstract doel: Macht

Psychologische drijfveer: Autoritair

Femke Halsema

Concreet doel: Een goede fractievoorzitter zijn

Abstract doel: Haar ondergeschikte status teniet doen.

Psychologische drijfveer: Frustraties vanwege haar onmacht dat ze door haar zwangerschap op verlof gaat, dat ze geen ruimte krijgt om haar politieke punt te maken en dat Willibrord haar maar blijft lastig vallen met handtastelijkheden en impertinente vragen.

10. Vul aan c.q. corrigeer naar aanleiding van de pretenties en realiteit (punt 8) welke normen en waarden van toepassing zijn. Formuleer uit deze normen en waarden eveneens welke kenmerken gepersifleerd worden. Doe dit voor elk gepersifleerd politicus of politica.

Gerrit Zalm

Gerrit pretendeert een betrouwbaar politicus te zijn, maar in de werkelijkheid is hij enkel belust op macht en wil hij in zijn eentje de touwtjes in handen hebben.

Norm: Als vice-premier behoor je onder de premier te staan

Waarde: Status aan de hand van hiërarchische regels.

Norm: Je moet coalitiegenoten serieus nemen

Waarde: Loyaliteit en respect

Norm: Beloftes hoor je na te komen

Waarde: Betrouwbaarheid

Norm: Politici mogen partijgenoten niet steunen vanwege hun eigen belangen.

Waarde: Macht

Norm: Als je partij in de coalitie zit behoor je te weten wat het motto is.

Waarde: Betrokkenheid

Norm: Politici mogen andere partijgenoten en partijen niet belachelijk maken

Waarde: Respect

Gepersifleerde kenmerken zijn betrouwbaarheid, betrokkenheid, coalitiepartners niet serieus nemen, geen respect hebben, en op macht belust zijn.

Femke Halsma

Femke pretendeert goed te kunnen functioneren als fractievoorzitter. Toch lijdt ze nu al onder haar zwangerschap, kan ze zich niet met een eigen stijl van haar voorganger onderscheiden en is ze door alle frustraties niet in staat haar politieke punt te maken.

Norm: Politici behoren eigen politieke idealen na te leven.

Waarde: Idealisme

Norm: Een fractievoorzitter hoort zich voor de partij ter beschikking te stellen

Waarde: Toewijding

Norm: Politici mogen anderen niet belachelijk maken

Waarde: Respect

Norm: Politici moeten hun emoties onder controle houden

Waarde: Werk mag niet beïnvloed worden door je persoonlijke emoties.

Norm: Je mag iemand niet zomaar betasten

Waarde: Lichamelijke privacy

Norm: Een zwangere vrouw heeft recht op zwangerschapsverlof

Waarde: Moeder zijn

Gepersifleerde kenmerken zijn emotioneel/gefrustreerd, idealistisch en zwanger en kan zich daarom niet geheel toewijden aan de partij.

11. Vul de gepersifleerde kenmerken aan met de overdreven identiteits- en gedragskenmerken uit punt 4 en 5. Interpreteer deze met behulp van de doelstellingen en drijfveren uit punt 9.

De gepersifleerde kenmerken van Gerrit Zalm onbetrouwbaar, niet betrokken, niet loyaal / respectvol naar collega's, belust op macht / autoritair en zuinig.

Femke Halsema wordt gepersifleerd omdat ze emotioneel, langdradig, niet trouw aan haar idealen, zwanger, gefrustreerd vanwege haar onmacht en mooi is. Omdat ze met zwangerschapsverlof gaat, kan ze zich niet helemaal toewijden aan de partij.

DEEL III: LATENTE ANALYSE

12. Inventariseer de pretenties die gepersifleerd worden en categoriseer ze in de zes domeinen: persoonlijke eigenschappen, eigenschappen gerelateerd aan het politiek functioneren, uiterlijk, privé leven, relatie met collega's en duidingen van agressief gedrag. Het gaat hier met name om:

- De incongruenties binnen het personage wat betreft kenmerken (vraag 4 en 5), drijfveren en doelstellingen (vraag 6 en 9) en pretentie en realiteit (vraag 8)
- de eventuele incongruentie in de personages wat betreft drijfveren en doelstelling (vraag 6 en 9) en pretentie en realiteit (vraag 8)

A. Gerrit Zalm

Persoonlijke eigenschappen:	Autoritair / belust op macht
Eigenschappen politiek functioneren:	Zuinig, onbetrouwbaar, en niet betrokken.
Duidingen agressief gedrag	
Score van agressief gedrag	5
Duiding van dit gedrag	onbetrouwbaar
Relatie met collega's:	Niet respectvol naar andere partijen, niet loyaal aan partijgenoten, geen vertrouwen in coalitiepartner.

C. Femke Halsema

Persoonlijke eigenschappen:	Emotioneel, langdradig, kan zich niet volledig aan de partij toewijden.
Eigenschappen politiek functioneren:	Niet trouw aan haar idealen
Privé:	Zwanger
Uiterlijk:	Mooi
Duidingen agressief gedrag	
Score van agressief gedrag	5
Duiding van dit gedrag	Ze is mooi als ze kwaad is en Zalm heeft nog nooit eerder zoveel oppositie gehad.

13. Abstraheer vanuit de inventarisatie bij vraag 12 naar een algemener, abstracter niveau van incongruenties: de pretenties. Zoek via 'trial and error' naar de best passende kernpretentie per individu en onderbouw dit vanuit je analyse van de personages.

Gerrit Zalm is belust is op een **machtspositie** waarin alleen hij de dienst uitmaakt. Zijn onbetrouwbaarheid, gebrek aan respect en loyaliteit aan zijn collega's en gebrek aan betrokkenheid komen voort uit dit abstracte doel. Achter veel van zijn pretenties, schuilt een ultieme autoriteit. De enige eigenschap die hier niet onder kan worden geschaard is zijn zuinige optreden.

Femke Halsema pretendeert met name **capabel** te zijn. Toch is ze door haar onmacht en frustraties, haar emoties, zwangerschap, langdradige aanpak en haar idealen die ze niet naleeft niet geloofwaardig als fractievoorzitter van Groen Links. Daarnaast wordt ook haar uiterlijk en haar toekomstige taak als moeder hierbij betrokken.

14. Analyseer welke normen en waarden van toepassing zijn op de geabstraheerde kernpretenties uit vraag 13. Kijk of (een deel van) deze samengevoegd kunnen worden tot algemene normen en waarden die voor vrouwelijke en mannelijke politici gebruikt worden.

De **machtspositie** van Gerrit Zalm stoelt op de norm **dat politici niet alleen behoren te regeren**. Dit waarde die daarbij hoort is **democratie**.

Femke Halsema wordt de pretentie onderuit gehaald dat ze **capabel** is als politica. Ze kan niet voldoen aan de norm dat **politici rationeel moeten zijn**. De waarde die hierbij hoort is dat **je persoonlijke emoties niet het werk mag laten beïnvloeden**.

De kernpretenties van de twee persiflages zijn in geen geval samen te voegen waaruit een algemene norm en een bijbehorende waarde uit kan worden gehaald.

6. Voorjaar 2004 (29 mei): Karla Peijs, Maarten van Rossum, Pieter van Vollenhoven

DEEL I: TRANSCRIPT EN INVENTARISATIE

Plaats: Stationsrestauratie

Persiflages:

- A. Maarten van Rossum (MR)
- B. Karla Peijs (KP)
- C. Pieter van Vollenhoven (PV)

Gastheer/vrouw:

- Jack Spijkerman (JS)
- Peter Heerschop (PH)

Andere Sprekers:

- Barvrouw (BV)
- Omroepstem NS (ONS)
- Johan Cruyff (JC)
- Omroepstem JC (OJC)

1. Registreer de afzonderlijke scènes, nummer ze en geef een beknopte beschrijving van de gebeurtenissen. Geef aan op welk persiflage de scène van toepassing is door elk persiflage een letter en een volgnummer te geven.

A.1 (1)

De barvrouw vraagt aan Maarten van Rossum hoe laat zijn trein gaat. Hij stelt daarop een aantal andere levensvragen, waarop niemand het antwoord heeft. Er klinkt een bericht voor de gestrande reizigers richting Heerlen. Het bovenste treinstel gaat naar de centrale werkplaats en het onderste treinstel gaat door als metro in de richting Gaasperplas en er wordt de reizigers worden er aan herinnerd hun bagage mee te nemen wanneer ze worden uitgezaagd. De barvrouw prijst het omroepbericht en merkt op dat er wel eens wat mis gaat, maar dat iedereen gewoon geïnformeerd wil worden.

A.2 (2)

Jack en Peter komen binnen. Ze ruiken de geur van oude koffie, zien een herintredende huisvrouw achter de bar en een ouder zwerver zitten en maken daaruit op dat ze in de stationsrestaurant zitten. Jack begint over de treinramp. Maarten van Rossum verbetert hem door het voorval een ongeluk te noemen. De barvrouw vindt dit een cynische opmerking, waarop van Rossum een saucijzenbroodje bestelt en die helemaal de hemel in prijst. Dit is volgens de barvrouw niet minder cynisch, maar gewoonweg liegen. Vervolgens bestelt Peter Heerschop op dezelfde manier een mars. De barvrouw vindt de grapjes over de vertragingen, bladeren, gevulde koeken en bussen die worden ingezet maar vervelend. Peter Heerschop heeft de laatste keer dat hij stilstond vanwege een gevulde koek op de rails geen bus gezien. Dan komt Karla binnenlopen.

B.1 (3)

Jack verwelkomt Karla als minister van Verkeer en Waterstaat. Ze gaat nog even door op de flauwe grapjes over de NS die volgens haar op vooroordelen zijn gebaseerd. Sowieso werkt ze de hele dag met vooroordelen omdat er weer een vrouw op het Ministerie van Verkeer en Waterstaat zit. Maarten vindt dit 'lachen', waarop Peijs uitlegt dat vrouwen volgens de vooroordelen niet kunnen autorijden, inparkeren en geen richtingsgevoel hebben. Dan volgt er een omroepbericht. Het treinverkeer naar Utrecht zou niet meer mogelijk zijn omdat er een donkerblauwe Volvo S-80 met twee wielen op de rails is geparkeerd. Of de eigenaresse deze zou willen verplaatsen. Karla springt op, vloekt en bekent dat het haar auto is. Als ze de bar uit wil lopen, loopt ze de verkeerde kant op, waarop Jack en Maarten opmerkingen maken over haar richtingsgevoel. Het gesprek gaat verder in de bar. Het gaat over zedendelinquenten, TBS-ers die uit klinieken weglopen en over de cynische toon van Maarten en Peter.

A.3 / C.1 (4)

Pieter van Vollenhoven komt de bar inlopen en wordt door Jack verwelkomt. Hij excuseert zich dat hij te laat is, maar hij kon zijn auto nergens kwijt. De barvrouw vraagt zich af waarom iedereen toch met de auto naar de stationsrestaurant komt. Pieter geeft aan dat de meeste station per trein zo slecht te bereiken zijn.

B.2 / C.2 (5)

Terwijl Jack aan Pieter van Vollenhoven vraagt hoe het mogelijk is dat er twee treinen op elkaar rijden, komt Karla weer binnenlopen. Ze onderbreekt Pieter en zegt dat de vraag aan haar moet worden gesteld. Van Vollenhoven komt volgens haar te laat en noemt hem de voorzitter van de Nederlandse Vereniging van 'als het kalf verdronken is'. Pieter van Vollenhoven corrigeert haar en vertelt dat hij voorzitter is van de Raad voor Transportveiligheid. Hij had al voor deze situatie gewaarschuwd en dreigt met aftreden als er niet naar hem wordt geluisterd. Karla zegt hem zijn

gang te gaan. Er ontstaat een woordenwisseling waarbij Pieter denkt dat Karla haar excuses heeft aangeboden en de ruzie is bijgelegd. Karla heeft helemaal geen excuses gemaakt en wil hem hoe langer hoe liever zien vertrekken. Ze noemt hem nepprins en wanneer het nog niet tot hem doordrinkt gooit ze een glas bier in zijn gezicht. Pieter blijft gewoon zitten zoals hij zat en merkt op dat na een biertje met Karla alles gewoon weer goed is. Karla heeft het gehad met meneer van Vollenhoven. Jack vraagt nogmaals hoe het kan dat er twee treinen op elkaar zijn gebotst. Weer probeert Pieter antwoord te geven, maar Karla kapt hem af door te zeggen dat hij moet wachten tot de vraag gesteld is omdat er nog een antwoord kan komen. Pieter excuseert zich en gooit vervolgens zelf bier in zijn gezicht. Waarop hij zijn eigen excuses accepteert.

B.3 (6)

Karla begint nu uit te leggen wat er gebeurt is. Als de trein minder dan 40 kilometer per uur rijden dan werken de automatische remmen niet meer en moet de machinist zelf stoppen. Dit lukt niet altijd. Jack vindt stoppen voor een rood licht normaal. Karla beaamt dit wel, maar meent dat er al zoveel eisen worden gesteld aan de machinist dat stoppen voor een rood licht wel veel gevraagd is. Ze legt uit dat ze vier miljard heeft uitgegeven voor een nieuw systeem van chimpansees die de machinist er op gaan wijzen als het rood is. Ze maakt hierbij een aantal handgebaren waarmee ze Pieter van Vollenhoven als chimpansee aanwijst.

A.4 / C.3 (7)

De barvrouw is de grapjes over de NS die ze nu al 30 jaar hoort. Pieter van Vollenhoven troost haar door te zeggen dat er al 35 jaar grappen worden gemaakt over zijn oren. Hij wordt volgens Jack Dombo het koninklijke olifantje genoemd. Maar bij Pieter gaan die grappen er het ene (olifanten)oor in en via zijn slurf weer uit.

Ten slotte komt Johan Cruyff binnen met een aantal spelers. Jack noemt deze heren ook Johan, waarop Cruyff ze in een ruit over de bar verspreid (FN)

2. Beschrijf in een paar regels wat op de persiflages van politici van toepassing is. Doe dit voor elk politiek individu.

B. Karla Peijs

Karla Peijs geeft zelf aan dat ze dagelijks te maken heeft met vooroordelen, die beweren dat vrouwen geen richtingsgevoel hebben, dat ze niet kunnen autorijden en inparkeren. Nu er alweer een vrouw minister is op de post Verkeer en Waterstaat leidt dat volgens haar weer tot het maken

van grappen. Wanneer we het omroepbericht horen dat er een auto op de rails staat geparkeerd, blijkt dit haar auto te zijn. Ze wil snel de bar uitlopen, maar loopt de verkeerde kant uit. Wanneer ze terug de bar in komt, zit Pieter van Vollenhoven er ook al. Hij probeert antwoord te geven op de vraag hoe de twee treinstellen op elkaar kunnen zijn gebotst. Karla vindt dat zij als minister van Verkeer en Waterstaat deze vraag zou moeten beantwoorden. Pieter komt volgens haar toch pas als het te laat is. Wat haar betreft mag hij aftreden als voorzitter van de Raad voor Transportveiligheid. Ze raakt dan ook geïrriteerd als hij net doet alsof alles weer koek en ei is tussen hen. Als hij, nadat ze hem een vervelende nepprins heeft genoemd en hem zegt op te rotten, nog niets door heeft, gooit ze een glas bier in zijn gezicht. Als Jack de vraag nogmaals stelt weet ze Pieter van Vollenhoven wel te weerhouden van het geven van een antwoord en legt ze uit dat de machinist vergeten was te stoppen voor een rood sein. Wanneer de trein harder rijdt dan 40 kilometer per uur zorgen de automatische remmen ervoor dat de trein stil komt te staan, maar nu reed de trein zachter. De eisen voor machinisten zijn al hoog volgens haar en soms lukt het dan niet om ook voor een rood sein te stoppen. Daarom heeft ze bedacht dat er chimpansees moeten worden ingezet die de machinist wijzen op het rode sein. Wanneer ze dit uitlegt doet ze net alsof van Vollenhoven de chimpansee moet voorstellen

3. Maak een script in achtereenvolgende scènes. Geef ieder gepersifleerd politicus/politica een letter en in iedere scène een volgnummer. Schrijf per scène de dialogen uit. Voeg daar aan toe de belangrijke handelingen, gezichtsexpressies, intonaties etc. Het criterium is het belang van de handelingen etc. voor de grap.

A.1 (1)

BV: Hoe laat gaat uw trein?

MR: Ja, is er leven na de dood? Wat was er voor de big bang? Hè, hoe laat gaat uw trein?
Dat zijn de grote vragen van het leven, maar niemand geeft je antwoord.

BV: Ja.

Er klinkt drie keer het geluid van een gong als aankondiging van een NS omroepbericht.

ONS: Bericht voor reizigers in de gestrande trein richting Heerlen. Het bovenste treinstel heeft als eindbestemming de centrale werkplaats in Haarlem. Het onderste treinstel gaat door als metro in de richting Gaasperplas. Vergeet vooral niet uw handbagage als u wordt uitgezaagd.

BV: Goed hè. Goed hè. Ja, ja. Kijk er gaat wel eens wat mis, maar de mensen willen gewoon netjes geïnformeerd worden.

Jack en Peter komen de bar binnen lopen.

A.2 (2)

JS: Ja. Nou. Laat me raden.

Ruikt even

De geur van oude koffie een herintredende huisvrouw achter de bar...

PH: ...en een oude zwerver. Kortom,

JS & PH: ..stationsrestaurant!

JS: Nou, dat was wel wat van de week hè, met die enorme treinramp bij de Nederlandse Spoorwegen.

MR: Ho, ho, ho, Spijkerman. Het was geen ramp, het was een ongeluk. De NS, dat is een ramp. Dit was een ongeluk.

BV: Nou, niet zo cynisch meneer van Rossum.

MR: Nee, u heeft groot gelijk mevrouw ik moet daar nodig eens een keer mee ophouden. Geef me dan maar zo'n lekker, heerlijke, met liefde bereid saucijzenbroodje uit de ambachtelijke banketbakkerij van de Nederlandse Spoorwegen.

BV: Ik zei minder cynisch, niet keihard liegen.

MR: Nou, doe me dan maar een van binnen nog steeds koud, klef, slap saucijzenbroodje. Met een heel dun kartonnen bekertje met kokende koffie wat je na twee meter al uit je handen laat vallen.

PH: Voor mij een wit uitgeslagen mars en doe er een gevulde koek bij uit de glorie tijd van Mies Bouwman.

BV: Hè, altijd maar die grapjes over de NS. Bladeren op de rails, vertragingen, oude gevulde koeken, bussen die uitgezet worden.

PH: Nou, wacht even ik heb laatst een uur stilgestaan in het weiland met de trein omdat er iemand een koek op de rails was gelegd. Er worden geen bussen ingezet dan hoor.

KP: Ja, ja, ja. Ik hoor het al. Ja, ja, ja, ja, ja.

Karla komt binnen lopen.

B.1 (3)

JS: Karla Peijs, de minister van Verkeer & Waterstaat! Wat leuk.

KP: Ja, ja, ja, ja. Die flauwe grapjes over de NS. Het is weer in volle gang ingezet, zullen we maar zeggen hè. Vooroordelen, ik weet er alles van. Ik werk er de hele dag mee,

vooroordelen. Want er zit tenslotte weer een vrouw op het Ministerie van Verkeer & Waterstaat.

MR: Jahaa. Das lachen.

KP: Dus dat is lachen geblazen. Precies ja. Ja hoor, ja, ja, want vrouwen kunnen tenslotte niet autorijden, kunnen niet inparkeren en hebben geen richtingsgevoel...

Er klinken drie gongen als aankondiging van een NS omroepbericht.

ONS: Er is op dit ogenblik geen treinverkeer mogelijk naar Utrecht. Wil de eigenaresse van de donkerblauwe Volvo S-80 die met twee wielen op de rails geparkeerd staat deze direct weg halen.

KP: Godverdomme dat ben ik.

Karla stapt van haar kruk en loopt weg in de richting van het publiek

MR: Mevrouw Peijs!

JS: Mevrouw Peijs! Mevrouw Peijs, daar is de uitgang.

MR: Andere kant op.

Jack wijst haar de juiste richting naar de uitgang.

Echt de richting kwijt hoor. Maar goed, jongens ik wil naar de grote knuppel....

(FN: Het gesprek gaat verder in de bar. Het gaat over zedendelinquenten, TBS-ers die uit klinieken weglopen en over de cynische toon van Maarten en Peter)

A.3 / C.1 (4)

JS: Meneer van Vollenhoven, hartelijk welkom

Pieter van Vollenhoven komt binnen.

PV: Sorry dat ik weer zo laat ben, maar ik kon mijn auto nergens kwijt.

BV: Waarom moet iedereen toch met de auto naar de stationsrestauratie.

PV: Nou per trein zijn de meeste stations heel slecht bereikbaar.

B.2 / C.2 (5)

JS: Goed, meneer ik ben blij dat u er bent. Ik heb een vraag voor u meneer van Vollenhoven

Karla Peijs komt de bar weer inlopen

Welkom terug mevrouw weer. Eeh.. hoe is het mogelijk dat anno 2004 twee treinen op elkaar rijden?

PV: Nou dat is..

KP: Nee, dat moet u aan mij vragen. De heer van Vollenhoven die komt pas als het kwaad al is geschied.

Peijs buigt zich richting Maarten van Rossum

Die is voorzitter van de Nederlandse Vereniging van eh.. als de kalf verdronken is.

PV: Nee, nee. Ik ben voorzitter van de Raad voor Transportveiligheid. We hebben twaalf jaar geleden hier al voor gewaarschuwd. En ik heb gezegd, als er nou niet naar me wordt geluisterd, dan treed ik af als voorzitter.

KP: Nou en toen hebben wij gezegd, ga uw gang.

PV: Nou en die excuses heb ik geaccepteerd en zo hebben we alles bijgelegd.

KP: Ik heb helemaal geen excuses gemaakt.

PV: Nou die heb ik tussen de regels wel opgevangen hoor, Karla.

KP: Nee, ook niet tussen de regels. Gaat u toch gewoon weg zeg. Dat hebben we helemaal niet gezegd.

PV: Nee, het is al goed, het hoeft echt niet. Zand erover, even goede vrienden.

KP: Nee, helemaal niet. Gaat u toch weg zeg, vervelende klier.

PV: Nou, dat is toch helemaal niet nodig. Ik bedoel ik doe het graag het werk. Ik blijf gewoon lekker zitten. No hard feelings.

KP: En nou is het afgelopen zeg. Vervelende nepprins. Rot toch op!

Karla Peijs maakt met haar hand een gebaar dat Pieter moet vertrekken.

PV: Nou en zo zie je maar. Zolang je maar als volwassen mensen erover kunt praten is er niks aan de hand.

KP: Hier pak aan!

Karla Peijs gooit een glas bier in het gezicht van Pieter van Vollenhoven. Deze blijft stijf met zijn armen over elkaar zitten.

Wat krijgen we nou zeg.

PV: En dan drink je samen daar een lekker biertje op en dan is alles weer goed.

Karla Peijs went zich tot Maarten van Rossum terwijl ze met een geel vaatdoekje dat op de bar ligt, haar voorhoofd afdeft en zacht tegen Maarten van Rossum zegt..

KP: Ik heb het gewoon gehad. Ik heb het gewoon gehad.

JS: Ja, goed. Ik probeer het nog één keer. Hoe is het mogelijk dat er anno 2004 twee treinen op elkaar rijden.

PV: Nou, dat is dus...

Karla Peijs houdt een arm voor Pieter van Vollenhoven en zegt..

KP: Even wachten tot de vraag gesteld is, er kan nog een antwoord komen.

PV: O ja, sorry.

Pieter van Vollenhoven pakt nu zelf zijn glas bier en gooit het bier in zijn gezicht.

Excuses geaccepteerd.

Karla Peijs verzamelt overal vandaan gele vaatdoekjes en geeft deze aan Pieter van Vollenhoven, die hiermee zijn gezicht gaat afvegen.

B.3 (6)

JS: Ja, goed. Vertel het dan.

KP: Als de treinen minder hard rijden dan 40 kilometer per uur, hè en daar gaat het eigenlijk om, dan werken de automatische remmen niet. Dus dan moet de machinist zelf stoppen. En nou ja, dat lukt gewoonweg niet altijd.

JS: Ja maar, zelf stoppen voor een rood licht. Dat gebeurt toch al.. dat is toch gewoon een normale verkeerssituatie? Dat je stopt voor een rood licht!

KP: Ja, dat eh..klopt, maar voor een machinist is dat wel een beetje veel gevraagd. Hè er zijn zere hoge eisen worden er gesteld aan die machinisten. Ten eerste moeten ze op de rails blijven. Ten tweede moeten ze rechtop blijven zitten en ten derde moeten ze de ruitenwissers aanzetten als het begint te regenen. Ja en om dan ook nog eens te vragen om op dat rode licht te letten, dat is wel een beetje te veel gevraagd hoor lijkt me zo voor machinisten, ja.

JS: Ja. Dus wat nu?

- KP:** Ja eh..., we hebben vier miljard uitgegeven voor een nieuw systeem.
JS: En dat nieuwe systeem is?
KP: Chimpansees, ja chimpansees.
JS: U gaat chimpansees op de plaats van de machinist zetten?
KP: Nee, nee, nee. Die zitten naast de machinist. Dus hier heb je de chimpansee

Karla draait zich om naar Pieter van Vollenhoven wanneer ze dit zegt.

Hier heb je de machinist.

Met haar handen verwijst ze naar zichzelf als machinist.

En dan tikken ze even op de schouder als het sein op rood staat.

A.4 / C.3 (7)

- BV:** Hè altijd die grapjes over de NS, die hoor ik nou al 30 jaar.
PH: Joh, trek je er toch niets van aan meisje. Ze maken al 35 jaar vreselijke grappen over mijn oren en dat hoor ik niet eens meer.
JS: Ja dat is waar. Ze noemen u Dombo het koninklijke olifantje.
PH: Ja, dat soort flauwe grappen gaat er hier in

Beweegt met zijn handen langs zijn hoofd alsof hij twee grote olifantenoren heeft.

...en dat komt er door mijn slurf uit.

Johan Cruyff komt binnen lopen, met achter zich Johan...

(8)

- JS:** Ha leuk, Johan. O, Johan kom erbij. Johan, allemaal welkom.
JC: Alle Johan's
JS: Ik mis, ik mis een Johan

Er klinkt drie keer een gong ter aankondiging van een omroepbericht.

- OJC:** Hier volgt een bericht voor Michael Reiziger, op perron 3b. Door een hele slechte wissel is het traject Nederland België in principe een gepasseerd station.
JS: Johan het is een beetje vol, misschien kun je...

- JC:** Ja, we gaan in principe wel in een ruit zitten. Jij Johan, naar links, jij Johan naar rechts, jij Johan in de punt naar achteren en jij Johan in de punt naar voren. Als je wat wil bestellen, dan schuif je gewoon in.
- JS:** Mooi dan ga ik stoppen.
- JC:** Ja, dat zei die machinist ook, maar dat was in principe net iets te laat.
- JS:** Dit was *Kopspijkers* tot de volgende week.

4. Beschrijf elk politiek personage wat betreft identiteitskenmerken: geslacht, sociale leeftijd, ras, sociale achtergrond, etnische achtergrond, burgerlijke staat, beroep c.q. status en fysieke kenmerken (waaronder schoonheid). Zet allereerst uiteen welke achtergrondinformatie van de politicus/politica bekend is (gebruik hiervoor de website www.parlement.com) en geef vervolgens aan welke identiteitskenmerken een rol spelen in de grappen.

Karla Peijs is een blanke vrouw, heeft blond ofwel grijzend haar. In 1944 werd ze in Tilburg geboren. Voordat ze minister van Verkeer en Waterstaat werd, was ze voor de CDA lid van het Europees Parlement. Op de Hogeschool van Utrecht was ze hoofd van de in-en externe betrekkingen. Ook was ze actief voor het CDA voor de provincie Utrecht. Karla is getrouwd, heeft twee kinderen en houdt van zeilen.

De persiflage van Karla Peijs benadrukt haar status als minister van Verkeer en Waterstaat en haar vrouw zijn. Weliswaar heeft ze deze status, maar moet ze die verdedigen omdat Pieter van Vollenhoven voor haar praat. Daarnaast komt ter sprake welke maatregelen genomen moeten worden om te voorkomen dat treinen door een rood sein rijden bij een snelheid van minder dan 40 kilometer per uur. Haar persiflage gaat gekleed in een grijs colbertje, waar ze een zwart sjalotje bij draagt. Ze heeft kort blond haar, is keurig opgemaakt en spreekt met een Brabants accent.

5. Beschrijf elke persiflage van een politicus/politica wat betreft gedragskenmerken die in de grappen een rol spelen: humeurig, ruziënd, depressief, bezorgd, innemend, opvliegend, slim, verleidelijk etc. Onderbouw dit door te verwijzen naar de scènes waarin gedragskenmerken worden overdreven.

Karla Peijs is een vrouw zonder richtingsgevoel en heeft niet door dat ze haar auto op de treinrails parkeert. Verder is ze het gedrag van Pieter van Vollenhoven beu; *Ik heb het gewoon gehad. Ik heb het gewoon gehad* (B.2 (5)) en gooit ze een glas bier in zijn gezicht. Het lijkt er op alsof zij wel ruzie met hem heeft, maar hij niet met haar; *En nou is het afgelopen zeg. Vervelende nepprins. Rot toch op!* (B.2 (5)). Vervolgens verzamelt ze vaatdoekjes voor hem waarmee hij zijn gezicht af kan vegen. Uiteindelijk weet ze hem wel de mond te snoeren. Het aanstellen van

chimpansees is geen lucratieve oplossing, zeker niet voor het geld wat ze ervoor vrij heeft gemaakt; *Ja eh., we hebben vier miljard uitgegeven voor een nieuw systeem* (B.3 (6)). Dit wijst op haar onvermogen tot het oplossen van problemen. Gedragskenmerken zijn een slecht richtingsgevoel, zich gepasseerd/genegeerd voelen, volhoudend, verzorgend en incapabel om problemen realistisch op te lossen.

6. Beschrijf voor elk politiek personage;

- de concrete doelen die men nastreeft voor zover die expliciet geuit dan wel verbeeld worden. Adstrueer dit met dialogen en beelden uit waarnemingen gedaan onder punt 3. (Bijvoorbeeld: fractievoorzitter worden, grappig zijn, politieke problemen oplossen, duidelijke taal spreken, gelijk krijgen etc).

- de abstracte doelstelling die daar onder ligt voor zover die expliciet geuit dan wel verbeeld wordt. (Bijvoorbeeld: status, macht, rijkdom, liefdesgeluk, anderen helpen, gerechtigheid). Adstrueer dit met dialogen en beelden uit waarnemingen gedaan onder punt 3.

- psychologische drijfveer achter deze doelen voor zover die expliciet geuit dan wel verbeeld wordt. (Bijvoorbeeld: haat, wraak, minderwaardigheidsgevoelens, egocentrisme, schuldgevoelens, eenzaamheid, moeite om zich te binden, frustraties etc.) Adstrueer dit met dialogen en beelden uit waarnemingen gedaan onder punt 3.

N.B.1: Wat betreft deze aspecten kan er sprake zijn van:

- incongruenties of tegenstellingen binnen een personage
- superioriteitsverschillen tussen personages
- overdrijving van de identiteitskenmerken en gedragskenmerken.

N.B.2: Als het gevraagde niet expliciet geuit dan wel verbeeld wordt, vul je deze categorie niet in. Het is niet de bedoeling dat je hier al over gaat tot interpretaties.

B. Doelen Karla Peijs

Het concrete doel van Karla Peijs is antwoord te kunnen geven op de vraag hoe het komt dat twee treinen op elkaar zijn gebotst. Ze wil als minister van Verkeer en Waterstaat het laatste woord hebben over zaken die gerelateerd zijn aan haar portefeuille.

Abstract doel: In scène B.1 (3) laat ze zien dat ze zich bewust is van de grapjes die gemaakt worden over haar als vrouw en minister van Verkeer en Waterstaat; *Dus dat is lachen geblazen. Precies ja. Ja hoor, ja, ja, want vrouwen kunnen tenslotte niet autorijden, kunnen niet inparkeren en hebben geen richtingsgevoel...* Ze wil daarom aantonen dat zij degene is die het probleem

met de treinen weet op te lossen. Dit blijkt met name uit de opmerking over Pieter van Vollenhoven; *Nee, dat moet u aan mij vragen. De heer van Vollenhoven die komt pas als het kwaad al is geschied. Die is voorzitter van de Nederlandse Vereniging van eh.. als de kalf verdronken is* (B.2 (5)).

Psychologische drijfveer: Karla wil geaccepteerd worden; *Nee, dat moet u aan mij vragen* (B.2 (5)). Ze wil de vooroordelen over haar 'vrouw zijn' onderuit worden gehaald. Haar psychologische drijfveer is erkenning.

7. Beschrijf de waarden en normen die expliciet geuit dan wel verbeeld worden in het programma. Normen zijn regels waaraan men zich moet houden (bijvoorbeeld "je mag niet zonder toestemming in een dagboek van iemand kijken" of "je moet je best doen"). Waarden vormen de grondslag waarop de norm gebaseerd is (i.c.. "Het recht op privacy" c.q. "succes"). Geef aan welke waarden en normen invloed hebben op het verloop van de grap.

Norm: Je mag je oordeel over iemand niet baseren op vooroordelen

Waarde: Gelijkheid

Norm: Politici moeten voor zaken die binnen hun eigen portefeuille vallen uitleg geven.

Waarde: Verantwoordelijkheid

Norm: Politici moeten problemen op kunnen lossen

Waarde: Effectiviteit, productiviteit

Norm: Politici mogen anderen niet beledigen

Waarde: Respect

Norm: Voor een rood licht behoort je te stoppen

Waarde: Veiligheid in het verkeer

DEEL II: MANIFESTE ANALYSE PER INDIVIDU

8. Beschrijf elk individu in termen van pretentie en realiteit. Verwijs bij de beschrijving terug naar concrete scènes.

B. Karla Peijs

Pretentie: In scène B.1 (3) pretendeert Karla dat ze ondanks de vooroordelen wel auto kan rijden, kan inparkeren en richtingsgevoel heeft. In het conflict tussen haar en de voorzitter van de Raad voor Transportveiligheid, Pieter van Vollenhoven, is ze niet verzoenend, maar ziet ze Pieter het liefst vertrekken. Ze pretendeert in haar uitleg zelfs dat hij kan worden vergeleken met een chimpansee. Het nieuwe systeem zou volgens haar voorkomen dat machinisten een rood sein negeren wat kan leiden tot een botsing van twee treinen.

Realiteit: Aan het eind van scène B.1 (3), blijkt dat Karla haar auto op de treinrails heeft geparkeerd en ze de uitgang van de bar niet meer kan terugvinden. In werkelijkheid is Karla niet bereid tot verzoening met Pieter van Vollenhoven, omdat hij haar in de weg zit. Ze vindt hem vervelend (B.2(5)). Wanneer ze uiteindelijk haar oplossing toelicht, blijkt dat ze niet in staat is om via een realistische weg te voorkomen dat machinisten voortaan door rood rijden. Dit maakt haar ongeloofwaardig en incapabel.

9. Infeer op basis van de pretentieanalyse uit punt 8, de abstracte en concrete doelstellingen en drijfveren van de personages (zoals in punt 6).

Karla Peijs

Concreet doel: Tonen dat ze een goede minister is van Verkeer en Waterstaat.

Abstract doel: Status van minister tonen. Ze probeert van Vollenhoven de mond te snoeren en zelf het woord te nemen.

Psychologische drijfveer: De erkenning die ze zoekt komt voort uit de vooroordelen die ze alsmaar te horen krijgt. Ze heeft als vrouw iets waar te maken en bovendien steekt Pieter van Vollenhoven haar de loef af in het geven van uitleg over het voorval met de twee botsende treinen. Door dit alles wordt haar status als minister ondermijnt, maar weet ze dit ook niet te weerleggen vanwege haar ongeloofwaardige oplossing met de chimpansees. Hieruit blijkt dat ze niet capabel is als minister.

10. Vul aan c.q. corrigeer naar aanleiding van de pretenties en realiteit (punt 8) welke normen en waarden van toepassing zijn. Formuleer uit deze normen en waarden eveneens welke kenmerken gepersifleerd worden. Doe dit voor elk gepersifleerd politicus of politica.

Karla Peijs

Karla pretendeert een goede minister te zijn, maar voldoet in feite aan de vooroordelen dat vrouwen niet kunnen inparkeren en geen gevoel voor richting hebben. Daarnaast pretendeert ze met een nieuw systeem te voorkomen dat machinisten door rood licht kunnen rijden, waarmee ze eigenlijk bewijst dat ze echt incapabel is als minister.

Norm: Politici moeten problemen kunnen oplossen.

Waarde: Effectiviteit, productiviteit

Norm: Politici mogen anderen niet beledigen

Waarde: Respect

Norm: Politici moeten realistische oplossingen aandragen.

Waarde: Geloofwaardigheid

Gepersifleerde kenmerken zijn haar geloofwaardigheid en de agressieve reactie op Pieter van Vollenhoven.

11. Vul de gepersifleerde kenmerken aan met de overdreven identiteits- en gedragskenmerken uit punt 4 en 5. Interpreteer deze met behulp van de doelstellingen en drijfveren uit punt 9.

Gepersifleerde kenmerken van Karla Peijs: Naast haar geloofwaardigheid en haar woede ten opzichte van Pieter van Vollenhoven wordt haar vrouw zijn overdreven en gekoppeld aan het haar slechte richtingsgevoel en haar slechte parkeertechniek. Uiteindelijk blijkt dat Karla incapabel is als politica.

DEEL III: LATENTE ANALYSE

12. Inventariseer de pretenties die gepersifleerd worden en categoriseer ze in de zes domeinen: persoonlijke eigenschappen, eigenschappen gerelateerd aan het politiek functioneren, uiterlijk, privé leven, relatie met collega's en duidingen van agressief gedrag. Het gaat hier met name om:

- De incongruenties binnen het personage wat betreft kenmerken (vraag 4 en 5), drijfveren en doelstellingen (vraag 6 en 9) en pretentie en realiteit (vraag 8)

- De eventuele incongruentie in de personages wat betreft drijfveren en doelstelling (vraag 6 en 9) en pretentie en realiteit (vraag 8)

Karla Peijs

Persoonlijke eigenschappen:	Vrouw zijn, het missen van richtingsgevoel, niet kunnen inparkeren.
Eigenschappen politiek functioneren:	Ongeloofwaardig/incapabel
Duiding van agressief gedrag:	
<i>Score van agressief gedrag</i>	5
<i>Duiding van dit gedrag</i>	Woede uit onmacht

13. Abstraheer vanuit de inventarisatie bij vraag 12 naar een algemener, abstracter niveau van incongruenties: de pretenties. Zoek via 'trial and error' naar de best passende kernpretentie per individu en onderbouw dit vanuit je analyse van de personages.

Alle kenmerken leiden in principe naar de psychologische drijfveer van Karla Peijs, namelijk dat ze eigenlijk wel weet dat ze niet **capabel** is als minister. Dit is de reden waarom ze de vooroordelen aanklaart over vrouwen als minister van Verkeer en Waterstaat, haar effectiviteit probeert te tonen en woedend is op Pieter van Vollenhoven die haar probeert af te troeven. Ze slaagt er uiteindelijk ook niet in om de vooroordelen weg te halen, omdat ze een ongeloofwaardig nieuw systeem heeft bedacht.

14. Analyseer welke normen en waarden van toepassing zijn op de geabstraheerde kernpretenties uit vraag 13. Kijk of (een deel van) deze samengevoegd kunnen worden tot algemene normen en waarden die voor vrouwelijke en mannelijke politici gebruikt worden.

De kernpretentie van Karla Peijs dat ze als minister van Verkeer en Waterstaat **niet capabel** is, is gebaseerd op de norm **dat politici in staat moeten zijn om problemen effectief op te lossen**. De waarde die hierbij hoort is **effectiviteit**.

7. Voorjaar 2005 (19 maart): Plato, Rita Verdonk, Geert Wilders

DEEL I: TRANSCRIPT EN INVENTARISATIE

Persiflages:

- A. Plato (P)
- B. Geert Wilders (GW)
- C. Rita Verdonk (RV)

Gastheer:

- Bert Visscher (BV)
- Jack Spijkerman (JS)

1. Registreer de afzonderlijke scènes, nummer ze en geef een beknopte beschrijving van de gebeurtenissen. Geef aan op welk persiflage de scène van toepassing is door elk persiflage een letter en een volgnummer te geven.

A.1 (1)

Bert Visscher staat in de bar glazen af te drogen. Plato zit al aan de bar en vraagt zich af of Bert Visscher hem herkent. Bert doet net alsof hij hem wel herkent, maar heeft een aantal aanwijzingen nodig. Plato geeft een aantal voorbeelden van de oude Grieken, maar Bert kan alleen maar op de sirtaki komen. Dan vraagt Bert of hij misschien de eerste vijf letters kan geven. Deze noemt Plato, maar nog steeds is het kwartje bij Bert niet gevallen. Plato geeft het op en vertelt Bert dat hij de grootste filosoof aller tijden is. Als Bert hem eindelijk herkent, vraagt hij Plato wat hij in de bar van *Kopspijkers* doet. Dan vertelt Plato hem dat hij samen met een paar oude Grieken de democratie heeft uitgevonden. Zo noemt hij er een aantal waaronder Helena van Troje, maar Bert denkt dat het over Heleen van Rooyen gaat. Wanneer Jack binnen komt en Bert hem vertelt wie hun gast is denkt Jack dat Plato de hond van Mickey Mouse is. Plato is ondertussen de wanhoop nabij en verbergt daarbij zijn hoofd in zijn handen. Er ontstaat een discussie tussen Bert en Jack of Pluto nu de hond van Goofy is of van Mickey Mouse. Vervolgens vraagt Jack hem nog een keer wat hij komt doen in de bar. Wanneer Plato herhaalt dat hij komt uitleggen wat democratie is, omdat sommige mensen schijnen te denken dat democratie is dat je alles doet wat het volk zegt, komt Geert Wilders de bar binnen lopen.

A.2 / B.1 (2)

Geert Wilders neemt plaats op de kruk naast Jack en spreekt schande over de euro, die alles twee keer zo duur heeft gemaakt. Dan ziet hij een man in een jurk met een baard en wil de bar weer verlaten. Jack houdt hem tegen en legt uit dat de man geen moslimextremist is maar Plato. Geert Wilders vraagt of dat het hondje is van Willie Wortel, waarop Bert geïrriteerd antwoordt dat Willie Wortel een lampje heeft.

B.2 (3)

Jack wil een aantal punten aankaarten uit het partijprogramma van Geert Wilders en begint met het punt dat Wilders de helft van de ambtenaren wil ontslaan. Geert geeft hiervoor als reden dat iedereen vindt dat er teveel ambtenaren zijn en je moet doen wat het volk wil, want dat is democratie. Geert legt uit dat wanneer hij een ambtenaar belt hij altijd naar een collega wordt doorverwezen. Dus wanneer hij al die andere mannen er gewoon tussenuit haalt, houdt hij precies 50% over. Een ander punt wat Jack met hem wil bespreken is de ontwikkelingshulp die hij wil afschaffen. Geert vindt dit, net als iedereen trouwens, een bodemloze put en moet worden afgeschaft. Want nogmaals, dat is de wil van het volk en dus democratie. Plato zit ondertussen nee te schudden. Geert raakt hierdoor geïrriteerd en legt uit dat democratie bestaat uit demo, ik heb niets tegen de islam, en cratie, ik heb alleen iets tegen de uitwassen van de islam. Bert probeert Wilders wat te sussen en haalt hiervoor de woorden van Balkenende aan die heeft gezegd dat er niet meer geouwehoerd moet worden. Bovendien merkt Bert op dat het schandalig zou zijn als wij als vijfde rijkste land van de wereld geen ontwikkelingshulp meer zouden geven. Geert gaat in op de armzalige vijfde plaats en geeft aan dat we daarmee nog net de nacompetitie zouden halen. Hij vindt het een armoedige UEFA plek. Jack gaat over op het volgende punt, de immigratiestop. Ook hier beweert Wilders dat iedereen dat wil en dat in zijn geboorteplaats Maastricht bijna niemand meer correct Nederlands spreekt. Bert en Jack merken op dat ze dit eigenlijk met alle Limburgers hebben.

C.1 (4)

Rita Verdonk komt ondertussen de bar binnenlopen en schraapt haar keel. Jack verwelkomt Rita met de woorden kijk eens aan, kijk eens aan. Rita herhaalt deze woorden en merkt op dat overal waar ze komt met die woorden wordt verwelkomt. Ze vindt dat ze altijd zeer negatief wordt neergezet bij de publieke omroep. Dit terwijl juist deze omroepen met overheids geld betaald worden, waardoor ze eigenlijk haar eigen negatieve beeld betaalt. Bert probeert haar te kalmeren en biedt haar een drankje aan. Rita bestelt een dubbele whisky. Wanneer Bert haar vraagt of er iets in moet bedankt ze, ze houdt het glas wel even tegen haar hart. Wanneer het publiek hier om moet lachen begint ze nogmaals over haar demonisering, alsof ze zo'n kille tante is.

A.3 / C.2 (5)

Plato wil zich voorstellen als grondlegger van de democratie en biedt haar een hand aan. Het verbaast Rita dat ze van deze imam een hand krijgt. Bert probeert voor de laatste keer uit te leggen dat het geen imam is, maar Plato. Rita herhaalt dit, maar legt de klemtoon op de laatste lettergreep, waardoor ze het als plateau uitspreekt. Bert grapt dan maar dat hij de ontdekker is van de hoge zolen en benadrukt nogmaals dat het gaat om de grondlegger van de democratie.

B.3 / C.3 (6)

Jack verandert van onderwerp en wil het hebben over het overheidsgeld waarvan filmpjes worden gemaakt van 26.000 uitgeprocedeerde asielzoekers. Mevrouw Verdonk was hier tegen. Rita legt uit dat die asielzoekers in de filmpjes worden neergezet als mensen en het zijn volgens haar geen mensen maar uitgeprocedeerde asielzoekers, die moeten worden uitgezet. Want dat is wat de mensen willen en ze is voor de democratie dus wil ze die mensen uitzetten. Wanneer ze bevestiging vraagt van Geert, merkt hij op dat Rita wat hem betreft niet ver genoeg gaat. Volgens hem zou het uitzetten gepaard moeten gaan met de woorden 'sliep uit' en een aantal andere bewegingen die kinderen gebruiken om iemand te pesten. Dit baseert hij op signalen uit de samenleving. Rita probeert de beweging even na te doen.

A. 4 / B.4 (7)

Jack vraagt Wilders of hij niet gewoon zegt wat hij vindt in plaats van de signalen uit de samenleving te volgen. Wederom legt Wilders uit dat wat iedereen vindt de wil is van het volk en dat dat hetgene is wat hij moet doen, omdat dat democratie is. Plato heeft er genoeg van. Hij is helemaal op de rug van Pegasus uit het oude Griekenland gekomen om uit te leggen wat democratie is. Dat houdt in dat het volk uit haar midden de meest verstandige mensen kiest om de beslissingen te nemen voor het volk en niet dat die gekozenen automatisch doen wat het volk wil. Geert vraagt waar Plato vandaan komt. Als deze zegt dat hij uit Griekenland komt, merkt Geert op dat dat naast Turkije ligt, maar ach je kunt je burens niet altijd uitkiezen. Wanneer Plato hem uitlegt dat de democratie 2500 jaar geleden in Griekenland is ontstaan, geeft Wilders aan dat als wij de oude Grieken zouden volgen wij over 2500 jaar met een onleesbaar alfabet zouden zitten, onze gebouwen zouden zijn afgebrokkeld tot halve pilaren en we ook nog 2500 jaar zouden moeten wachten totdat we weer Europees kampioen voetbal zouden worden. Plato wijst Geert Wilders er op dat telkens wanneer hij bekritiseerd wordt op kwetsbare punten hij theater maakt in plaats van inhoudelijk te reageren. Dit is volgens Plato zijn zwakke punt. Geert reageert geïrriteerd, gooit demonstratief zijn microfoontje op de bar en bedankt hem. Zelfs wanneer Plato hem een hand aanbiedt weigert hij deze en loopt hij de bar uit.

C.4 (8)

Rita vindt het maar gek dat overal waar zij komt geen handen meer worden geschud. Wilders schreeuwt vanuit achter in de bar dat ze maar moet gaan koken.

2. Beschrijf in een paar regels wat op de persiflages van politici van toepassing is. Doe dit voor elk politiek individu.

B. Geert Wilders

Geert Wilders vindt dat de euro alles twee keer duurder heeft gemaakt, denkt dat Plato een moslimextremist is en later zelfs het hondje van Willie Wortel. Wanneer Geert Wilders zijn partijprogramma toelicht, geeft hij aan dat zijn punten gebaseerd zijn op de wil van het volk. Volgens hem moet hij doen wat het volk wil, want dat is immers democratie. Hij vindt het bovendien schandalig dat we genoeg nemen met een vijfde plek in het rijtje van rijkste landen ter wereld. De democratie legt hij later zelfs uit als iets wat betekent dat hij niets tegen de islam heeft, maar tegen de uitwassen ván de islam. Het uitzetten van uitgeprocedeerde asielzoekers zoals Rita vertelt, vindt hij maar magertjes. Volgens hem moet dat gepaard gaan met de leus 'sliep uit' en een aantal gebaren die kinderen vaak gebruiken om iemand te pesten (tong uitsteken, handen gespreid aan de oren zetten of beiden handen gespreid achter elkaar aan de neus zetten). Wanneer Plato hem uitlegt wat democratie echt betekent, maakt hij een paar opmerkingen over de oude Grieken, waaruit blijkt dat hij geen waarde hecht aan hun cultuur. Wanneer Plato hem beschuldigt van theater maken in plaats van inhoudelijke argumenten aan te voeren, is zijn geduld op en loopt hij, zonder Plato nog een hand te geven, de bar uit. Als Rita daar iets over zegt, roept hij dat ze maar moet gaan koken.

C. Rita Verdonk

Rita vindt dat ze negatief en als een kille tante wordt afgebeeld. Vooral door de publieke omroep die met overheidsgeld betaald wordt, waardoor ze dus in feite haar eigen negatieve beeld betaalt. Ze heeft geen idee wie Plato is, maar is verbaasd dat ze een hand krijgt van een imam. Uitgeprocedeerde asielzoekers zijn volgens haar geen mensen, maar moeten worden uitgezet omdat dat is wat het volk wil. Volgens haar is dat democratie. Wanneer Geert Wilders Plato geen hand wil geven, spreekt ze uit het gek te vinden dat overal waar zij komt opeens geen handen meer worden geschud.

3. Maak een script in achtereenvolgende scènes. Geef ieder gepersifleerd politicus/politica een letter en in iedere scène een volgnummer. Schrijf per scène de dialogen uit. Voeg daar aan toe de belangrijke handelingen, gezichtsexpressies, intonaties etc. Het criterium is het belang van de handelingen etc. voor de grap.

Bert Visscher zit al met Plato aan de bar terwijl hij een aantal glazen afdroogt.

A.1 (1)

BV: Ja, ja, ja. Ja ik zie het wel.

P: Meneer Visscher, u weet toch wel wie ik ben?

BV: Ja, het puntje van mijn tong. Even denken hoor, dat is eeh. Even een aanwijziging.

P: De oude Grieken.

BV: De oude Grieken, zoals....

P: Zoals Pythagoras, grondlegger van de wiskunde.

BV: Pythagoras. Ja eh, van de wiskunde

P: en Archimedes, grondlegger van de natuurkunde

BV: eh...natuurkunde, ja.

P: En..??

BV: Eh..sirtaki.

P: Wie is dat?

BV: Sirtaki. Grondlegger van het gezamenlijk op muziek eh..eh.. opzij dansen.

Bert Visscher spreidt zijn armen en neuriet de sirtaki.

P: Nee, die ken ik niet

BV: Hahahaha

Bert Visscher geeft Plato een duwtje tegen de schouder

BV: Misschien van de naam, misschien van naam de eerste vijf letters

P: Ok, de P

BV: De P

P: De L

BV: Pl.. pl..

P: De A

BV: Pla

P: De T

BV: Plats.. Plat..

P: en de O.

BV: Platoo...

P: Plato! De grootste filosoof aller tijden

BV: Nou zie ik het potverdorie zeg. Wat doe je in de bar van *Kopspijkers?*

P: Ja, ik kwam hier even uitleggen wat democratie precies is, want dat schijnt nodig te zijn.

- BV:** O, en daar heb jij verstand van?
- P:** Ja dat heb ik toevallig uitgevonden met een paar oude Grieken.
- BV:** eeh..eeh...eeh
- P:** Oude grieken, Socrates, Homerus van de Trojaanse oorlog hè en het paard van Troje, Helena van Troje.
- BV:** Heleen van Rooyen. Die kennen we allemaal. Heleen van Rooyen.
- P:** Nee, Helena van Troje, van het paard van Troje. Waar al die mannen in zaten.
- BV:** Ja, Heleen van Rooyen en het paard waar al die mannen in zaten, ja.

Plato buigt voorover en verbergt zijn ogen in zijn handen. Dan komt Jack Spijkerman binnen

- BV:** Hé, Jack. We hebben het net over de oude Grieken en we hebben Plato in de bar.
- JS:** Ah, Plato. Dat is de hond van Mickey Mouse, toch.

Plato verbergt voor de tweede keer zijn ogen in zijn handen.

- BV:** Dat is Pluto en dat is de hond van Goofy.
- JS:** Nee, nee. Pluto is de hond van Mickey Mouse.
- BV:** O ja, luister nou, ik mag dan geen verstand hebben van oude Grieken, Jack Spijkerman, maar ik heb al 35 jaar een abonnement op de Donald Duck. Hou eens even je grote waffel.

Plato leunt achterover terwijl hij een gezicht van ongeloof trekt.

- JS:** Tuurlijk, tuurlijk. Maar ik weet wel wie Plato is, Plato is van de... de eehh. Wat komt u eigenlijk doen hier?
- P:** Ik ben in Nederland om te vertellen wat democratie is, want dat is nodig. Er schijnen tegenwoordig heel veel mensen te zijn, die denken dat democratie is dat je alles doet wat het volk wil.
- JS:** Juist. En aan wat voor mensen denkt u dan?

Op dat moment komt Geert Wilders de bar in lopen.

A.2 / B.1 (2)

- GW:** Ik zeg, een hele goede avond.
- JS:** Nou. Kijk aan. Geert Wilders!

Geert Wilders neemt plaats op de kruk naast Jack

GW: Toch schandalig dat sinds de invoering van de euro alles twee keer zo duur is geworden hè. O, ik zie een man in een jurk en een baard. Ik ben weg, toedeloe!

Geert Wilders stapt weer van zijn kruk af en loopt de bar weer naar de uitgang van de bar.

JS: Nou. Ho, ho, ho, ho. Meneer Wilders. Meneer Wilders. Dat is geen moslimextremist, dat is Plato.

P: Plato.

GW: Plato. O, dat is het hondje van Willie Wortel, toch?

Plato verbergt zijn ogen in zijn handen

BV: Nee! Willie Wortel heeft geen hondje. Willie Wortel heeft een lampje en dat lampje heet ook lampje. En die kwam met goede ideeën...Willie heeft geen hondje.

JS: Ja, ja, ja. Meneer Wilders.

BV: Jezus jongens.

B.2 (3)

JS: Meneer Wilders, u was deze week weer behoorlijk in het nieuws. U kwam met uw partijprogramma zeg maar hè. En dat maakte natuurlijk weer behoorlijk wat tongen los. En ik wil even een paar punten doornemen, als het mag.

GW: Ja.

JS: Bijvoorbeeld het punt eh..u wil de helft van de ambtenaren ontslaan.

GW: Ja, dat zijn er ook veel te veel. Dat vindt ook iedereen.

JS: Ja, dus dan moet je de helft maar ontslaan?

GW: Dat is de wil van het volk. Dat heet democratie Jack.

JS: O. Maar hoe komt u er dan bij dat het precies de helft moet zijn wat ontslagen moet worden?

GW: Nou, welke ambtenaar ik ook bel...

JS: Ja

GW: Ik krijg altijd iemand aan de lijn die zegt " Sorry, daar gaat mijn collega over".

JS: Ja

GW: Dan krijg ik die collega. Als ik al die andere mannen er nou gewoon tussenuit haal, dan houd je 50% over.

JS: Ja, nee dan eh..

GW: Heel makkelijk

JS: Ander punt, ander punt. De ontwikkelingshulp moet worden afgeschaft.

GW: Ja, dat is een bodemloze put. Dat vindt ook iedereen.

JS: Ja en dus moet het afgeschaft worden.

GW: Ja, dat is de wil van het volk. Dat is democratie

Plato schudt zijn hoofd.

GW: Wat zit die jurk hier nou een beetje nee te schudden?! Demo-cratie! Ik zal het even uitleggen.

Bert Visscher gebaart Geert Wilders met zijn arm zich rustig te houden. Vervolgens verbergt ook hij zijn ogen in zijn handen terwijl hij afkeurend zijn hoofd schudt.

Demo, dat betekent ik heb niks tegen de islam. Cratie betekent ik heb alleen iets tegen de uitwassen ván de islam.

BV: Meneer Wilders, meneer Wilders, Balkenende heeft gezegd, we moeten ophouden met zeiken. We moeten niet meer ouwehoeren, nou moeten we gewoon...

Kijk.. en eeh over die ontwikkelingshulp nog eventjes. Wij zijn toch het vijfde rijkste land van de wereld. Dat is toch schandalig.

GW: Ja tuurlijk is dat schandalig, dat wij tevreden zijn met een armzalige vijfde plaats.

BV: Nou ja. Jezus.

GW: O, nou misschien halen we de nacompetitie wel. Misschien worden we wel, periodekampioen. Dat is toch armzalig zeg. Een armoedige UEFA plek is het.

JS: Ja, ja, ja, ja. Nou ik wil één puntje dan nog doornemen. U wilt ook een immigratiestop.

GW: Ja. Dat wil ook iedereen.

Jack heft even vermoed zijn armen

Als ik in mijn geboorteplaats Maastricht rondloop, dan hoor ik niemand meer die nog correct Nederlands praat.

JS: Ja. Dat heb ik een beetje met alle Limburgers hoor.

BV: Ja, dat wou ik ook net zeggen, ja.

Ondertussen komt Rita Verdonk de bar inlopen. Ze schraapt haar keel en zegt..

C.1 (4)

RV: Huh!

JS: O, kijk nou. Mevrouw Verdonk. Kijk eens aan, kijk eens aan.

- RV:** Kijk eens aan, kijk eens aan. Mevrouw Verdonk
- JS:** Ja.
- RV:** Mevrouw Verdonk kijk eens aan. Overal waar ik kom, is het kijk eens aan mevrouw Verdonk.
- JS:** Ja, maar wat moet ik dan zeggen. Kijk eens aan Katja Schuurman, dat slaat toch nergens.
- RV:** Nee, het gaat mij om het eerste gedeelte, kijk eens aan

Hierbij tikt ze even kort met haar vinger op de bar.

Ik wordt altijd zeer negatief..

Steekt haar wijsvinger omhoog.

- BV:** Neuh, nee.
- RV:** ..negatief neergezet bij de publieke omroep.
- BV:** Nee, nee, nee.
- RV:** Hè, en dat terwijl die met overheidsgeld betaald wordt. Ik zit dus eigenlijk mijn eigen negatieve beeld te betalen zeg.
- BV:** Rita, rustig even nou, rustig even nou. Een drankje? Wat moet het worden? Wat zal het zijn?
- RV:** Eeehm.. Doet u mij maar een dubbele whisky.
- BV:** Moet daar ijs in?
- RV:** Nee hoor, ik hou dat glas gewoon even tegen mijn hart en dan...

Gelach vanuit het publiek

- BV:** Nou ja!
- RV:** Dat vind ik ook weer zo'n misselijke zin. Hè, zodra ik hier binnen kom, word ik al gedemoniseerd alsof ik zo'n kille tante ben zeg.

A.3 / C.2 (5)

- P:** Zal ik me even voorstellen? Ik ben Plato, de grondlegger van de democratie.

Plato steekt zijn hand uit naar Rita Verdonk die naast hem zit.

- RV:** Kijk, zo kan het nou ook. Nou, ik val bijna van mijn kruk van verbazing zeg. Een imam die een vrouw een hand geeft.
- BV:** Nee, jongens. Voor de laatste keer. Dit is geen imam, dit is Plato!
- RV:** Plateau.
- BV:** Plato, Plato..

Bert Visscher zucht

- P:** Plato
- BV:** Moet ik dat nou nog, moet dat nou nog....(*zucht*). De ontdekker van de hoge zolen. Nou goed? Hè, van de plateau zolen. Hahaha. O wat slecht.
- JS:** Ja.
- BV:** Nee, het is niet de zoveelste miskoop van Ajax. Nee, het is..We hebben het hier over de uitvinder van de democratie. Plato!

B.3 / C.3 (6)

- JS:** Ja, laat maar. Mevrouw Verdonk, mevrouw Verdonk. U was weer eens ergens tegen, daarvoor haalt u de pers weer eens. U bent het er namelijk niet mee eens, dat met overheidsgeld die filmpjes gemaakt worden van die 26.000 uitgeprocedeerde asielzoekers.
- RV:** Nee, nee, dat klopt. Eeh.. die asielzoekers die worden daar neergezet als mensen. En het zijn geen mensen, het zijn uitgeprocedeerde asielzoekers.
- BV:** Nou, nou, nou, nou, nou, ho, ho, ho, ho.
- RV:** Ja, die moeten worden uitgezet. Dat is wat de mensen willen. En nou, ik ben voor de democratie dus ik wil die mensen uitzetten. Zo simpel is het. Toch Geert?
- GW:** Ja, maar Rita jij gaat daarin wat mij betreft niet ver genoeg. Kijk wat mij betreft...

Steekt even zijn wijsvinger op

..dat uitzetten, nee dat uitzetten dat zou gepaard moeten gaan met een ferm 'sliep uit', 'sliep uit'! En voor zwaardere gevallen sluit ik deze beweging..

Zet zijn handen gespreid aan zijn oren en beweegt deze terwijl hij zijn tong uitsteekt.

..ook niet uit. En ik hoor signalen uit de samenleving. Ja. Dat men deze beweging..

Geert Wilders zet nu zijn beide handen gespreid en achter elkaar voor zijn neus en beweegt deze

alsof hij iemand pest.

..ook graag zou willen zien.

Rita Verdonk doet de beweging even na, zonder haar handen aan haar neus te zetten.

Ja. En daar valt met deze jongen best over te praten.

BV: Geert..

A. 4 / B.4 (7)

JS: Meneer Wilders nu zegt u het weer, signalen uit de samenleving. U zegt toch gewoon wat u vindt?

GW: Ja, ik zeg wat ik vind. Maar dat vindt iedereen. Dat is de wil van het volk. Dat moet je doen, dat is democratie.

P: Nou ga ik toch echt even ingrijpen.

BV: Heel goed.

P: Ik ben helemaal op de rug van Pegasus uit het oude Griekenland komen vliegen.

JS: Wacht even, Pegasus?

BV: Ja, het vliegend olifantje Jack. Mag ie even uitpraten? Hallo!

P: Nee, kijk, democratie betekent dat het volk uit haar midden de meest verstandige mensen kiest om de beslissingen te nemen voor het volk.

BV: Juist, juist.

P: En dat betekent niet, dat die gekozenen dan automatisch moeten doen wat het volk wil.

BV: Juist

GW: En u was meneer Plato?

Geert Wilders wijst naar Plato

P: Ja.

GW: Welk land komt u? Waar komt u vandaan?

P: Griekenland

GW: Ja, dat ligt naast Turkije hè.

P: Ja.

GW: Ja, nee, je kan je burens niet altijd uitkiezen, maar... De democratie is in Griekenland ontstaan?

P: Ja, 2500 jaar geleden, ja.

GW: Ja, Griekenland is ook een lekker land. Tss. Als wij de lijnen van de oude Grieken zouden volgen, dan zitten we hier over 2500 jaar met een volkomen onleesbaar alfabet, zijn al onze schitterende gebouwen afgebrokkeld tot een soort halve pilaren...

Rita Verdonk zit ondertussen instemmend ja te knikken terwijl ze naar Plato kijkt

...ja. En moeten we nog 2500 jaar wachten voordat wij weer eens europees kampioen voetbal worden. Ja!

P: Geert Wilders, wat ik bij jou merk in het debat, is dat zodra je bekritiseerd wordt op die kwetsbare punten, dat je dan theater maakt.

Plato wijst nu met een belerende vinger meerder malen naar Geert Wilders.

En dat je dan niet inhoudelijk reageert. En dat is jouw zwakke punt

Geert Wilders trekt demonstratief iets uit zijn colbertje en gooit dit op de bar en zegt...

BV: Juist

GW: Ja, dank je wel.

Plato wil Geert Wilders nog de hand schudden, maar deze heft zijn hand omhoog, waardoor hij weigert Plato een hand te geven en zegt..

... je gaat je feestelijke gang maar.

Geert Wilders stapt van zijn kruk af en loopt richting de uitgang van de bar.

C.4 (8)

RV: Dat is toch heel gek, overal waar ik kom worden opeens geen handen meer geschud.

GW: Ach... ga dan koken mens!

4. Beschrijf elk politiek personage wat betreft identiteitskenmerken: geslacht, sociale leeftijd, ras, sociale achtergrond, etnische achtergrond, burgerlijke staat, beroep c.q. status en fysieke kenmerken (waaronder schoonheid). Zet allereerst uiteen welke achtergrondinformatie van de politicus/politica bekend is (gebruik hiervoor de website www.parlement.com) en geef vervolgens aan welke identiteitskenmerken een rol spelen in de grappen.

Geert Wilders is een blanke man, met geblondeerd kort haar wat hij achterover kamt. Hij is geboren in 1963 geboren in Venlo. Sinds 1998 zit hij voor de VVD in de Tweede Kamer. Hij schreef speeches voor de VVD fractie en hield zich bezig met zaken op het gebied van defensie en zorg. Sinds september 2004 is hij onafhankelijk Tweede Kamerlid en richtte hij de groep Wilders op (www.parlement.com) Geert is na de moord op Theo van Gogh een aantal maanden ondergedoken in kamp Zeist, waar hij streng beveiligd werd. Zijn meest bekende standpunten hebben betrekking op het vreemdelingenbeleid, de toetreding van Turkije en de Europese grondwet. Geert Wilders is voor de tweede keer getrouwd.

De persiflage van Geert Wilders heeft eveneens geblondeerd haar en spreekt met een Limburgs accent. Over zijn afkomst wordt door Bert en Jack een grap gemaakt, wanneer Geert beweert dat hij in Maastricht niemand meer correct Nederlands hoort praten; *Ja. Dat heb ik een beetje met alle Limburgers hoor* (B.2 (3)). Verder gaat hij gekleed in een pak waarbij hij een stropdas draagt. In deze aflevering wordt een aantal uitspraken van hem gepersifleerd, namelijk dat hij doet wat het volk wil, en dat hij niet tegen de islam is, maar tegen de uitwassen van de islam. Ook haalt hij Turkije aan, het buurland van Plato.

Rita Verdonk is in 1955 geboren te Utrecht. Deze VVD-politica is een vrouw met bruin kort haar. Sinds mei 2003 is zij minister van Vreemdelingenzaken en Integratiebeleid. Daarvoor werkte zij onder andere als directeur bij KPMG en was zij gedetacheerd bij het projectbureau Allochtone Minderjarige Asielzoekers op het ministerie van Justitie. Haar bijnaam is ook wel 'Ijzeren Rita'. Of Rita getrouwd is en kinderen heeft is niet duidelijk (www.parlement.com)

De persiflage van Rita Verdonk is een vrouw met kort bruin haar. Ze is wat klein van stuk, maar meent dat ze negatief wordt afgebeeld door de publieke omroep, *alsof ze een kille tante* is (C.1 (4)). Jack benadrukt dat Rita het weer eens ergens niet mee eens was, waarna ze uitlegt dat uitgeprocedeerde asielzoekers geen mensen zijn. Rita drinkt een dubbele whisky die ze tegen haar hart houdt om hem koud te houden.

5. Beschrijf elke persiflage van een politicus/politica wat betreft gedragskenmerken die in de grappen een rol spelen: humeurig, ruziënd, depressief, bezorgd, innemend, opvliegend, slim, verleidelijk etc. Onderbouw dit door te verwijzen naar de scènes waarin gedragskenmerken worden overdreven.

Geert Wilders beoordeelt mensen op hun uiterlijk. Hij denkt direct dat Plato een moslimextremist is waar hij niets mee te maken wil hebben; *O, ik zie een man in een jurk en een baard. Ik ben weg, toedelo!* (B.1 (2)). Ook past hij zijn politieke standpunt aan op de mening van het volk en beredeneert simpel waarom 50% van de ambtenaren moet worden ontslagen. Hij heeft geen

flauw idee wat democratie is en draait dit naar zijn eigen hand; *Demo, dat betekent ik heb niks tegen de islam. Cratie betekent ik heb alleen iets tegen de uitwassen van de islam* (B.2 (3)). Een hogere plek op de wereldranglijst van rijkste landen vindt hij belangrijker dan ontwikkelingshulp (B.2 (3)). Ook de kinderachtige gebaren die hij gebruikt om uitgeprocedeerde asielzoekers mee weg te pesten komen volgens hem uit de samenleving. Hij realiseert zich niet dat de Grieken grote invloed hebben gehad op de democratische samenleving en onderschat de waarde hiervan. Wanneer Plato hem beschuldigt van theater maken in plaats van inhoudelijk te reageren, kan hij de kritiek niet verdragen en loopt zonder Plato een hand te geven weg. Daarbij maakt hij ook een opmerking naar Rita; *Ach... ga dan koken mens* (B.4 (7)). Samengevat zijn de gedragskenmerken van Wilders te omschrijven als kinderachtig, kortzichtig, egoïstisch, dom, opportunistisch en oppervlakkig.

Rita Verdonk beschuldigt de publieke omroep van een negatieve weergave van haar als persoon. Dit kan ze niet waarderen, temeer omdat de publieke omroep met overheidsgeld wordt betaald; *Ik zit dus eigenlijk mijn eigen negatieve beeld te betalen zeg.*(C.1 (4)). Ze geeft zelf aan dat men denkt dat ze een *kille tante* is en pretendeert een koud hart te hebben; *Nee hoor, ik hou dat glas gewoon even tegen mijn hart en dan...*(C.1 (4)). Vervolgens merkt ze zonder blikken of blozen op dat uitgeprocedeerde asielzoekers volgens haar geen mensen zijn. Wanneer Plato haar een hand wil geven, is ze verbaasd; *Nou, ik val bijna van mijn kruk van verbazing zeg. Een imam die een vrouw een hand geeft* (C.2 (5)). Ook zij volgt de mening van het volk; *dat is wat de mensen willen. En nou, ik ben voor de democratie dus ik wil die mensen uitzetten* (C.3 (6)). Bovendien volgt ze Geert Wilders in zijn handbewegingen en knikt ja terwijl hij Plato uitlegt waarom we de lijn van de oude Grieken niet hoeven te volgen. Haar gedragskenmerken zijn te omschrijven als verontwaardigd, verbaasd, hard/onmenselijk, volgzaam en opportunistisch.

6. Beschrijf voor elk politiek personage;

- de concrete doelen die men nastreeft voor zover die expliciet geuit dan wel verbeeld worden. Adstrueer dit met dialogen en beelden uit waarnemingen gedaan onder punt 3. (Bijvoorbeeld: fractievoorzitter worden, grappig zijn, politieke problemen oplossen, duidelijke taal spreken, gelijk krijgen etc).
- de abstracte doelstelling die daar onder ligt voor zover die expliciet geuit dan wel verbeeld wordt. (Bijvoorbeeld: status, macht, rijkdom, liefdesgeluk, anderen helpen, gerechtigheid). Adstrueer dit met dialogen en beelden uit waarnemingen gedaan onder punt 3.
- psychologische drijfveer achter deze doelen voor zover die expliciet geuit dan wel verbeeld wordt. (Bijvoorbeeld: haat, wraak, minderwaardigheidsgevoelens, egocentrisme,

schuldgevoelens, eenzaamheid, moeite om zich te binden, frustraties etc.) Adstrueer dit met dialogen en beelden uit waarnemingen gedaan onder punt 3.

N.B.1: Wat betreft deze aspecten kan er sprake zijn van:

- *incongruenties of tegenstellingen binnen een personage*
- *superioriteitsverschillen tussen personages*
- *overdrijving van de identiteitskenmerken en gedragskenmerken.*

N.B.2: Als het gevraagde niet expliciet geuit dan wel verbeeld wordt, vul je deze categorie niet in. Het is niet de bedoeling dat je hier al over gaat tot interpretaties.

Doelen Geert Wilders

Concreet doel: Hij wil doen wat het volk wil.

In zijn ogen is dat democratie, zoals hij in scène B.4 (7) voor de zoveelste keer uitlegt; *Ja, ik zeg wat ik vind. Maar dat vindt iedereen. Dat is de wil van het volk. Dat moet je doen, dat is democratie.*

Abstract doel: De status verkrijgen van een volksvertegenwoordiger die volgens de wetten van de democratie opereert.

Psychologische drijfveer: Opportunistisch.

Hij denkt alle politieke problemen makkelijk te kunnen oplossen zonder daar een goede beredenering voor te hoeven geven. Zijn beredenering om de helft van de ambtenaren te ontslaan is niet gegrond, de ranglijst van meest rijke landen ter wereld is geen voetbalcompetitie en hij draait de betekenis van de democratie naar zijn hand.

Het gebruik van de democratie zoals Geert Wilders het uitlegt is incongruent aan de uitleg die door Plato gegeven wordt. Daarnaast geeft Geert Wilders aan dat hij enkel tegen de uitwassen van de islam is, terwijl hij wanneer hij een man in een jurk met een baard ziet, er direct vanuit gaat dat dit een moslimextremist is. Hij voelt zich niet alleen superieur ten opzichte van Plato, die hij *die jurk* (B.2 (3)) noemt, maar ook over Rita Verdonk, die hij niet ver genoeg vindt gaan als het gaat om het uitzetten van uitgeprocedeerde asielzoekers. Ook zijn opmerking; *Ach... ga dan koken mens!* in scène C.4 (8), wijst op de hogere status die hij zichzelf aanmeet.

Doelen Rita Verdonk

Concreet doel: Ontkrachten dat ze een *kille tante* is (C.1 (4)).

Abstract doel: Ze wil een geslaagd politica zijn, zonder een negatief imago te hebben.
Ze wordt volgens haar altijd *zeer negatief neergezet door de publieke omroep* (C.1 (4)).

Psychologische drijfveer: Rita heeft het idee dat ze gedemoniseerd wordt. Ze vindt dit onterecht en is hier enigszins kwaad over, omdat de publieke omroep ook nog eens door overheidsgeld (dus in feite via haar werkgever) wordt gefinancierd; *Dat vind ik ook weer zo'n misselijke zin Hè, en dat terwijl die met overheidsgeld betaald wordt. Ik zit dus eigenlijk mijn eigen negatieve beeld te betalen zeg* (C.1 (4)).

Juist haar doelen zijn incongruent aan haar uitspraken; *En het zijn geen mensen, het zijn uitgeprocedeerde asielzoekers* (C.3 (6)). Hiermee bevestigt ze wederom haar harde, kille imago, waar ze in scène C.1 (4) zo'n kritiek op had. Ook kijkt ze op naar Geert Wilders, wat valt op te maken uit het volgende; *Dat is wat de mensen willen. En nou, ik ben voor de democratie dus ik wil die mensen uitzetten. Zo simpel is het. Toch Geert?* (C.3 (6)). Daarnaast probeert ze zijn gebaren te imiteren en knikt ze bevestigend ja terwijl Geert beweert dat de Griekse cultuur volgens hem waardeloos is.

7. Beschrijf de waarden en normen die expliciet geuit dan wel verbeeld worden in het programma. Normen zijn regels waaraan men zich moet houden (bijvoorbeeld "je mag niet zonder toestemming in een dagboek van iemand kijken" of "je moet je best doen"). Waarden vormen de grondslag waarop de norm gebaseerd is (i.c.. "Het recht op privacy" c.q.. "succes"). Geef aan welke waarden en normen invloed hebben op het verloop van de grap.

Norm: Je mag mensen niet op hun uiterlijk beoordelen

Waarde: Gelijkheid

Norm: Het volk kiest vertegenwoordigers die het land moeten regeren

Waarde: Democratie

Norm: Politieke standpunten moeten gegrond zijn

Waarde: Ratio

Norm: Politici behoren de maatschappelijke en historische kennis op waarde te kunnen schatten.

Waarde: Intelligentie

Norm: Uitgeprocedeerde asielzoekers zijn ook mensen

Waarde: Elk mens heeft recht op vrijheid van meningsuiting

Norm: Politici behoren geen groeperingen 'weg te pesten'

Waarde: Volwassen gedrag / Professionaliteit

Norm: Politici moeten een inhoudelijk debat kunnen voeren

Waarde: Intelligentie

Norm: Politici moeten tegen kritiek kunnen

Waarde: Vrijheid van meningsuiting

DEEL II: MANIFESTE ANALYSE PER INDIVIDU

8. Beschrijf elke individu in termen van pretentie en realiteit. Verwijs bij de beschrijving terug naar concrete scènes.

A. Geert Wilders

Pretentie: Hij pretendeert te doen wat het volk wil, omdat dat democratie is. Het feit dat Plato uit Griekenland komt, wat een buurland van Turkije is, benoemt hij wel, maar pretendeert hij niet van belang te vinden; *Ja, nee, je kan je burens niet altijd uitkiezen, maar...*(B.4 (7)). Hij pretendeert met de uitspraak *Ach... ga dan koken mens!* (C.4 (8)), zelfs de nieuwe Pim Fortuyn te zijn, die ooit hetzelfde zij tegen een vrouwelijke journaliste die hem achtervolgde.

Realiteit: Buiten de signalen die hij opvangt uit de samenleving, zijn zijn standpunten nergens op gebaseerd. Hij veroordeelt mensen op grond van afkomst *Ja, Griekenland is ook een lekker land. Tss, uiterlijk; O, ik zie een man in een jurk en een baard. Ik ben weg, toedelo!* (B.1 (2)) en geslacht; *Ach... ga dan koken mens!* (C.4 (8)). Dit wijst op zijn kortzichtigheid, wat in dit geval bijna discriminerend kan worden genoemd. Ook is hij opportunistisch, door te refereren naar Pim Fortuyn.

B. Rita Verdonk

Pretentie: Rita doet net alsof ze geen *kille tante* is en ze doelbewust en onterecht door de publieke omroep in een negatief daglicht wordt gezet.

Realiteit: In werkelijkheid werkt Rita zelf mee aan een negatieve beeldvorming (C.3 (6)) en heeft ze overal kritiek op. Ze is volgens Jack wel vaker ergens tegen en gebruikt dit handig om media aandacht te krijgen; *U was weer eens ergens tegen, daarvoor haalt u de pers weer eens* (C.3 (6)). Dit wijst er op dat ze middels haar provocaties aandacht weet te trekken. Daarnaast wijst haar onwetendheid over Plato er op dat ze niet erg intelligent is.

9. *Infeereer op basis van de pretentieanalyse uit punt 8, de abstracte en concrete doelstellingen en drijfveren van de personages (zoals in punt 6).*

Doelen Geert Wilders

Concreet doel: Het volk vertegenwoordigen door zijn standpunten op te hangen aan de wil van het volk. Hij wil hiermee het algemeen belang dienen.

Abstract doel: De status van een goede politicus verkrijgen

Psychologische drijfveer: Hij kan vanuit zijn eigen capaciteiten niet debatteren, dus haalt hij maar de mening van de straat aan om zijn politieke standpunten te rechtvaardigen.

Doelen Rita Verdonk

Concreet doel: Critiek geven op de publieke omroep en anderen die haar demoniseren.

Abstract doel: Aandacht trekken en in een positief daglicht komen te staan bij het volk.

Psychologische drijfveer: Ze waait met alle winden mee, die ten gunste van haar imago zijn.

Ofwel, ze wordt gedreven door populisme.

10. *Vul aan c.q. corrigeer naar aanleiding van de pretenties en realiteit (punt 8) welke normen en waarden van toepassing zijn. Formuleer uit deze normen en waarden eveneens welke kenmerken gepersifleerd worden. Doe dit voor elk gepersifleerd politicus of politica.*

Geert Wilders

Geert pretendeert een politicus te zijn die voor het algemeen belang strijdt, zoals het in een democratie hoort. De werkelijkheid is dat hij niet begrijpt wat het inhoudt om in een democratie het volk te vertegenwoordigen en zijn politieke standpunten niet zijn gebaseerd op logische argumentatie. Hij is hier zelfs niet toe in staat.

Norm: Je mag mensen niet op hun uiterlijk beoordelen

Waarde: Gelijkheid

Norm: Het volk kiest vertegenwoordigers die het land moeten regeren

Waarde: Democratie

Norm: Politieke standpunten moeten voortkomen uit bepaalde overtuigingen

Waarde: Visie/doel hebben en het algemeen belang dienen

Norm: Politici behoren de maatschappelijke en historische kennis op waarde te kunnen schatten.

Waarde: Intelligentie en kennis

Norm: Politici behoren geen groeperingen 'weg te pesten'

Waarde: Volwassen gedrag

Norm: Politici moeten een inhoudelijk debat kunnen voeren

Waarde: Intelligentie

Norm: Politici moeten tegen kritiek kunnen

Waarde: Vrijheid van meningsuiting

Gepersifleerde kenmerken zijn met name opportunistisch, niet intelligent, kinderachtig en niet capabel om een debat te voeren.

Rita Verdonk

Rita pretendeert vooral dat haar negatieve imago te wijten is aan de publieke omroep. In werkelijkheid zet ze zichzelf neer als een koude, onmenselijke en kille tante.

Norm: Je mag mensen niet op hun uiterlijk beoordelen

Waarde: Gelijkheid

Norm: Politici behoren de maatschappelijke en historische kennis op waarde te kunnen schatten.

Waarde: Intelligentie en kennis

Norm: Uitgeprocedeerde asielzoekers moeten als mensen behandeld worden.

Waarde: Elk mens heeft recht op vrijheid van meningsuiting.

Gepersifleerde kenmerken zijn haar hardheid en kortzichtigheid

11. Vul de gepersifleerde kenmerken aan met de overdreven identiteits- en gedragskenmerken uit punt 4 en 5. Interpreteer deze met behulp van de doelstellingen en drijfveren uit punt 9.

Gepersifleerde kenmerken Geert Wilders

Geert is opportunistisch, kinderachtig, niet capabel om een debat te voeren en niet al te intelligent. Deze kenmerken worden vooral overdreven door middel van uitspraken die absoluut niet gegrond zijn. Dit wijst nogmaals op zijn opportunistische manier van politiek voeren en dat hij niet capabel is om goed te debatteren. Zijn opmerking naar Rita geeft aan dat hij enkel voor zijn

eigen belang in de politiek zit en zijn collega's elk moment kan laten vallen. Ook zijn Limburgse afkomst wordt op de hak genomen.

Gepersifleerde kenmerken Rita Verdonk

Vooral de harde manier waarop ze haar politieke functie vervult wordt gepersifleerd, maar ook haar gebrek aan intelligentie wanneer het gaat om wie Plato is en de kortzichtige manier waarop ze hem voor een imam aanziet komen naar voren. Centraal staat haar populistische gedrag. Het gaat om wat het volk wil en om haar imago. Andere kenmerken die hier deels mee kunnen worden verbonden zijn haar afkeurende, verontwaardigende reactie en haar volgzame gedrag.

DEEL III: LATENTE ANALYSE

12. Inventariseer de pretenties die gepersifleerd worden en categoriseer ze in de zes domeinen: persoonlijke eigenschappen, eigenschappen gerelateerd aan het politiek functioneren, uiterlijk, privé leven, relatie met collega's en duidingen van agressief gedrag. Het gaat hier met name om:

- De incongruenties binnen het personage wat betreft kenmerken (vraag 4 en 5), drijfveren en doelstellingen (vraag 6 en 9) en pretentie en realiteit (vraag 8)
- De eventuele incongruentie in de personages wat betreft drijfveren en doelstelling (vraag 6 en 9) en pretentie en realiteit (vraag 8)

B. Geert Wilders

Persoonlijke eigenschappen:	Dom, egoïstisch, Limburger.
Eigenschappen politiek functioneren:	Opportunistisch, kinderachtig en niet capabel om te debatteren.
Duidingen agressief gedrag	
<i>Score van agressief gedrag</i>	26
<i>Duiding van dit gedrag</i>	Respectloos
Relatie met collega's:	Toont geen respect voor collega's.

C. Rita Verdonk

Persoonlijke eigenschappen:	Kortzichtig, hard/kil/koud
Eigenschappen politiek functioneren:	Onmenselijk, populistisch
Duidingen agressief gedrag	
<i>Score van agressief gedrag</i>	6
<i>Duiding van dit gedrag</i>	Hard
Relatie met collega's:	Volgzaam

13. Abstraheer vanuit de inventarisatie bij vraag 12 naar een algemener, abstracter niveau van incongruenties: de pretenties. Zoek via 'trial and error' naar de best passende kernpretentie per individu en onderbouw dit vanuit je analyse van de personages.

Omdat Geert Wilders op een opportunistische manier zijn politieke standpunten vormt. Vanuit zijn opportunisme zou hij alles mogen doen wat het volk zegt. Hij laat zich leiden door wat er speelt en is zelf niet in staat iemand op waarde in te schatten zoals de Griekse filosoof Plato. Maar uiteindelijk valt hij door de mand wanneer Plato hem wijst op zijn theatrale, niet inhoudelijke en wellicht wel domme manier van debatteren. Hierdoor blijkt dat hij eigenlijk **niet capabel** is als politicus

Rita Verdonk pretendeert dat haar negatieve **imago** niet terecht is. Ze geeft kritiek op de publieke omroep, is volgens Jack ergens tegen zodat ze weer in het nieuws komt, en denkt met een populistische houding in de smaak te vallen, door dat te doen wat het volk wil. In werkelijkheid blijkt het harde, kille imago terecht, als ze uitgeprocedeerde asielzoekers niet als mensen blijkt te beschouwen.

14. Analyseer welke normen en waarden van toepassing zijn op de geabstraheerde kernpretenties uit vraag 13. Kijk of (een deel van) deze samengevoegd kunnen worden tot algemene normen en waarden die voor vrouwelijke en mannelijke politici gebruikt worden.

Geert Wilders wordt gepersifleerd omdat hij **niet capabel** is als politicus. De norm is namelijk dat **politici in staat moeten zijn om te kunnen debatteren aan de hand van inhoudelijke en rationele argumenten**. De waarde die hiermee gepaard gaat is **intellect**.

Rita Verdonk wordt gepersifleerd vanwege haar harde **imago**, omdat **politici ook het menselijke aspect in acht moeten nemen in hun besluitvoering**. De waarde die bij de grap hoort over uitgeprocedeerde asielzoekers is **vrijheid van meningsuiting**. Deze waarde kan eveneens worden gekoppeld aan haar imago als kille tante.

Van beide politici wordt gepretendeerd dat ze niet op de juiste manier met politieke vraagstukken omgaan, niet intelligent zijn en zich een opportunistische of een populistische houding aanmeten. Toch wordt dit bij Wilders gekoppeld aan zijn capaciteiten om een politiek debat te voeren, terwijl dit bij Verdonk is verbonden met een harde, kille manier van politiek voeren. Daarom kunnen deze twee kernpretenties niet worden samengevoegd.

Bijlage C: Scores vertoningen van agressief gedrag

De vertoningen van agressief gedrag zijn geteld aan de hand van de volgende criteria;

1. De persiflage spreekt iemand anders met 'jij' aan.
2. De persiflage spreekt iemand anders bij de naam aan.
3. De persiflage onderbreekt een ander.
4. De persiflage wijst met zijn/haar vinger of steekt deze op.
5. De persiflage balt zijn/haar vuist, slaat met de hand of maakt een ander handgebaar.

Als eerste worden de meest agressieve persiflages uiteengezet, zodat de minst agressieve politici onder aan de lijst zullen eindigen. Twee van de veertien persiflages vertonen geen agressief gedrag dit zijn Frans Weisglas en Jan Peter Balkenende (in de aflevering van 5 oktober 2002).

1. Winny de Jong:

<u>Categorie</u>	<u>Handeling</u>	<u>Scène</u>	<u>Cumulatieve score</u>
4. Wijst met vinger	<i>Tikt met uitgestoken wijsvinger een aantal keer op tafel</i>	A.4 / C.3 (6)	4
5. Balt vuist/ slaat met hand of maakt een ander handgebaar	<i>Slaat met haar vuist op tafel</i>	A.4 / B. 2 (5)	9
5. Balt vuist/ slaat met hand of maakt een ander handgebaar	<i>Winny slaat met vlakke hand op tafel</i>	A.3 (5)	14
5. Balt vuist/ slaat met hand of maakt een ander handgebaar	<i>Ze slaat met haar hand op tafel</i>	A.3 (5)	19
5. Balt vuist/ slaat met hand of maakt	<i>slaat weer met haar hand op de tafel</i>	A.3 (5)	24

een ander handgebaar			
5. Balt vuist/ slaat met hand of maakt een ander handgebaar	<i>Slaat weer twee keer kort met haar hand op tafel</i>	A.3 (5)	34
5. Balt vuist/ slaat met hand of maakt een ander handgebaar	<i>Ze slaat met haar hand op haar voorhoofd en gooit haar haren naar achteren</i>	A.3 (5)	39

2. Geert Wilders:

<u>Categorie</u>	<u>Handeling</u>	<u>Scène</u>	<u>Cumulatieve score</u>
1. spreekt iemand met 'jij' aan	Ja, maar Rita jij gaat daarin wat mij betreft niet ver genoeg	B.3/C.3 (6)	1
2. spreekt iemand anders bij de naam aan.	En u was meneer Plato?	A.4 / B.4 (7)	3
2. spreekt iemand anders bij de naam aan.	Ja, maar Rita jij gaat daarin wat mij betreft niet ver genoeg	B.3/C.3 (6)	5
2. spreekt iemand anders bij de naam aan.	Dat is de wil van het volk. Dat heet democratie Jack.	B.2 (3)	7
4. Wijst met vinger	<i>Steekt even zijn wijsvinger op</i>	B.3/C.3 (6)	11
5. Balt vuist/ slaat met hand of maakt een ander handgebaar	<i>Zet zijn handen gespreid aan zijn oren en beweegt deze terwijl hij zijn tong uitsteekt.</i>	B.3 / C.3 (6)	16

5. Balt vuist/ slaat met hand of maakt een ander handgebaar	<i>Geert Wilders zet nu zijn beide handen gespreid en achter elkaar voor zijn neus en beweegt Deze alsof hij iemand pest</i>	B.3 / C.3 (6)	21
5. Balt vuist/ slaat met hand of maakt een ander handgebaar	<i>Plato wil Geert Wilders nog de hand schudden, maar Geert heft zijn hand omhoog,</i>	A. 4 / B.4 (7)	26

3. Jaap de Hoop Scheffer:

<u>Categorie</u>	<u>Handeling</u>	<u>Scène</u>	<u>Cumulatieve score</u>
2. spreekt iemand anders bij de naam aan.	Nou doe je jezelf tekort Jan Peter Balkenende	B.3 (3)	2
2. spreekt iemand anders bij de naam aan.	En hij kent ze allemaal, Jan Peter Balkenende?	A.2/B.2(3)	4
2. spreekt iemand anders bij de naam aan.	Nou, nu moet ik je toch even corrigeren Jan Peter Balkenende	(B.3 (3)	6
2. spreekt iemand anders bij de naam aan.	eh... niks... Jan Peter Balkenende. Alle vertrouwen.	B.8/ A.4 (11)	8
2. spreekt iemand anders bij de naam aan.	Nou, drama dat bestrijd ik Tineke	A.2/ B.2 (2)	10

Scores vertoningen van agressief gedrag

2. spreekt iemand anders bij de naam aan.	Dat ik Marnix van Rij graag een corrigerende tik had gegeven?	A.5 (12)	12
2. spreekt iemand anders bij de naam aan.	Hoopt u dat ik wil dat Marnix van Rij	A.5 (12)	14
4. Wijst met vinger	<i>JHS steekt zijn wijsvinger omhoog</i>	B.3 (3)	18
5. Balt vuist/ slaat met hand/maakt een ander handgebaar	<i>en slaat met platte hand op tafel</i>	B.3 (3)	23

4. Herman Heinsbroek:

<u>Categorie</u>	<u>Handeling</u>	<u>Scène</u>	<u>Cumulatieve score</u>
2. spreekt iemand anders bij de naam aan.	Het was gewoon puur verveling. Ik was, ik zal je vertellen Jack,	B.3 (7))	2
2. spreekt iemand anders bij de naam aan.	JP, je hebt zelf toch ook wel eens belletje getrokken.	C.1 (4)	4
5. Balt vuist/ slaat met hand of maakt een ander handgebaar	<i>Balt zijn vuist</i>	B.3 (7)	9

5. Jeltje van Nieuwenhoven:

<u>Categorie</u>	<u>Handeling</u>	<u>Scène</u>	<u>Cumulatieve score</u>
2. spreekt iemand anders bij de naam aan.	Dat is een rozijn, Jan!	A. 5 / C.1 (6)	2
5. Balt vuist/ slaat met hand of maakt een ander handgebaar	<i>Slaat met haar vuist op tafel</i>	A.4 / B. 2 (5)	7

6. Rita Verdonk

<u>Categorie</u>	<u>Handeling</u>	<u>Scène</u>	<u>Cumulatieve score</u>
2. spreekt iemand anders bij de naam aan.	Zo simpel is het. Toch Geert?	B.3 / C.3 (6)	2
4. Wijst met vinger	<i>Hierbij tikt ze even kort met haar vinger op de bar.</i>	C.1 (4)	6

7. Tineke Netelenbos:

<u>Categorie</u>	<u>Handeling</u>	<u>Scène</u>	<u>Cumulatieve score</u>
2. spreekt iemand anders bij de naam aan.	Nee Jaap!	A.5 (12)	2
4. Wijst met vinger	<i>Tineke steekt even kort haar vinger omhoog</i>	A.2/ B.2 (2)	6

8. Annemarie Jorritsma

<u>Categorie</u>	<u>Handeling</u>	<u>Scène</u>	<u>Cumulatieve score</u>
5. Balt vuist/ slaat met hand of maakt een ander handgebaar	<i>Slaat met haar hand op tafel</i>	A. 4/ B.3 (5)	5

9. Femke Halsema

<u>Categorie</u>	<u>Handeling</u>	<u>Scène</u>	<u>Cumulatieve score</u>
5. Balt vuist/ slaat met hand of maakt een ander handgebaar	<i>Willibrord probeert zijn hand op de buik van Femke te leggen, waarop Femke Willibrord op zijn arm slaat.</i>	C.2 (5)	5

10. Gerrit Zalm:

<u>Categorie</u>	<u>Handeling</u>	<u>Scène</u>	<u>Cumulatieve score</u>
5. Balt vuist/ slaat met hand of maakt een ander handgebaar	<i>Gerrit Zalm barst in lachen uit en slaat met zijn hand op de tafel</i>	A.3 (3)	5

11. Karla Peijs:

<u>Categorie</u>	<u>Handeling</u>	<u>Scène</u>	<u>Cumulatieve score</u>
5. Balt vuist/ slaat met hand of maakt een ander handgebaar	<i>Karla Peijs maakt met haar hand een gebaar dat Pieter moet vertrekken.</i>	B.2 / C.2 (5)	5

12. Jan Peter Balkenende:

<u>Categorie</u>	<u>Handeling</u>	<u>Scène</u>	<u>Cumulatieve score</u>
4. Wijst met vinger	Dan zeg ik (<i>steekt vinger omhoog</i>), negatief reisadvies! (<i>lacht om eigen grap</i>)	B.7 (9)	4